

Främja nyanländas väg till anställning i de gröna näringarna och naturvården

Ann Dolling, Anna Ålund, Bodil Mårtensson Ekström, Fredrik Gunnarsson

© Skogsstyrelsen, februari 2017

Projektbeställare

Peter Blombäck

Projektledare

Fredrik Gunnarsson, Skogsstyrelsen

Författare

Anna Dolling, SLU

Anna Ålund, Arbetsförmedlingen

Bodil Mårtensson Ekström, Arbetsförmedlingen

Fredrik Gunnarsson, Skogsstyrelsen

Omslagsfoto

Henry Stahre

Grafisk produktion

Annika Fong Ekstrand

Upplaga

Finns endast som pdf-fil för egen utskrift

Best nr

1615

Skogsstyrelsens böcker och broschyrer
551 83 Jönköping

Innehåll

Förord	5
Sammanfattning	6
1 Bakgrund	7
2 Genomförande	8
2.1 Arbetsform och organisation	8
2.1.1 Organisation	8
2.2 Kartläggning och enkäter	8
2.2.1 Arbetsmarknadsutbildning	8
2.2.2 Efterfrågan på arbetskraft i skogssektorn	9
2.2.3 Efterfrågan på arbetskraft i lantbruk	9
2.2.4 Arbetskraftsbehovet inom trädgårdsanläggning	10
2.2.5 Stimulera till ökad sysselsättning	10
2.2.6 Alternativa finansieringsformer för arbetsmarknadspolitiska åtgärder	11
2.2.7 Arbetsmarknadsutbildning på naturbruksgymnasierna	11
2.2.8 Nuvarande utbildningsvägar	11
2.2.9 Nyanländas erfarenheter av skogsutbildning	12
2.2.10 Myndigheternas arbetssätt att korta vägen till egenförsörjning	12
2.3 Information till nyanlända och arbetsgivare	14
2.3.1 Arbetsinriktad information till nyanlända	14
2.3.2 Dialog med arbetsgivare	14
2.4 Pilotprojekt och initierade samverkansformer	15
2.4.1 Genomförda insatser för asylsökande	15
2.4.2 Företagande	15
2.4.3 Mundighetssamverkan för nyanlända	16
2.5 Utbildningsinsatser	16
2.5.1 Självskattningar	16
2.5.2 Ny form av vuxenutbildning	17
2.5.3 Validering	18
2.5.4 Utbildning för arbetsförmedlare och studievägledare	18
3 Analys med förslag och slutsatser	19
3.1 Övergripande analys	19
3.2 Information	20
3.2.1 Analys	20
3.2.2 Förslag och slutsatser	20
3.3 Myndighetssamverkan	21
3.3.1 Analys	21
3.3.2 Förslag och slutsatser	21
3.4 Skapa större intresse att se nyanlända som en resurs	22
3.4.1 Analys	22
3.4.2 Förslag och slutsatser	23
3.5 Stimulera sysselsättningen	23
3.5.1 Analys	23

3.5.2 Förslag och slutsatser	24
3.6 Bättre utbildning och utbildningsvägar	24
3.6.1 Analys	24
3.6.2 Förslag och slutsatser	25
3.7 Ny form av vuxenutbildning	25
3.7.1 Analys	25
3.7.2 Förslag och slutsatser	26
3.8 Ta vara på kompetensen	26
3.8.1 Analys	26
3.8.2 Förslag och slutsatser	26
3.9 Forskning	27
3.9.1 Analys	27
3.9.2 Förslag och slutsatser	27
3.10 Företagande	27
3.10.1 Analys	27
3.10.2 Förslag och slutsatser	28
4 Slutsatser	29
4.1 De gröna näringarna behöver vara synliga, lättillgängliga och attraktiva för att attrahera nyanlända till utbildning och jobb	29
4.2 Det gröna näringslivet behöver involveras mer	29
4.3 Staten kan gå före	29
4.4 Samverka, permanenta och sprid de bästa insatserna	30
Källförteckning	31
Bilagor	33

Förord

Under 2015 hade Sverige det högsta per capita-inflödet av asylsökanden som någonsin registrerats i ett OECD-land. Trots att Sverige redan har en välutvecklad politik och myndighetsstruktur för mottagande har det stora antalet asylsökande skapat nya utmaningar och ett ökat behov av innovativa lösningar för att korta vägen till sysselsättning och egenförsörjning för nyanlända. Det är viktigt att erbjuda insatser redan under asyltiden och att förbättra etableringsinsatser i samverkan mellan Arbetsförmedlingen, övriga myndigheter, kommuner och näringsliv för personer som fått uppehållstillstånd.

Den 12 november 2015 fattade regeringen beslut om att uppdra åt Skogsstyrelsen att i samverkan med Arbetsförmedlingen och Sveriges lantbruksuniversitet sammanställa goda erfarenheter och identifiera hur olika myndigheter kan främja anställning inom de gröna näringarna och naturvården för nyanlända. I denna rapport slutredovisas uppdraget. Rapporten identifierar flera åtgärder som syftar till att förbättra delar i kedjan från asylsökande till försörjning inom de gröna näringarna. Dessa omfattar bland annat ökad myndighetssamverkan och samverkan med näringslivet, effektivare informations- och utbildningsinsatser. Rapportens förslag syftar dels till att utveckla befintlig verksamhet men ser också utanför ramarna för att utveckla nya samarbetsformer, arbetssätt och strukturer.

De som arbetat med uppdraget är i första hand Fredrik Gunnarsson, ansvarig för arbetsmarknadspolitisk uppdragsverksamhet vid uppdragsavdelningen Skogsstyrelsen, Anna Ålund nationell branschstrateg Arbetsförmedlingen, ersattes i oktober 2016 av Bodil M Ekström, kvalificerad handläggare Integration och etablering Arbetsförmedlingen och Ann Dolling universitetslektor och vice dekan med ansvar för lika villkorsfrågor vid fakulteten för skogsvetenskap Sveriges lantbruksuniversitet. Gruppen har rådgjort med och samlat in information från olika experter på områdena gröna näringar, integration, utbildning och arbetsförmedling. Vi tackar alla dessa personer som bidrar med ovärderlig kompetens och engagemang till vårt arbete.

Herman Sundqvist

Skogsstyrelsen

Mikael Sjöberg

Arbetsförmedlingen

Peter Högberg

Sveriges Lantbruksuniversitet

Sammanfattning

Skogsstyrelsen har fått regeringens uppdrag att i samverkan med Arbetsförmedlingen och SLU sammanställa erfarenheter och identifiera innovativa modeller och samverkansformer för att främja anställning för nyanlända, i de gröna näringarna och naturvården. Föreliggande rapport är en slutredovisning av uppdraget. Uppdraget genomfördes i ett gemensamt projekt under perioden januari 2016 till januari 2017.

Resultaten från de kartläggningar som genomförts av Arbetsförmedlingen i regeringsuppdraget ”Åtgärder för att utbilda och ge praktik inom de gröna näringarna” (*bilaga 1*) visar att det finns potential för sysselsättning av nyanlända i de gröna näringarna. Enligt Arbetsförmedlingens rapport, finns ett växande arbetskraftsbehov inom de gröna näringarna, bland annat på grund av en pågående en generationsväxling. Rapporten framhåller också att utbildad personal efterfrågas framförallt inom trädgårdsnäringen.

Redan idag tar Sverige in uppskattningsvis cirka 30 000 säsongsarbetare, främst från EU. En del av dessa säsongsarbeten skulle kunna innebära försörjning och en väg in på arbetsmarknaden för nyanlända. Dessutom finns det arbetsuppgifter som skulle behöva utföras, främst inom rekreation, natur- och kulturmiljövård, men som av resursskäl eller brist på samordning inte har blivit utförda. Dessa arbetsuppgifter kan fungera som en språngbräda in på arbetsmarknaden för personer som har svårt att få ett första arbete eller underlätta för personer som behöver stöd för att återkomma till arbete.

I projektet har kedjan från anläggningsboende till egenförsörjning granskats för att identifiera var det finns utvecklingsmöjligheter som kan underlätta och förbättra integrationen för nyanlända. Utvecklingsmöjligheterna har utretts, testats i form av pilotprojekt och samverkansstrukturer har skapats. Projektet har identifierat fyra övergripande slutsatser:

- De gröna näringarna behöver utveckla nya sätt att attrahera nyanlända till utbildning och jobb. Intresset för utbildningar som riktar sig mot de gröna näringarna behöver öka. En särskild utmaning är att finna sätt att intressera utrikesfödda till utbildningar inom gröna näringar.
- Samverkan där det gröna näringslivet involveras mer både gällande att inventera behov av kompetent arbetskraft och där inventering av gemensamma lösningar som syftar till att bereda flera nyanlända sysselsättning behövs.
- Statliga myndigheter kan gå före när det gäller att korta nyanländas väg till egenförsörjning. Genom samverkan kan myndigheter med sin kompetens och inom sitt uppdrag bidra till insatser som skapar sysselsättning och ökar nyanländas anställningsbarhet. Enskilda myndigheters roll och ansvar behöver tydliggöras i myndigheternas instruktioner
- De bästa insatserna som genomförs i syfte att korta nyanländas väg till egenförsörjning i de gröna näringarna och naturvården behöver knytas ihop, permanentas och spridas. Det pågår mycket initiativ i projektform men för att få bättre effekt kan de bästa initiativen permanentas och spridas geografiskt.

---

1 Bakgrund

År 2015 sökte cirka 163 000 personer asyl i Sverige vilket har medfört att väntetiderna på uppehållstillstånd blivit långa, det är många som behöver integreras i det svenska samhället och i förlängningen kunna försörja sig. I de gröna näringarna finns möjlighet till försörjning enligt Arbetsförmedlingens redovisning till regeringen (*se nedan*) och inom naturvården finns arbetsuppgifter vilka kan fungera som en väg in på arbetsmarknaden både för nyanlända samt arbetssökande som behöver ha stöd för att komma in på arbetsmarknaden eller för att kunna återgå till arbete. För att integrering och vägar till egenförsörjning ska lyckas krävs samarbete, nytänkande och konkreta insatser.

Skogsstyrelsen (SKS) har fått regeringens uppdrag (*bilaga 2*) att i samverkan med Arbetsförmedlingen (AF) och Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) genomföra ett pilotprojekt för att främja anställning av nyanlända, i de gröna näringarna och naturvården (N2015/00152/SK).

Med utgångspunkt i sin unika kompetens ska myndigheterna sammanställa goda erfarenheter och identifiera hur olika myndigheter kan arbeta innovativt för att bidra till att nyanlända kommer i arbete.

Uppdraget delredovisades (*bilaga 3*) till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) den 15 mars 2016 och slutredovisas i och med denna rapport den 31 januari 2017.

Uppdraget har genomförts i form av ett projekt (*bilaga 4*) med deltagande i projekt- och styrgrupp från de tre myndigheterna. Projektet har granskat kedjan från anläggningsboende till egenförsörjning i de gröna näringarna och kraftsamlat där projektet har kunnat göra skillnad.

Samtidigt fick Arbetsförmedlingen i uppdrag att i samverkan med Skogsstyrelsen, SLU och andra berörda aktörer, samt i samråd med Statens jordbruksverk, göra en analys av arbetskraftsbehovet inom de gröna näringarna och naturvården (A2015/02960/A).

Uppdraget redovisades till regeringen (*bilaga 1*), Arbetsmarknadsdepartementet, februari 2016.

2. Genomförande

Kapitlet innehåller vad som genomförts i projektet i form av framtagande av material och verktyg, skapad samverkan och pilotprojekt.

2.1 Arbetsform och organisation

Uppdraget har bedrivits i projektform. Kedjan från anläggningsboende till egenförsörjning har granskats och de möjligheter som har bedömts att ha god utvecklingspotential har undersökts och utretts. Syftet har varit att hitta de bästa långsiktiga lösningarna för att korta individens väg till egenförsörjning i de gröna näringarna.

2.1.1 Organisation

Tabell 1. Projektorganisation

Roll	Namn
<i>Projektbeställare</i>	Peter Blombäck, SKS
<i>Projektledare</i>	Fredrik Gunnarsson, SKS
<i>Styrgrupp</i>	Margareta Stigsson, SLU, Oscar Appelgren, AF, Lars Molde, SKS, Erik Sollander, SKS
<i>Projektgrupp</i>	Ann Dolling, SLU, Anna Ålund, AF, fr.o.m. 01.10.2016 Bodil Mårtensson Ekström, AF
<i>Referensgrupp</i>	Yusra Moshtat, Lars- Göran Brandt, Länsstyrelserna, Peter Mellin, Jordbruksverket (SJV), Lejla Babajic Löfgren, Tillväxtverket, Christina Bondesson, Lantbrukarnas riksförbund (LRF), Viveka Beckeman, Sveaskog, Magnus Lindberg, GS- facket, Lena Andersson, Skogs och Lantbruksarbetsgivarna (SLA)

Styrgruppens roll, i enlighet med uppdragsspecifikationen, har varit att ställa krav på och stötta projektledaren samt att besluta i centrala frågeställningar. Styrgruppen har fungerat som primär granskare av projektets resultat och ansvarade för dess leveranser. Möjligheter har lyfts fram och styrgruppen har avgjort vilka projekt och möjligheter som skulle prioriteras och testas.

Referensgruppens roll har varit att vägleda projektgruppen så att rätt saker har utretts och att de resultat som har framkommit är tillämpningsbara. Avstämning med referensgruppen har skett inför större leveranser.

Inom de områden som har utretts har arbetsgrupper tillsatts.

2.2 Kartläggning och enkäter

Här sammanfattas de kartläggningar och enkäter som genomförts i projektet:

2.2.1 Arbetsmarknadsutbildning

För att få underlag för vilka behov av arbetskraft som finns har en analys gjorts

(A2015/02960) gällande arbetskraft inom grön näringar. Enligt denna kommer inte arbetskraftsförsörjningen att klaras fullt ut under de kommande åren. Det reguljära utbildningsväsendet täcker inte alla behov av utbildad arbetskraft. Utifrån de gröna näringarnas perspektiv är det väsentligt att lösa de underskott på utbildad arbetskraft som framkommit i föreliggande analys.

Samtidigt har det i Arbetsförmedlingens senaste arbetsmarknadsprognos¹ framkommit att det är balans mellan utbud och efterfrågan inom gröna näringar förutom inom yrket som skogsmaskinförare. Det är viktigt att få fram tydliga underlag angående branschens behov som underlättar möjligheten att göra korrekta behovsanalyser inför upphandling av utbildning riktade mot gröna näringar. Likaså påverkar detta möjligheten att informera och attrahera nyanlända arbetssökande att vilja arbeta och utbilda sig inom gröna näringar.

Arbetsmarknadsutbildningar inom gröna näringar ska eventuellt upphandlas på nytt under 2017–2018. Arbetsförmedlingen har, med stöd av regeringsuppdraget, påbörjat en dialog med det gröna näringslivet för att fånga upp kompetensbehovet. Arbetsmarknadsutbildningarnas innehåll ska anpassas till de kompetenskrav som finns för att bli anställningsbar inom branschen samtidigt som de anpassas till nyanländas förutsättningar och behov. Språkstöd, krav på handledare som kan andra språk än svenska och utbildningens längd är exempel på hur utbildningarna kan anpassas.

2.2.2 Efterfrågan på arbetskraft i skogssektorn

Företrädare för skogssektorn (skogschefer, generalsekreterare/ordföranden och HR-chefer) har tillfrågats om arbetskraftsbehovet i skogsbruket. De flesta som svarat representerar stora företag/organisationer som har mellan 100–500 och fler anställda. Alla som svarat behöver i dagsläget anställa personer med universitetsutbildning. Hälften anger också att de behöver arbetskraft med gymnasiekompetens som till exempel naturbruksgymnasium. På 1, 3 och 10 års sikt ser trenden likadan ut. Företagen anger att de kommer att anställa flest med universitetsutbildning, färre med gymnasieutbildning och ett fåtal med grundskoleutbildning. Den mest efterfrågade yrkeskategorin inom närmaste 3–10 år är i första hand skogsmaskinförare och personer som innehar en skogsmästarexamen. Yrken där jägmästarexamen krävs kommer också ha behov av arbetskraft. I dagsläget saknas vissa specialistkompetenser som inte är direkt skogliga. Välutbildad skogsvårdspersonal efterfrågas men här räknar företagen med att de fortsatt är skogsentreprenörer som anställer dessa (*bilaga 5*).

2.2.3 Efterfrågan på arbetskraft i lantbruk

Enkäten är utskickad till personalchefer, rektorer och Vd:ar för företag och organisationer inom den gröna sektorn. Antal utskickade enkäter är 62 och antal svar är 30. De allra flesta som svarat på enkäten har som mest 100 anställda.

¹ Arbetsmarknadsutsikter – juni 2016

Enkätsvaren visar att det finns behov av att anställa personer med akademisk utbildning. Detta gäller såväl närmaste år som inom 3 och 10 år. Behovet av att nyanställa med enbart gymnasiekompetens är betydligt lägre och allra lägst är behovet av att anställa med enbart grundskolenivå. Bedömningen är att dessa 30 företag/organisationer har ett omedelbart behov av att nyanställa minst 60 personer med akademisk utbildning, 16 med gymnasieutbildning och 3 med enbart grundskola. Som bristyrke nämns agronom, lantmästare och yrkeslärare.

För anställningsbarhet bedöms såväl branschkompetens, utbildning, körkort och svenska språket som viktigt medan social kompetens och förmåga att kunna kommunicera ligger högst och anses mycket viktigt för anställningsbarheten (*bilaga 6*).

2.2.4 Arbetskraftsbehovet inom trädgårdsanläggning

Svenska kyrkan har skrivit en rapport om krisen i trädgårdsbranschen. I den beskrivs att arbetsmarknaden är ljus för den som vill arbeta med såväl traditionellt trädgårdsarbete som med nyskapande kreativa lösningar. Men intresset för att utbilda sig inom denna framtidsbransch är alarmerande lågt. I dag gapar utbildningsplatser på många håll tomma och skolor tvingas lägga ned. Högt räknat utbildas 150 personer per år i landet – samtidigt som hela sektorn behöver anställa minst 2 500 personer de närmaste åren. Samtal mellan kyrkan och Arbetsförmedlingen har påbörjats med stöd av uppdraget.

2.2.5 Stimulera till ökad sysselsättning

För att fånga upp vad det finns för möjligheter för statliga myndigheter att öka sysselsättningen inom naturbruket har Länsstyrelserna, LRF, SLA och Kommunal tillfrågats. Samtliga bekräftar att det är stor efterfrågan på arbetskraft inom trädgårdsbranschen samt att djurskötare efterfrågas inom lantbruk. I skogs- och trädgårdsbranschen är det efterfrågan på maskinförare. Behovet av arbetskraft varierar över året och det behövs kompetenta entreprenörer och säsongsanställda. Följande förslag, på hur sysselsättningen kan stimuleras, lyftes fram:

- Ta tillvara de nyanländas kompetens och vidareutbilda dem inom gröna näringar, ge dem praktik och inför lärlingssystem.
- Förbättra marknadsföring av branschen till unga och nyanlända.
- Det finns behov av en kontinuerlig dialog mellan Arbetsförmedlingen och näringarna.
- Förändra, förenkla och förbättra möjligheter till anställning.
- Ge stimulansmedel för att starta eget.
- Avsätt mer medel till natur- och kulturmiljövård.
- Stimulera efterfrågan på livsmedel och andra produkter från näringen lokalt.
- Tillgängliggör information och skapa kontaktvägar för nyanlända som är intresserade av att få arrendera jordbruksmark.

2.2.6 Alternativa finansieringsformer för arbetsmarknadspolitiska åtgärder

Inom ramen för regeringsuppdraget har de möjliga finansieringsformer som finns i staten och EU för att bedriva arbetsmarknadspolitiska åtgärder med inriktning på gröna näringar och naturvård sammanställts. Utöver de fonder som normalt förknippas med sysselsättning och integration såsom Socialfond och Asyl- Migrations- och Integrationsfond finns andra möjligheter. Fonderna är t ex knutna till de gröna näringarna, främst Landsbygdsprogrammet, men också INTERREG, Europeiskt territoriellt samarbete, och statliga stöd så som LONA och lokala naturvårdssatsningen är möjliga (*bilaga 7*).

2.2.7 Arbetsmarknadsutbildning på naturbruksgymnasierna

Arbetsförmedlingen och naturbruksgymnasierna har inte tidigare fört dialog om innehåll i arbetsmarknadsutbildning i gröna näringar, men har nu tagit ett första steg. Arbetsmarknadsutbildning förekommer på enstaka naturbruksgymnasier.

I den kartläggning som har gjorts har naturbruksgymnasierna framfört att de inte anser sig kunna lägga tillräckligt låga anbud på kortare arbetsmarknadsutbildning. Om det handlar om längre avtal skulle möjligheter till planering och ett ändrat anbudsförfarande vara möjligt.

Det finns verksamhet där naturbruksgymnasier samarbetar med kommunens utbildning Svenska för invandrare (SFI), men detta är kortare verksamhet i projektform som inte är stadigvarande och som inte kan permanentas på grund av nuvarande regelverk. Naturbruksgymnasierna anser att de skulle kunna utnyttjas effektivare.

Naturbruksgymnasierna anser att kunskaper i svenska är den viktigaste faktorn för att individen ska kunna bli anställningsbar. De föreslår att språkutbildning ska kombineras med arbetslivsinriktad utbildning och varvas med arbetsplatsförlagd praktik. Språkutvecklingen blir mycket bättre när den används i ett praktiskt sammanhang. Dessutom får eleven kontakt med näringen och presumtiva arbetsgivare. Naturbruksgymnasierna har utbildning och praktisk verksamhet som kan integreras med språkutbildning. Däremot har de inte själva givit utbildning i svenska men anser att de kan göra kurser inspirerande genom att dagligen variera praktik, teori och språk. Arbetsmarknadsutbildning eller andra alternativ till den ordinarie naturbruksutbildningen behövs då den ordinarie utbildningen kräver vissa förkunskaper och har antagningskriterier som de flesta nyanlända inte når upp till.

2.2.8 Nuvarande utbildningsvägar

Inom ramen för regeringsuppdraget har befintliga utbildningsalternativ analyserats med avseende på möjligheten att bygga en förbättrad och mer effektiv utbildning som vänder sig till alla nyanlända oavsett utbildnings- och språknivå, och som kortar vägen till egenförsörjning. För att en arbetsmarknadsutbildning ska kunna upphandlas behövs ett tydligt beskrivet behov av arbetskraft inom aktuell bransch. När det gäller de gröna näringarna finns ett flertal utbildningsaktörer och en svårighet att definiera eventuella bristyrken. Det som framkommer i dialog med näringen är att det finns behov av en mer långsiktig kompetensförsörjning inom de olika yrkena. Mellan berörda parter inom

närings behövs också en kontinuerlig dialog där behov analyseras och erfarenheter tas tillvara. Det behövs gemensamma lösningar med framgångsrika koncept som ger de nyanlända möjlighet att delta i utbildningar i ett förhållandevis tidigt skede av etableringen.

Yrkeshögskolan riktar sig mot bristyrken och till de som har ett avslutat gymnasium. Utbildningar startas och läggs ned beroende på efterfrågad yrkesgrupp. Det finns naturbruksgymnasier som har/haft yrkeshögskoleutbildningar men då handlar det om enstaka naturbruksgymnasier. Bedömningen är att yrkeshögskoleformen endast kommer att gälla enstaka utbildningsanordnare och mindre grupper av nyanlända.

YrkesVux: Enskilda kommuner, kommuner i samverkan eller kommunalförbund kan ansöka om YrkesVux för kommunal vuxenutbildning. Många av naturbruksgymnasierna är kommunala och skulle kunna ansöka om YrkesVux. De naturbruksskolor som har annan huvudman, exempelvis Hushållningssällskapet, som på vissa håll bedriver utbildning för nyanlända har inte den möjligheten.

2.2.9 Nyanländas erfarenheter av skogsutbildning

Skog och skogsbruk är för många nyanlända en okänd bransch eftersom såväl skog som skogsbruk saknas i hemlandet. För att få en uppfattning om vilken inverkan riktad information om skog och skogsbruk har, för öka intresset om skogsnäringen bland nyanlända, genomfördes en enkätstudie. Nyanlända som deltagit i olika projekt med information/enkel utbildning (bland annat i pilotprojektet Inriktning på Grön introduktion som beskrivs under 2.4.1) i Norr- och Västerbotten har tillfrågats om deras föreställningar om skog och skogsrelaterade utbildningar. Totalt deltog 53 personer från totalt 15 olika länder. De största grupperna kom från Syrien, Irak, Somalia och Eritrea. Sjuttio procent av de tillfrågade angav att deras uppväxtplats var i en stad, 23 procent ett mindre samhälle och 7 procent landsbygden. I framtiden ville de bo kvar på samma typ av plats som de är uppväxta. Är man uppvuxen i stan vill man även i fortsättningen bo i stan. Över 90 procent av de som deltagit i skogsutbildningen ansåg att det lärt sig mycket om skog, fått en bättre syn på skogen och att de blivit intresserade av att lära sig mer. Mer än 90 procent ansåg att praktik och praktiska moment underlättar förståelsen för skog och att det bidrar till en bättre språkinläring. Av de tillfrågade ansåg 59 procent att deras bristande språkfärdigheter utgör det största hindret för att få ett jobb. Tjugosex procent ansåg att brist på utbildning är det största hindret medan 9 procent att brist på boende är det största hindret (*bilaga 8*).

2.2.10 Myndigheternas arbetssätt att korta vägen till egenförsörjning

För att identifiera goda erfarenheter och innovativa arbetssätt hos olika myndigheter, och som kan spridas till fler och öka samverkan, genomfördes samtal med ungefär 20 stycken företrädare för olika myndigheter med anknytning till de gröna näringarna. Resultatet av undersökningen pekar på att myndigheter tar initiativ för att skapa vägar till egenförsörjning för nyanlända.

Samverkan ger ökade möjligheter

Inom flera myndigheter finns arbetsuppgifter som behöver utföras men till vilket det inte

finns tillräckligt med avsatta resurser. Genom samverkan mellan myndigheter och Arbetsförmedlingen kan arbetsuppgifterna bli möjliga att utföra. Detta utförs i störst omfattning av Skogsstyrelsen i samverkan med andra offentliga aktörer som tillhandahåller merparten av arbetsuppgifterna, i skrivande stund sysselsätts cirka 900 personer varav ungefär 300 är nyanlända. Modellen har fungerat väl som en väg till varaktig sysselsättning och integrering i samhället. Den ger snabbare utveckling av kunskap i svenska, erfarenhet av svensk arbetsmarknad och utvecklar individens kontaktnät och sociala gemenskap. Upplägget bidrar också till utförande av arbete som skapar samhällsnytta och som har liten undanträngningseffekt på ordinarie arbetsmarknad. Arbetsuppgifter finns främst inom rekreation, natur- och kulturmiljövård. Arbets sättet för myndighetssamverkan för sysselsättning av nyanlända har presenterats i flera sammanhang inom ramen för uppdraget.

Alla myndigheter ska ta emot praktikanter, främst inom regeringsuppdraget ”Praktik i staten”. Det finns också exempel på myndigheter som anställer för att få de arbetsuppgifter, som ordinarie personal har svårt att hinna, utförda, exempelvis inom administration. Genom regeringsuppdraget ”Moderna beredskapsjobb i staten” kommer denna typ av arbeten att öka.

Mentorsprogram, sociala upphandlingar

Några myndigheter deltar i ett mentorsprogram för nyanlända akademiker. Programmet leds av Arbetsgivarverket i form av ett pilotprojekt 2016–17.

Några myndigheter tar speciella sociala hänsyn vid upphandling vilket exempelvis kan innebära att krav ställs att en del av leverantörens arbetskraft ska komma från Jobb- och utvecklingsgarantin, att leverantören ska ta emot praktikanter, att leverantören ska uppfylla vissa kriterier kring jämlikhet och mångfald och att upphandlingen är ställd så att den inte diskvalificerar mindre/ lokala företag. Trafikverket tillämpar den här typen av sociala krav regelmässigt i alla större upphandlingar.

Myndigheternas möjliga sysselsättningsinsatser

Genom samtal med olika myndigheter i de gröna näringarna identifierade projektet vad olika myndigheter har för möjligheter att sysselsätta nyanlända. Myndigheterna beskriver ett stort spektra av arbetsuppgifter och det är framförallt de myndigheter som äger mark som har en större mängd. Exempel är åtgärder i och tillgängliggörande av naturreservat, skötsel av kulturmiljöer, hitta gränsmarkeringar, röja rågångar, stängsling. Till detta kan knytas en mängd administrativa arbetsuppgifter.

En frågeställning som lyfts är att arbetsmarknadspolitiska insatser inriktar sig på arbetsuppgifter som normalt inte utförs. Det begränsar mängden arbetsuppgifter och myndigheternas möjlighet att prioritera samverkan kring nyanlända. Att maximera nyttan av de offentliga resurserna, exempelvis genom att låta nyanlända utföra de enklare arbetsuppgifterna som det finns behov av att utföra, skulle öka intresset bland myndigheterna. Se (bilaga 9) för myndigheternas svar.

Företrädare för 60 myndigheter bjöds in till en konferens för att sprida de identifierade goda exemplen och för att hitta fler insatser. Arbetsförmedlingen, Regeringskansliet, Upphandlingsmyndigheten, Trafikverket, Arbetsgivarverket och Länsstyrelsen skulle delge sina exempel. Intresset för konferens var emellertid lågt och konferensen ställdes in.

2.3 Information till nyanlända och arbetsgivare

För att som nyanländ komma in i det svenska samhället och för att kunna hitta till utbildning och jobb i de gröna näringarna behövs det målgruppsanpassad och lättillgänglig information.

2.3.1 Arbetsinriktad information till nyanlända

Arbetsförmedlingen och SLU har, inom ramen för regeringsuppdraget, samlat information och tagit fram underlag till en webbportal som underlättar för nyanlända att söka utbildning och arbete i de gröna näringarna. Webbportalen lanseras under första kvartalet 2017. Materialet håller på att översättas till fler språk. SLU ansvarar för förvaltning och uppdatering av sidorna. Dialog förs med LRF om hur de kan vara delaktiga, hittills har beslutats att LRF:s portal för arbetssökande och arbetsgivare, Gröna Jobb, länkas till och från SLU. Även från Arbetsförmedlingens platsbank länkas till den nya webbportalen (*bilaga 10*).

2.3.2 Dialog med arbetsgivare

Ett av målen med regeringsuppdraget har varit att informera och påverka arbetsgivare för att de ska våga och kunna anställa nyanlända. Information har spridits bland annat via LRFs "Det gröna näringslivets migrationsforum" och på Landsbygdsriksdagen.

Arbetsgivare som tagit initiativ och som kan användas som goda exempel har stöttats. Sveaskogs initiativ Växkraft, där nyanlända har praktiserat på Sveaskog är ett exempel. Sveaskog har genomfört en enkät hösten 2016, den visar att 7 av 10 tillfrågade entreprenörer är beredda till initiativ för att öka andelen lokal arbetskraft.

Arbetsförmedlingen och LRF har ingått en nationell överenskommelse för att effektivisera vägen till egenförsörjning inom de gröna näringarna. Överenskommelsen har bidragit till att Arbetsförmedlingen i en del marknadsområden har byggt upp nya branschråd.

Branschråden har fyllt en viktig funktion som plattformar för informationsutbyte och dialog och är ett forum för initiativ som utvecklar både samverkan och verksamhet. I dessa initiativ till samarbete har dialogen framför allt handlat om hur samarbete mellan myndigheter och andra aktörer ska fungera. Det har även handlat om metodutveckling och dialog om vilka viktiga förändringar som bör göras avseende Arbetsförmedlingens program och insatser för att nå ut till målgruppen.

Inom ramen för regeringsuppdraget har bland annat Arbetsförmedlingen träffat och fört dialog med företrädare för Skogsbrukets yrkesnämnd och kraftledningsbranschen

samt Naturbrukets yrkesnämnd angående kompetenskrav och utbildningsbehov inom näringen. Behovet av skogsmaskinförare, kompetensfrågor kopplade till röjning, skapa intresse för branscherna samt frågor om hur behovet av att få till bra utbildning och praktik i framtiden diskuterades. Dialogen kommer att fortsätta och bland annat en workshop om att utveckla utbildningsinsatser för framtiden kommer att genomföras i början av 2017 (*bilaga 11*).

2.4 Pilotprojekt och initierade samverkansformer

Några pilotprojekt har genomförts och samverkansformer initierats för att testa verksamhet som kan underlätta vägen till egenförsörjning.

2.4.1 Genomförda insatser för asylsökande

Insatser med inriktning på de gröna näringarna kan med fördel ges redan innan individen får uppehållstillstånd i perioder med lång väntan på beslut om asyl. Det ger insikt i det svenska samhället, kan skapa intresse för de gröna näringarna, kontakter, insikter i svenska och en mer meningsfull väntan. Inom ramen för uppdraget har två pilotprojekt genomförts av Skogsstyrelsen för asylsökande.

Praktik för asylsökande

Projektet syftade till att testa hur asylsökande kan integreras i pågående arbetsmarknadspolitisk samverkan mellan Skogsstyrelsen och Arbetsförmedlingen. Hypotesen var att de långtidsarbetslösa och nyanlända som Skogsstyrelsen sysselsätter ska kunna utföra aktiviteter för asylsökande i större skala genom att tillhandahålla praktik och visa upp näringarna genom studiebesök. Pilotprojektet genomfördes under sex veckor med åtta deltagare i Luleå. Alla inblandade gav projektet gott betyg. Språk var delvis ett hinder. I en grupp asylsökande pratas ofta olika språk och de asylsökande efterfrågade mycket information (*bilaga 12*).

Inriktning på Grön introduktion

I Skellefteå genomfördes ett pilotprojekt omfattande två veckor med cirka 25 asylsökande i två omgångar. Totalt omfattades cirka 50 asylsökande av insatsen. I genomförandet testades SLU:s interaktiva utbildningsmaterial och studiebesök genomfördes i stor omfattning. Det genomfördes även träffar med potentiella arbetsgivare och fackförbund. Deltagarna fick en personlig inloggning för fortsatta självstudier. Begränsade språkkunskaper skapade vissa hinder och den röda tråden i insatserna kunde varit tydligare men deltagarna var överlag väldigt nöjda (*bilaga 13*).

2.4.2 Företagande

Att stimulera till företagande har identifierats som en av de viktigaste aktiviteterna för att nyanlända ska nå fram till egenförsörjning i de gröna näringarna och naturvården. Företagande är en viktig väg till sysselsättning, dels direkt genom egenförsörjning dels indirekt genom växande företag som anställer. Det finns goda möjligheter inom samtliga gröna branscher till företagande. Företag med inriktning på skogsvård, ledningsröjning, trädgårdsanläggning eller avbytare i lantbruk är exempel på företagande som inte kräver stora ekonomiska investeringar.

Drivhuset, vilka hjälper nya entreprenörer att starta och driva företag eller på andra sätt förverkliga sina idéer, gavs i uppdrag att genomföra ett pilotprojekt. Projektet pågår med 20 nyanlända fram till sista december 2017 och innehåller ordinarie utbildning som ges blivande företagare av Arbetsförmedlingen. Det som läggs till ordinarie utbildning är praktik med inriktning på företagande i de gröna näringarna och utbildning av Drivhuset om de ”mjukare” värdena i företagandet. Slutsatser och lärdomar ska redovisas i form av en rapport till Arbetsförmedlingen, Tillväxtverket och Skogsstyrelsen (*bilaga 14*).

2.4.3 Myndighetssamverkan för nyanlända

Regeringsuppdraget har bidragit till att skapa samverkansformer för 80 nyanlända i etableringsuppdraget och 28 språkmentorer (långtidsarbetslösa) i Stockholms län. Uppdraget har skapat förutsättningar för att arbeta fram ett upplägg med syfte att göra deltagarna mer anställningsbara, ge referenser, förbättra språkkunskaper samt ge insikt i de gröna näringarna och hur en svensk arbetsplats fungerar. Deltagarna gavs först en prova- på period, utbildades, hade praktik och är i skrivande stund anställda av Skogsstyrelsen. Upplägget sker i huvudsak i samverkan mellan Arbetsförmedlingen och Skogsstyrelsen, statlig samverkan i övrigt sker genom att några av arbetslagen arbetar med reservatsskötsel åt Statens fastighetsverk.

2.5 Utbildningsinsatser

2.5.1 Självskattningar

Möjligheten att ta vara på den kompetens som nyanlända har underlättats genom kartläggning och validering. En del i den kartläggning som görs av arbetssökande är att Arbetsförmedlingen i samarbete med branschföreträdare tagit fram självskattningsformulär inom 26 områden och på ett antal språk, bland annat för skogsbruk och trädgårdsanläggning. Tre ytterligare självskattningsformulär är framtagna inom regeringsuppdraget; lantbruk maskinförare, lantbruk djursjukskötsel och trädgårdsodling. Självskattningsenkäterna har tagits fram i samarbete med branschföreträdare för att innehållet ska efterspegla den svenska arbetsmarknadens behov. De frågor som de arbetssökande utgår ifrån för att skatta sina kompetenser är förankrade i vanligt förekommande arbetsuppgifter och diskuterade ur ett mångfaldsperspektiv för att också kunna synliggöra kompetenser från olika miljöer.

Självskattning är den arbetssökandes egen skattning av den kompetens hen anser sig ha och som kan användas i ett samtal med arbetsförmedlaren och utgöra en del i den kartläggning som görs i början av etableringen. En stor utmaning är att översätta självskattningsformulären så att de blir korrekta och förståeliga även på andra språk än svenska.

Regeringsuppdraget har även stöttat Naturbrukets yrkesnämnd genom att översätta upplägget kring yrkesbevis för trädgårdsanläggare och grönytearbetare till arabiska. Att genomgå dessa kan användas som en form av validering där individen kan visa att hen har de teoretiska kunskaperna som krävs för arbete inom näringen. Sedan tidigare finns liknande verktyg för skogsarbete, Skötselskolan, översatt för statliga medel till bland annat arabiska. Dessa verktyg kommer också att länkas från SLU s webbplats och vidare till olika sidor för spridning.

2.5.2 Ny form av vuxenutbildning

Komplement till befintliga utbildningsvägar

Arbetsmarknadsutbildning, Yrkehögskola och YrkesVux för gröna bristyrken är viktiga för att förse arbetsmarknaden med kompetent arbetskraft. Samtliga utbildningar är tidsbegränsade och inriktade mot enstaka yrken.

En intresseskapande och grundläggande information om de gröna näringarna kan synliggöra en tydlig väg in i de gröna näringarna. Målsättningen är ge individen möjlighet till kunskap om hur samhällssystemet fungerar, att tillägna sig inte bara formella meriter utan också den icke formella kunskap och de resurser och kontakter som krävs för framgång på olika områden i det svenska samhället. Detta med incitamentet att utanförskap, segregering och marginalisering antas minska i den mån som nyanlända personer tillägnar sig de kunskaper och erfarenheter som gör dem bättre rustade för livet i Sverige.

Den utbildning som vi föreslår nedan, Grön vuxenutbildning, tar in nyanlända i ett socialt och kulturellt sammanhang och gör dem ”körklara” för att delta i det befintliga utbildningsutbudet på olika nivåer eller för att kunna ta enklare gröna arbete som inte kräver utbildning med utgångspunkt från individens önskemål och ambitioner.

När efterfrågan visar att till exempel skogsbranschen behöver högskoleutbildad arbetskraft är det viktigt att de nyanlända som redan har en universitetsutbildning får en ”grön bas” för att snabbt kunna bli anställningsbara på sina tidigare meriter.

Det är en utmaning att väcka intresse hos nyanlända för utbildning inom de gröna näringarna. Många nyanlända kommer från länder där arbetskontexten är en annan än i Sverige och inställningen till landsbygd, skog och natur är utifrån helt andra referensramar. Därför har SLU som en del av regeringsuppdraget skapat en ingång för asylsökande och nyanlända på sin hemsida med information och utbildningsmaterial om de gröna näringarna. Utbildningsmaterialet är upplagt i tre steg: Grön introduktion för asylsökande, Grön SFI och Grön vuxenutbildning för nyanlända.

Grön introduktion

För att skapa intresse och attraktionskraft för de gröna näringarna har en öppen lärresurs med enkel och grundläggande utbildning/information för asylsökande tagits fram. Utbildningen är webbaserad, delvis översatt till arabiska och inkluderar handledning och studiebesök. Tanken är att målgruppen ska bli bekant med de gröna näringarna genom att de får cirka 2 veckors introduktionskurs som innefattar studiebesök. Utbildningen har testats i samarbete med Skogsstyrelsen och Migrationsverket i Skellefteå som ett pilotprojekt i regeringsuppdraget.

Grön SFI (svenska för invandrare), ett komplement vid studier i svenska Webbaserad utbildning inom skog, djur, trädgård och livsmedel har tagits fram. Utbildningen vänder sig till de som läser Svenska för invandrare (SFI) i kommuners regi. Målet är att ge en något mer fördjupad utbildning/information om de gröna näringarna till nyanlända på

landsbygden och som vill bo kvar där. Delar av utbildnings- och handledarmaterial finns på plats och kan användas idag. Resterande publiceras under våren 2017.

Grön vuxenutbildning

SLU och Naturbruksskolornas förening har i regeringsuppdraget tagit fram ett förslag på en ett-årig flexibel utbildning. Utbildningen är tänkt att utföras av naturbruksgymnasierna där kurser väljs utifrån förkunskap, intresse och mål och varvas med praktik. Kurserna ska leda till antingen arbete eller fortsatt utbildning. Intresseskapande, information och inslussning sker via Grön introduktion och Grön SFI. Utbildningen är webbaserad med handledning och praktiska moment på naturbruksgymnasierna. Målet är att eleven inte ska behöva flytta till skolan. Naturbruksgymnasiet ansvarar för utbildning och praktik medan SLU finns med som tillsynsmyndighet. Kurser och kursplaner för området skog har tagits fram. Förslag på ingående kurser i områdena, trädgård, djur och lantbruk tas fram under våren 2017.

Att ta fram utbildning för en målgrupp, som för SLUs del är ny, är en process som tar tid. Därför har inte allt hunnit färdigställas inom ramen för regeringsuppdraget. SLU fortsätter under våren 2017 att samarbeta med Länsstyrelsen för att försöka implementera Grön introduktion i tidiga insatser. Vidare kommer SLU att föra dialog med Sveriges kommuner och landsting och landsbygdskommuner om hur utbildningen Grön SFI kan implementeras på bästa sätt. SLU fortsätter också dialogen med Naturbruksskolornas förening, naturbruksgymnasierna och företrädare för de gröna näringarna. SLU kommer att marknadsföra den nya hemsidan och utbildningarna Grön introduktion och Grön SFI i lämpliga kanaler när utbildningsmaterialet är klart under våren (*bilaga 15*).

2.5.3 Validering

SLU samarbetar med UHR med att ta fram förbättrade processer och metoder för validering av reell kompetens vilket troligtvis kommer att leda till att fler universitetsutbildade inom gröna näringar kommer att identifieras.

Sedan tidigare bedriver SLU tilläggsutbildning för utländska veterinärer. Utbildningen omfattar 120 högskolepoäng. I korthet ges meriteringspoäng baserat på antal år efter veterinärexamen, yrkeserfarenhet, kurser vid svenska högskolor, arbetslivserfarenhet från djurhållning eller djursjukvård i Sverige, meriterande skriftligt test och muntlig intervju. SLUs sekretariat för uppdragsutbildning ger råd och stödjer lärare/forskare som vill utveckla nya avgiftsfinansierade kurser/utbildning för nya svenskar.

2.5.4 Utbildning för arbetsförmedlare och studievägledare

Skogsstyrelsen har inom regeringsuppdraget anordnat utbildningsdagar för att öka kunskapen om de gröna näringarna (skog, lantbruk, trädgård, vattenbruk, turism) för arbetsförmedlare och studievägledare. Syftet var att öka kunskap om krav på kompetens och förutsättningar för att arbeta inom näringarna. Vid utbildningsdagarna framhölls det stora behovet av information till nyanlända, långtidsarbetslösa och ungdomar, om att jobben i de gröna näringarna är kvalificerade jobb och att landsbygden kan vara en attraktiv plats att leva och verka på. Utbildningen genomfördes på 5 platser över Sverige för cirka 60 deltagare och var uppskattad.

3. Analys med förslag och slutsatser

I följande kapitel beskrivs slutsatser och förslag på åtgärder som kan främja anställning i de gröna näringarna. Varje avsnitt börjar med en analyserande beskrivning av hur vägen från anläggningsboendet till egen försörjning kan förbättras. Därefter beskrivs slutsatser och ges förslag på möjliga åtgärder.

3.1 Övergripande analys

De gröna näringarna har under de senaste decennierna rationaliserat kraftigt. Lönsamheten har därmed bevarats men konsekvenserna är att allt mer arbete är maskinellt och antalet sysselsatta inom näringen har gått ner. Sannolikt kommer antalet sysselsatta inom den gröna näringen att fortsätta att minska.

Det är troligt att det kommer att ske en omställning till minskad användning av fossila råvaror till förmån för biobaserad energi och andra råvaror. Pådrivande för denna utveckling är främst de incitament som skapas för att öka kostnaden för fossilbaserade CO₂-utsläpp och som skapar möjligheter för biobaserade alternativ att vara ekonomiskt konkurrenskraftiga. Samtidigt fortsätter befolkning och levnadsstandard att öka vilket medför ökad efterfrågan på råvaror. Det är sannolikt att det ökade behovet av råvaror ökar behovet av arbetskraft i de gröna näringarna, om bioteknikutveckling sker samtidigt.

Över hela världen pågår en kraftig urbanisering. I Sverige märks den mest i form av att små samhällen och mindre städer på landsbygden tappar befolkning till de stora städerna och regioncentra. Trenden ser inte ut att brytas vilket gör att kompetens och arbetskraft riskerar att försvinna från landsbygden.

Lantbrukarnas uppfattning om det aktuella läget inom lantbruket visar på att investeringar i lantbruket är fortsatt försiktiga även om det finns indikationer på en ökad investeringsvilja. (*Lantbruksbarometern 2016*). Lönsamhet och investeringsvilja är viktiga incitament för att nyanställningar ska bli aktuella och ge ökad möjlighet för nyanlända att få arbete och sysselsättning.

Det är viktigt att integrationen lyckas, samhällsekonomiskt, för att motverka utanförskap, för att täcka arbetskraftsbehov med mera. De som har en gångbar kompetens/ utbildning behöver ges förutsättning att hitta rätt jobb. Misslyckas det kommer en del högutbildade ta de enklare jobben, vilket minskar möjligheterna för att de som inte har gångbar kompetens. För varje individ krävs en kedja av insatser, svenskundervisning, utbildning, praktik och subventionerad anställning för att individen ska bli anställningsbar. Förhållandet blir motsatt till ordinarie förhållanden, där det bland de nyanlända är de med högst utbildning som har kortast väg till egenförsörjning.

3.2 Information

3.2.1 Analys

I vissa länder är landsbygd förknippad med fattigdom och i andra länder kan det vara farligt att vistas i skog och natur. Att ha en relation till skogs- och naturvård finns det därför inte alltid förutsättningar för, liksom att det också kan vara en fråga om status. I vissa kulturer har uppgiften att ta hand om djur låg status. För att öka kunskapen om den gröna näringen är det därför viktigt att utveckla nya kommunikationsvägar med de nyanlända. Det är angeläget att möjligheterna till arbete och utbildning inom området görs både tilltalande och lättillgängligt.

Att kunna kommunicera kring möjligheter kopplade till landsbygd och de gröna näringarna i Sverige är en aktivitet som kan leda till ökad attraktionskraft och långsiktig framgång. Det finns många aktörer inom den gröna sektorn som idag på olika sätt bidrar till detta. LRF har initierat ett särskilt migrationsforum för kunskapsspridning och landsbygdsnätverket arbetar brett med aktiviteter som bl.a. sprids i sociala medier.

Det behövs särskild information till arbetsgivarna inom de gröna näringarna. Här finns starka nätverk som är viktigt att utnyttja på ett positivt sätt. Syftet är att arbetsgivare inom hela gröna sektorn ska välja att anställa även nyanlända, som idag ofta utgör en lokal arbetskraftsresurs.

Genom att samverka och gemensamt finna vägar för att överbrygga de hinder som kan uppstå i samband med anställning av nyanlända får näringen möjligheter till att täcka sitt arbetskraftsbehov. Information om den gröna näringen är ett sätt att släppa in potentiella arbetstagare i en bransch som annars är dold – om hen inte är upplyst genom arbetslivserfarenheter, utbildning eller har tillräcklig kännedom om den svenska arbetsmarknaden.

Det handlar också om att skapa ett så kallat smörgåsbord av information – vägledning för såväl arbetsgivare, arbetssökande och arbetsförmedlare samt andra aktörer som bidrar till arbetskraftsförsörjningen. Att allt översätts är centralt för tillgängligheten, men också att innehållet beskrivs med tanke på olika förutsättningar att förstå.

3.2.2 Förslag och slutsatser

- Ett samlat grepp från myndigheter gällande information om gröna näringar är viktigt.
- Flera parter, som Arbetsförmedlingen, SLU och LRF är viktiga för att information om gröna näringen ska utvecklas så att den blir korrekt och tillgänglig för nyanlända.
- Information om gröna näringar behöver översättas till flera språk. Inom ramen för regeringsuppdraget har ett arbete påbörjats med att göra en webbportal om gröna näringar. Denna ska erbjuda information som är tillgänglig för nyanlända bland annat genom att den översätts till flera språk. Informationen kan riktas både till nyanlända och till arbetsgivare. SLU kan ansvara för hemsidan och i samarbete med

andra myndigheter och parter från branschen kan information formas och hållas uppdaterad.

3.3 Myndighetssamverkan

3.3.1 Analys

Det är framför allt Arbetsförmedlingen som har ansvar för det arbetsmarknadspolitiska uppdraget som innebär att arbetsgivare ska få arbetskraft och att arbets sökande ska få stöd i att hitta ett arbete. För att genomföra detta uppdrag behövs också andra myndigheters bidrag. Genom att exempelvis bidra med sin kompetens inom en viss bransch, agera mentorer, eller utföra sysselsättningsfrämjande åtgärder så som Riksantikvarieämbetet och Skogsstyrelsen, kan både möjligheter till arbete och sysselsättning skapas.

Genom en mera utvecklad samverkan kan sysselsättning skapas inom områden som är arbetskraftsintensiva och som det vanligtvis är svårt att finansiera, exempelvis skötsel av rastplatser, kvantitativa inventeringar, röjning längs rovdjursstängsel, röjning utmed alléer eller stenvägar, tillgängliggöra naturreservat, röja och märka ut rågångar samt stängsling.

Kommunerna är också en central aktör för att få nyanlända och utrikes födda i egen försörjning i de gröna näringarna och naturvården. Arbetsuppgifter, som exempelvis att skapa skolskogar eller genom skötsel av tätortsnära skogar och kommunala reservat skulle kunna erbjuda sysselsättning eller arbete. Former för att sprida framgångsrika initiativ behöver också utvecklas.

Myndigheter skulle kunna erbjuda flera nyanlända möjligheter till sysselsättning. Praktik och beredskapsjobb i staten är bra initiativ. Genom att identifiera nya möjligheter till sysselsättning i arbetsgrupper, ta fram mentorer med språkkunskap och så vidare skulle flera nyanlända kunna erbjudas sysselsättning. Matchning av nyanlända mot meningsfull praktik och andra former av sysselsättning eller arbete utifrån individens erfarenhet och kompetens kan skapa förutsättningar för integration som berikar både individ och samhälle.

Många goda initiativ tas och flera projekt inom området gröna näringar pågår med syfte att bland annat öka möjligheten till sysselsättning och integration för nyanlända. Projekt har både för- och nackdelar. Fördelar är att det går att sätta upp tydliga mål samt följa upp dessa. Det finns start- och slutdatum och resurser avsätts för att genomföra projektet. Nackdelar är att projekt är resursintensiva vilket inte så sällan innebär att det när projektet slutar uppstår betydande problem med att ta hand om och förvalta resultatet.

3.3.2 Förslag och slutsatser

- Det är viktigt att myndigheter samverkar för att bidra till ökad sysselsättning. Den bredd och kompetens myndigheter sammantaget representerar är ett viktigt bidrag för att arbetsmarknaden ska fungera och kan samlat bidra till en ökad sysselsättning för nyanlända.

- En kontinuerlig dialog mellan myndigheter behövs för ett framgångsrikt samarbete när det gäller sysselsättning för nyanlända. Inom det arbetsmarknadspolitiska området är Arbetsförmedlingen en central part.
- Involvera civilsamhället i samverkan och dialog. Svenska Jägarförbundet, Svenskt friluftsliv, LRF och Svenska turistföreningen är exempel på organisationer som kan involveras i det samarbete som behövs för att finna framgångsrika vägar till sysselsättning i olika former inom gröna näringar.
- Tydliga uppdrag gällande myndigheters ansvar kan bidra till samverkan och är ibland en förutsättning för den samverkan som behövs för att öka möjligheten till ökad sysselsättning för nyanlända.
- Större ansvarstagande gällande sociala hänsyn när myndigheter upphandlar kan skapa vägar till försörjning och mångfald.
- Skogsstyrelsen har sedan 1950-talet genomfört insatser för de som står utanför arbetsmarknaden. Ett formellt uppdrag, där även förutsättningar för nya finansiella lösningar beaktas, skulle medföra att myndigheten kan bidra mer långsiktigt och kostnadseffektivt. Skogsstyrelsen har stor erfarenhet och god kapacitet att bidra inom området.

3.4 Skapa större intresse att se nyanlända som en resurs

3.4.1 Analys

Säsongsarbete kan vara en ingång till arbete och sysselsättning även för nyanlända.

Näringen är positiv till en dialog om initiativ som kan skapa möjligheter för nyanlända men i vissa fall föredras möjligheten att ta in tillfällig arbetskraft för säsongsarbete.

De gröna näringarna tar in uppskattningsvis cirka 30 000 säsongsarbetare årligen, exempelvis som djurskötare i lantbruk, bär- och potatisplockare, skogsvårdare, kraftledningsröjare. Cirka 25 000 av dessa kommer från länder inom EU. Det finns också behov av utbildad arbetskraft, främst inom anläggning och skötsel av trädgård. En del av arbetskraften är återkommande och har företrädesrätt enligt kollektivavtal.

Arbetskraft saknas i vissa fall på grund av att villkoren som erbjuds inte attraherar. Om nyanlända, som redan är boende lokalt där jobben finns, ska betraktas som möjlig arbetskraft framför näringen ibland krav som handlar om konkurrensmässiga priser, krav på rätt kompetens samt att det vid sådana anställningar krävs mera långsiktiga lösningar. En utmaning i sammanhanget är också att utländska säsongsarbetare uppfattas som om jobben tas från den lokala arbetskraften samtidigt som de behövs för att täcka arbetskraftsbehovet gällande säsongsarbete.

Samverkan mellan myndigheter, offentliga och privata aktörer samt mellan privata aktörer behövs för att finna framkomliga vägar som gynnar möjligheterna både för nyanlända att få arbete och för branscherna att täcka sitt arbetskraftsbehov. I samtal med

branscherna har det bland annat framkommit förslag om att utveckla någon form av bemanningsföretag för att tillhandahålla arbetskraft till branscherna.

Ett antal branschråd har startats med syftet att förbättra informationsutbytet mellan de gröna näringarna och Arbetsförmedlingen. Beskrivningen av det behov av arbetskraft som finns är en fråga som alla parter behöver bidra till och hur behoven beskrivs påverkar intresset för att söka sig till näringen. Den samverkan som etablerats mellan Arbetsförmedlingen, arbetsgivarorganisationer och fackförbund kring frågor om kartläggning, validering och kompetensutvecklingsinsatser är viktig att utveckla och förvalta väl. Gällande nyanlända är ett nära samarbete mellan Arbetsförmedlingen och de gröna näringarna, arbetsgivarorganisationer och fackliga parter en förutsättning för att finna lösningar och möjligheter vad gäller att forma utbildningar och dess innehåll. Det är också en förutsättning för att andra insatser som validering, självskattning och praktik ska fungera så att branschen får arbetskraft och den nyanlände kan få arbete.

I en fortsatt samverkan och dialog kring frågor om nyanlända som en framtida arbetskraft inom branschen skapas grunden för att kunna ta initiativ till att också forma eventuella nya aktiviteter som utvecklar arbetssätt och metoder.

3.4.2 Förslag och slutsatser

- Maskinstationer och farmartjänst är exempel på områden där ingång till arbete är möjligt via bemanningsföretag och sociala företag som kan hyra ut arbetskraft för olika ändamål, allt efter behov, och som också är präglade av de olika årstiderna. Skogsstyrelsen skulle också kunna hyra ut deltagare från sin arbetsmarknadspolitiska verksamhet. Detta skulle då kunna vara en väg mot stadigvarande arbete.
- Säsongsarbeten som skogsplantering under våren, skörd av grönsaker under hösten och snöröjning/växthusarbete vintertid skulle kunna vara en väg in på arbetsmarknaden. Nya former av anställningar för att få in flera nyanlända och långtidsarbetslösa på arbetsmarknaden skulle kunna tillämpas här.
- En kontinuerlig dialog mellan myndigheter, gröna näringen och andra aktörer, både stora och små arbetsgivare, inom branschen är viktig både för att utbyta information om arbetskraftsbehov och kompetenskrav men också för att skapa förutsättningar för ett formaliserat samarbete.

3.5 Stimulera sysselsättning

3.5.1 Analys

Det är viktigt att nyanlända når fram till egen försörjning så fort som möjligt. Det finns många som har utbildning och/eller erfarenhet som kan tas till vara om rätt förutsättningar erbjuds. För att få ett arbete, där tidigare kompetens tas till vara, kan det handla om att kompletterande utbildning och praktik erbjuds. Det behövs individuella lösningar för alla oavsett om det är en person som står nära arbetsmarknaden eller om en kedja av insatser behövs.

Åtgärder kan också vidtas för att stimulera sysselsättningen inom de gröna näringarna. Åtgärder som troligen kräver en god dialog och nya arbetssätt behövs för att stimulera sysselsättningen för nyanlända. Exempel på sysselsättning som kan stimuleras är de som beskrivs i delrapporten (*bilaga 3*).

I arbetet med att stimulera till intresse för arbete inom gröna näringen både för att förse arbetsgivare med den arbetskraft som behövs och för att skapa sysselsättningsmöjligheter behöver också jämställdhetsperspektiv och mångfaldsperspektiv vara i fokus. Ett sätt att bredda rekryteringsbasen till näringen kan vara att arbeta fokuserat med frågor som handlar om hur både kvinnor och män oavsett etnisk bakgrund kan tas tillvara som potentiell arbetskraftsresurs.

3.5.2 Förslag och slutsatser

- Riktad information till de som har röjningsbehov i sin skog skulle kunna leda till stimulans av sysselsättningen liksom ett ökat användande av skogsbränsle eller behov av stängsling både för lantbrukets djur och för att i vissa bygder hålla rovdjur borta.
- Inom naturvård, rekreation och kulturmiljövård skulle en inventering av möjliga arbetsuppgifter och resursförstärkning kunna leda till att sysselsättning kan erbjudas för flera. Centrala aktörer här är bland annat Naturvårdsverket, Länsstyrelserna, Riksantikvarieämbetet.

3.6 Bättre utbildning och utbildningsvägar

3.6.1 Analys

Rekryteringen till utbildning i de gröna näringarna på alla nivåer i utbildningssystemet har sjunkit under senare år. Det är även svårt att få arbetssökande att vara intresserade av de gröna arbetsmarknadsutbildningar som finns. Det behövs samverkan och dialog om vilket behov av arbetskraft som finns och vilka krav på kompetens som krävs från arbetsgivarna. Samverkan mellan utbildningsansvariga kan leda till att insatserna kompletterar varandra så att bra utbildningar sammantaget kan erbjudas inom gröna näringar.

Utbildningar som ska vara tillgängliga för nyanlända behöver utformas på ett sätt så att nyanländas behov tillgodoses i större omfattning gällande till exempel pedagogiskt upplägg och tillgänglighet gällande språk. Det finns idag drygt 50 naturbruksgymnasier i Sverige vilka traditionellt varit en del av ungdomsgymnasiet. Naturbruksgymnasierna är en resurs som skulle kunna utnyttjas bättre.

I dagsläget är det inte alltid möjligt för de nyanlända att söka via de ordinarie vägarna. Många gånger krävs det en viss behörighet för att bli antagen till vuxenutbildningen. En behörighet som många av de nyanlända inte uppnår. Det kan vara betyg i svenska som saknas eller betyg från genomgången grundskoleutbildning.

Språket kan utgöra ett hinder för utbildning varför det behövs flexibel utbildning som ger möjlighet att studera i egen takt. Då kan utbildningen kompletteras med svenskundervisning. Likaså kan det vara bra att kunna ta en paus och att kunna göra praktik och varva detta med undervisning i svenska.

3.6.2 Förslag och slutsats

- Arbetsförmedlingen kommer fortsatt ha dialog med SLU, LRF och Naturbruksskolornas förening med syftet att vid behov bland annat ta fram utbildningar som är anpassade till arbetsmarknadens behov och tillgängliga även för nyanlända.

3.7 Ny form av vuxenutbildning

3.7.1 Analys

Det är viktigt med en sammanhållen information och utbildning för vuxna, från asyltiden fram till egen försörjning för att nyanlända ska kunna intresseras för de gröna näringarna och vilja utbilda och jobba på landsbygden. SLU har inom ramen för regeringsuppdraget gjort en särskild ingång för asylsökande och nyanlända på sin hemsida med en egen läresurs kallad **Grön introduktion**.

I ett andra steg har SLU utvecklat en kurs kallad, **Grön SFI**, för nyanlända i etableringsfasen och för att användas inom ramen för Svenska för invandrare (SFI). För att nå ut till så många som möjligt behöver informationen och utbildningen formaliseras och införlivas i ordinarie verksamhet för asylsökande och nyanlända. Grön introduktion skulle kunna utgöra en del av Länsstyrelsernas Tidiga insatser för asylsökande. Grön SFI skulle kunna utgöra en del av landsbygdskommunernas utbildning Svenska för invandrare (SFI).

I det projekt (Skogen som integrationsarena) som SLU, Naturbruksgymnasiet i Burträsk, Länsstyrelsen i Västerbotten, Jägarförbundet i Västerbotten och Dorotea kommun bedrivit under 4 år har behovet av en flexibel skoglig vuxenutbildning på naturbruksgymnasierna för nyanlända identifierats. Inom ramen för regeringsuppdraget har utbildningen breddats för att omfatta fler gröna näringar. Dialog har förts med bland annat Naturbruksskolornas förening, företrädare för naturbruksgymnasierna, Arbetsförmedlingen, de gröna näringarna, Näringsdepartementet och Arbetsmarknadsdepartementet och analysen är att det föreligger ett behov av en ett-årig utbildning, **Grön vuxenutbildning**.

Det finns ett glapp mellan arbetsmarknadsutbildning och ordinarie naturbruksutbildning och det saknas en brygga in mot yrken i de gröna näringarna. Därför behövs det en ny flexibel utbildningsform som är anpassad för målgruppen nyanlända där det går att kombinera studier i naturbruk, svenska och dessutom varva med praktik, allt utifrån den enskilda individens behov. Naturbruksgymnasierna har resurser att utbilda och har utvecklade kontakter till praktikplatser. Däremot saknas en gemensam organisation som kan samla samtliga naturbruksgymnasier med olika huvudmän. SLU skulle kunna utgöra den samlande noden.

Ett exempel på hur utbildningen kan fungera: En person med en 3-årig ekonomisk högskoleexamen kommer till Sverige och flyttar in på ett asylboende på landsbygden. Personen får där bekanta sig med en eller flera gröna näringar via kursen Grön introduktion. Personen börjar på Svenska för invandrare (SFI) i en landsbygdskommun och får mer kunskap om den gröna näring som har mest förankring och arbetstillfällen i kommunen via kursen Grön SFI. Personen kompletterar sin ekonomutbildning med Grön vuxenutbildning på naturbruksgymnasiet i närområdet. Personen kan bo kvar i sin kommun under året med grön utbildning och åka på träffar och kortare praktik på naturbruksgymnasiet. Efter ett år är personen anställningsbar inom branschen och kan söka jobb på ett företag med kontor i kommunen med omnejd.

En annan väg till försörjning i de gröna näringarna för de som har en högskoleexamen är att SLU tar fram anpassad uppdragsutbildning och tilläggsutbildning för målgruppen, eftersom det är just högskoleutbildad utbildning som efterfrågas i framtiden.

3.7.2 Förslag och slutsatser

- Det är viktigt att Grön introduktion och Grön SFI tas tillvara i verksamhet för asylsökande och nyanlända och använd den information och utbildning som är tillgänglig på SLUs hemsida.
- Inrätta Grön Vuxenutbildning på naturbruksgymnasierna och låt SLU vara förmyndare för utbildningen. Eftersom det handlar om en helt ny utbildningsform behövs det nya resurser för att genomföra utbildningen och det är möjligt att det behövs en dialog mellan flera departement om hur en ev. resursfördelning ska ske.

3.8 Ta vara på kompetensen

3.8.1 Analys

Hösten 2016 finns ett nationellt snabbspår inom gröna näringen enligt överenskommelse mellan Arbetsförmedlingen och arbetsmarknadens parter; snabbspåret för djursjukskötare. Diskussioner har under 2016 pågått i syfte att undersöka om det fanns en möjlighet att ta fram ett snabbspår även för hortonomer och agronomer. Det är svårt att få tag i utbildade hortonomer och agronomer och det finns få nyanlända inom dessa två yrken.

Det måste bli lättare att identifiera och validera de gröna utbildningar som många har med sig. Med kortare ledtider går det snabbare för individen att få den kompletterande utbildning som behövs för att bli gångbar på den svenska arbetsmarknaden.

3.8.2 Förslag och slutsatser

- Det är viktigt med ett fortsatt och utvecklat samarbete mellan Universitets- och högskolerådet, Arbetsförmedlingen, gröna näringen och utbildningsanordnare med syfte att utveckla och förbättra processer för identifiering av nyanlända med kompetens inom gröna näringar samt validering och komplettering av praktik och utbildning.

3.9 Forskning

3.9.1 Analys

Det finns mycket forskning om asyl-och integrationsprocessen, men inte explicit rörande de gröna näringarna. Däremot finns det forskning som rör landsbygdsproblematiken och integration. Inom SLU, som är det gröna sektorsuniversitetet, förekommer det forskning om befolkningsförflyttning och globalisering. Flyktingmottagandet i Dalarna har studerats.

Följeforskning bedrivs inom projektet Mentor till Mentor. Projektet baseras på en idé om att landsbygdsföretagare och invandrare kan hjälpa varandra att bli framgångsrika om man skapar de rätta förutsättningarna. Huvudtanken är att invandrare har en tyst kunskap som i rätt kontext kan ha ett kommersiellt värde och att en innovativ produktutvecklingsprocess i sig själv också kan ha ett samhällsekonomiskt värde.

Alnarpsträdgården vid SLU befinner sig inom den gröna näringen men studerar inte den gröna näringen utan används istället som forskningsarena (living lab) där nya koncept inom naturbaserade interventioner utvecklas och utvärderas med avsikt att det nya konceptet implementeras i ordinarie verksamhet hos ”ägaren”, till exempel Region Skåne.

3.9.2 Förslag och slutsats

- Det finns utrymme för att bedriva fölieforskning och att utvärdera de processer, initiativ och projekt som pågår för att integrera nyanlända i de gröna näringarna.
- Det behövs stimulansåtgärder till forskning om integration i gröna näringar

3.10 Företagande

3.10.1 Analys

Företagande kommer vara viktigt för nyanländas försörjning. I de gröna näringarna finns goda möjligheter till företagande och det finns marknader inom näringarna som inte kräver stora ekonomiska investeringar. Enligt Tillväxtverket, Företagens villkor och verklighet 2014, startas var femte företag i Sverige personer med utländsk bakgrund, andelen är betydligt lägre i de gröna näringarna. Utrikesfödda står bakom 93 000 företag som anställer 361 000 personer, ofta ingångsjobb. Bland de utrikes födda är det fler kvinnor och fler unga som driver företag – jämfört med de med svensk bakgrund. De har också större driv att växa mer än andra och vill växa genom att anställa.

Siffror från SCB som Tillväxtverket har bearbetat visar på en ökning av antalet operativa företagsledare med utländsk bakgrund samt även en ökning av omsättningen och antalet anställda i dessa företag under perioden mellan 2006 och 2014. Det är starka tecken på att egenföretagande ökar bland invandrargrupper och att företag som leds av människor med utländsk bakgrund växer.

Landsbygdsnätverkets integrationsgrupp har tagit initiativ till företagande på landsbygden, för att hitta samverkansformer och vad de enskilda aktörerna kan bidra

med för att stimulera företagande. Genom pilotprojektet som utförs av Drivhuset, i samverkan med bland andra LRF Konsult, finns förhoppningen att granska befintlig väg till företagande och hur den kan utvecklas mot de gröna näringarna och för nyanlända.

3.10.2 Förslag och slutsats

- Företagande kommer vara viktigt för att nyanlända ska komma i försörjning.
- Inom de gröna näringarna finns möjlighet till företagande, men vägen dit behöver utvecklas och anpassas för målgruppen.

---

4. Slutsatser

Projektet har valt att lyfta fram fyra mer övergripande slutsatser:

4.1 De gröna näringarna behöver vara synliga, lättillgängliga och attraktiva för att attrahera nyanlända till utbildning och jobb

För att de gröna näringarna ska vara attraktiva måste vägen in, informationen, utbildningen och jobben i de gröna näringarna anpassas för målgruppen. Det är också viktigt att kunna visa att det går att få arbete inom gröna näringar som leder till självförsörjning.

Våra ordinarie svenska system för information, utbildning och jobb är anpassade för de som växt upp eller levt länge i Sverige. De fungerar inte alltid för den som kommer med en annan bakgrund. De svenska gröna näringarna är annorlunda än de som finns i de länder som många av de nyanlända kommer ifrån. Därför behövs ny information.

Vi behöver gå utanför gängse ramar och våga satsa på nya jobb, nya samverkansformer, nya utbildningar och nya jobb. Det handlar om att vidga normen och att tänka nytt och brett.

4.2 Det gröna näringslivet behöver involveras mer

De nyanlända som kommit till Sverige är en stor tillgång som arbetskraft. En vuxen nyanländ har med sig erfarenhet och kompetens som kan tas tillvara och användas inom bristyrken både kortsiktigt och i ett mera långsiktigt kompetensförsörjningsperspektiv.

Arbetsgivare inom de gröna näringarna behöver involveras i den samverkan som behövs för att identifiera behov av arbetskraft och dess kompetens.

Dialogen med arbetsgivare om hur ett samarbete kan se ut i syfte att finna gemensamma lösningar kring hur nyanlända kan erbjudas sysselsättning i olika former kan vara avgörande i sammanhanget. Arbetsgivare behöver också få information och stöd då hen tar emot nyanlända särskilt om det är tidigt i etableringsprocessen.

Arbetsförmedlingen har en viktig roll i att bidra med insatser som underlättar och överbygger svårigheter och hinder som finns eller upplevs finnas i processen. Sammantaget kan en dialog leda till samverkan som behövs för att gemensamt se den arbetskraftsresurs som nyanlända utgör.

4.3 Staten kan gå före

Statliga myndigheter kan ta ett ännu större ansvar för att korta nyanländas väg till egenförsörjning. För att detta ska vara möjligt krävs tydliga signaler om hur myndigheterna ska prioritera inom befintliga ramar och/ eller tilldelas mer resurser.

Myndigheter skulle kunna erbjuda flera nyanlända praktik i staten.

Praktik och beredskapsjobb i staten är bra initiativ. Genom att identifiera nya möjligheter till sysselsättning, ta fram mentorer med språkkunskap osv skulle flera nyanlända kunna erbjudas sysselsättning.

Matchning av nyanlända mot meningsfull praktik och andra former av sysselsättning eller arbete utifrån individens erfarenhet och kompetens kan skapa förutsättningar för integration som berikar både individ och samhälle

Genom myndighetssamverkan kan mer nytta skapas för de resurser myndigheterna är satta att förvalta. Ett bra exempel på detta är när resurser som är avsatta för naturvård kan växlas upp med arbetsmarknadspolitiska medel genom samverkan, vilket rätt utfört ger mer nytta för samtliga. Naturvården får skötseln i natur- och kulturresevatnen utförd och nyanlända och långtidsarbetslösa ges sysselsättning.

Det är viktigt att alla inom området relevanta myndigheter bidrar med sina unika kompetenser för att främja möjlighet till praktik och anställning. Många myndigheter har branschkontakter och kunskap om arbetskrafts- och utbildningsbehov.

Samverkan mellan myndigheter underlättas av dialog på alla nivåer och över sektorsgränser.

4.4 Samverka, permanenta och sprid de bästa insatserna

Det pågår många goda initiativ för att främja nyanländas väg till egen försörjning. Myndigheter, civilsamhället, arbetsgivare, i stort sett alla vill bidra till att integrera nyanlända. De flesta aktiviteter bedrivs i projektform. Många av initiativen är relativt små och projektformen gör att det inte finns någon kontinuitet och långsiktighet. Oavsett hur bra ett projekt är så tar det slut inom en tämligen begränsad tid. Det läggs ned tid och resurser på att bygga upp varje nytt projekt, för att efter 1–3 år läggas ned igen. I många fall går den kunskap och kompetens som byggts upp förlorad när projektet läggs ned.

Samverkan mellan aktörer berörda av en viss fråga bidrar till att rätt kompetens används på rätt plats och på ett effektivt sätt. Bra initiativ med gott resultat bör permanentas så att kompetens och resurser finns kvar och borgar för kontinuitet. Goda exempel bör spridas och tillåtas bli fler. När det finns bra verksamhet med kontinuitet blir det också lättare att samverka mellan myndigheter, organisationer och företag. Det blir också lättare att bygga upp en varaktig kedja av insatser i syfte att ge individen den kortaste vägen till egen försörjning.

Källförteckning

Lantbruksbarometern 2016. http://www.lrfkonsult.se/Global/Lantbruksbarometern%202016/Lantbruksbarometern2016_US.pdf

Bilagor

Bilaga 1: Uppdrag avseende åtgärder för att utbilda och ge praktik inom de gröna näringarna (https://www.arbetsformedlingen.se/Om-oss/Statistik-och-publikationer/Rapporter/Aterrapportering/2016-03-01-Uppdrag-avseende-atgarder-for-att-utbilda-och-ge-praktik-inom-de-grona-naringarna.html)	
Bilaga 2: Uppdrag att främja anställning av nyanlända i de gröna näringarna	33
Bilaga 3: Delrapport främja nyanländas väg till anställning i de gröna näringarna och naturvården (http://shop.skogsstyrelsen.se/sv/publikationer/meddelanden/delrapport-framja-anstallning-av-nyanlanda-i-de-grona-naringarna.html)	
Bilaga 4: Projektplan	35
Bilaga 5: Efterfrågan på arbetskraft i skogsbruket	51
Bilaga 6: Efterfrågan på arbetskraft i lantbruk	64
Bilaga 7: Alternativa finansieringsformer för arbetsmarknadspolitiska åtgärder	76
Bilaga 8: Nyanländas erfarenheter av skogsutbildning	103
Bilaga 9: Myndigheternas arbetssätt att korta vägen till egenförsörjning	105
Bilaga 10: Arbetsintiktad information till nyanlända	107
Bilaga 11: Kommunikationsaktivitet	110
Bilaga 12: Praktik för asylsökande	116
Bilaga 13: Inriktning på Grön introduktion	117
Bilaga 14: Företagande	118
Bilaga 15: Ny form av vuxenutbildning	121

Bilaga 2

Näringsdepartementet

SKOGSSTYRELSEN
ANK. 2015 -11- 19
Dnr 2015 / 2799

Regeringsbeslut

IV 1

2015-11-12

N2015/00152/SK

N2015/07847/SUN

Skogsstyrelsen

551 83 Jönköping

Uppdrag att främja anställning av nyanlända i de gröna näringarna

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt Skogsstyrelsen att, i samverkan med Arbetsförmedlingen och Sveriges lantbruksuniversitet, genomföra ett pilotprojekt för att främja anställningar för nyanlända, med eller utan arbetsmarknadspolitiska stöd, i de gröna näringarna och naturvården.

Med utgångspunkt i sin unika kompetens ska myndigheterna sammanställa goda erfarenheter och identifiera hur olika myndigheter kan arbeta innovativt för att bidra till att nyanlända kommer i arbete.

Skogsstyrelsen får för pilotprojektet använda högst 6 000 000 kronor under 2016, med förbehåll för att riksdagen beviljar medel för ändamålet 2016. Kostnaderna ska belasta det under utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv för 2016 uppförda anslaget 1:3 *Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser*, anslagspost 4 *Försöksverksamhet med sysselsättningsskapande åtgärder*. Medlen utbetalas engångsvis efter rekvisition ställd till Kammarkollegiet. Rekvisition ska ske senast den 15 november 2016. Medel som inte utnyttjats ska återbetalas till Kammarkollegiet senast den 31 januari 2017. Vid samma tidpunkt ska Skogsstyrelsen lämna en ekonomisk redovisning över använda medel till Regeringskansliet (Näringsdepartementet). Rekvisition, eventuell återbetalning och redovisning ska hänvisa till det diarienummer som detta beslut har.

En delredovisning av uppdraget ska ske senast den 15 mars 2016. Slutredovisning ska göras senast den 31 januari 2017 till Regeringskansliet (Näringsdepartementet).

Ärendet

Det finns potential för ett stort antal nya jobb inom skogsbruket, jordbruket och trädgårdsnäringen. Det finns indikationer på

Postadress
103 33 Stockholm
Besöksadress
Mäster Samuelsgatan 70

Telefonväxel
08-405 10 00
Telefax
08-411 36 16

E-post: n.registrator@regeringskansliet.se

kompetensförsörjningsproblem som oroar företrädare för såväl skogsbruket som jordbruket och trädgårdsbranschen. Det behövs därför nya vägar för att fylla den efterfrågan på arbetskraft som finns.

Nyanländas kompetens är en resurs, som kan tas till vara för det behov som finns i de gröna näringarna och naturvården. Inom ramen för arbetsmarknadspolitiken finns en rad verktyg som kan nyttjas för att underlätta vägen till arbete inom bl.a. de gröna näringarna. Det finns även ett etablerat, välfungerande samarbete mellan Arbetsförmedlingen och Skogsstyrelsen som kan ligga till grund för ett utvecklat, innovativt arbetssätt, i enlighet med målet för förvaltningspolitiken.

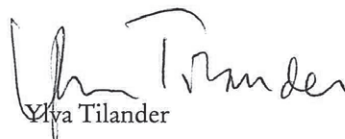
Skälen för regeringens beslut

Myndigheter i Sverige har en unik kompetens, var och en inom sitt verksamhetsfält. I målet för förvaltningspolitiken noteras målet om en innovativ och samverkande statsförvaltning (prop. 2009/10:175). Genom ett sådant innovativt tänkande bör myndigheterna uppmärksamma sådana arbetsuppgifter, inom respektive verksamhetsområde, som kan ge lämpliga praktikplatser och jobb och därmed nya vägar för nyanlända att finna arbete i Sverige.

De människor som söker skydd i vårt land ska ges en god möjlighet att starta sitt nya liv och vara med och bidra till samhället. Arbete är den främsta nyckeln till etablering och integration i Sverige. Arbete ger möjligheter att utveckla språket, få kunskap om det svenska samhället och få ett utökat nätverk. Alla sektorer behöver bidra. I de gröna näringarna och naturvården finns potential att skapa vägar in på arbetsmarknaden, t.ex. genom praktik, och samtidigt möta de behov av utbildning och arbetskraft som finns.

Sven-Erik Bucht

Ylva Tilander

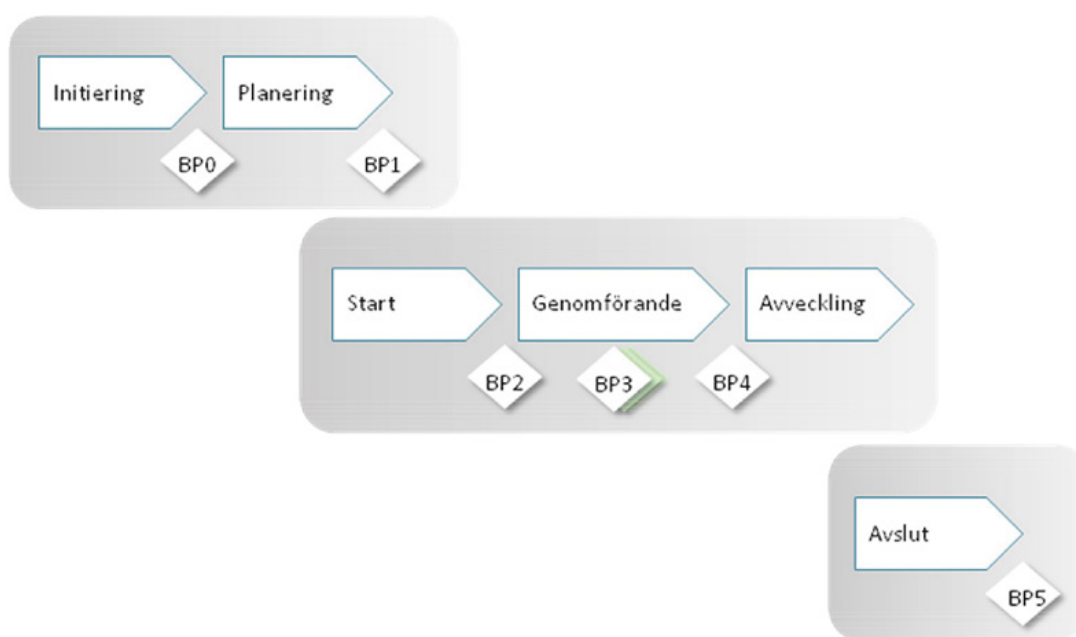
Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM
Finansdepartementet/BA
Miljö- och energidepartementet/NM
Näringsdepartementet/KSR och FF
Arbetsmarknadsdepartementet/A
Arbetsförmedlingen
Kammarkollegiet
Sveriges lantbruksuniversitet

Bilaga 4

Projektplan

Främja anställning av nyanlända i de gröna näringarna och naturvården

Projektbeställare
Peter Blombäck

Projektledare
Fredrik Gunnarsson

Skogsstyrelsen
2015-12-15

Innehåll

1	Bakgrund och förutsättningar	38
1.1	Bakgrund	38
1.2	Förutsättningar	38
1.3	Kopplingar till andra projekt och verksamheter	38
2	Mål	40
2.1	Effektmål	40
2.2	Projektmål	40
2.3	Projektfokus	41
3	Omfattning och avgränsning	42
3.1	Omfattning	42
3.2	Avgränsning	42
4	Lösamhetsbedömning	42
5	Planer och arbetsformer	43
5.1	Milstolpeplan	43
5.2	Leveransplaner	43
5.2.1	Leveransplan utredning	43
5.3	Aktivitetsplan	44
	Aktivitetsplan utredning	44
5.4	Projektkostnader	44
5.5	Administrativa rutiner	44
5.6	Arbetsformer	44
5.7	Utbildningsplan	45
5.8	Dokumenthantering	45
5.9	Kommunikation	45
5.10	Mottagande och effekthemtagning	45
5.11	Avveckling	46
6	Kvalitetssäkring	47
7	Organisation, ansvar och bemanning	48
8	Risker	49
9	Bilagor och referenser	50

Projektplanens syfte

Projektplanens syfte är att utgöra projektgruppens översiktliga operativa plan över hur projektet ska arbeta, organiseras och genomföras så att projektmålen infrias. Planen är ett underlag för Projektbeställarens beslut och kan ses som en överenskommelse eller ett avtal mellan Projektledare och Projektbeställare.

Definitioner

Ord/förkortning	Förklaring
AF	Arbetsförmedlingen
SKS	Skogsstyrelsen
SLU	Sveriges Lantbruksuniversitet
Förvaltningsdemo	Teoretiskt test om ett upplägg är intressant och följer gällande regelverk

1 Bakgrund och förutsättningar

1.1 Bakgrund

Skogsstyrelsen har fått regeringens uppdrag att i samverkan med Arbetsförmedlingen och SLU genomföra ett pilotprojekt för att främja anställning för nyanlända, i de gröna näringarna och naturvården (N2015/00152/SK).

Med utgångspunkt i sin unika kompetens ska myndigheterna sammanställa goda erfarenheter och identifiera hur olika myndigheter kan arbeta innovativt för att bidra till att nyanlända kommer i arbete.

Uppdraget ska delredovisas till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) senast den 15 Mars 2016 och slutredovisas senast den 31 januari 2017.

Samtidigt har Arbetsförmedlingen fått i uppdrag att i samverkan med Skogsstyrelsen, SLU och andra berörda aktörer, samt i samråd med Statens jordbruksverk, göra en analys av arbetskraftsbehovet inom de gröna näringarna och naturvården (A2015/02960/A). Med utgångspunkt i denna analys samt Arbetsförmedlingens kunskap om kompetensen hos de nyanlända invandrarna ska myndigheten även

- analysera vilket behov av insatser som under de närmaste åren finns för att tillgodose arbetskraftsbehoven
- lämna förslag på insatser som kan tillhandahållas genom andra myndigheter än Arbetsförmedlingen samt
- bedöma om förslagen kräver åtgärder från regeringen för att realiseras

Uppdraget ska redovisas till regeringen (Arbetsmarknadsdepartementet) senast den 29 februari 2016.

Se bilaga 1. Regeringsuppdraget och bilaga 2. Uppdragsspecifikation

1.2 Förutsättningar

Projektet inleds med en utredning inklusive framtagande av en modell hur integrationen kan underlättas och vägen till egenförsörjning kortas. I samband med att goda möjligheter identifieras i utredningen skall de testas, vilket kan ske parallellt med fortsatt utredning. Förutsättning för att komma igång med den utredande fasen är nödvändiga personalresurser inom de samverkande myndigheterna. Även resurser att bemanna referensgrupp och andra externa experter är av stor betydelse.

Vid upprättandet av projektplanen är det omöjligt att förutspå vilka förutsättningar som krävs under testfasen då det som skall testas inte är beslutat.

1.3 Kopplingar till andra projekt och verksamheter

Internt Skogsstyrelsen

Det kan finnas skäl för det nationella skogsprogrammet att känna till projektets arbete. Erik Sollander undersöker intresset.

Skogsstyrelsen har sedan femtiotalet samverkat med arbetsmarknadsorganisationen, dagens Arbetsförmedling, kring arbetsmarknadspolitiska åtgärder/ projekt. I dag bedrivs

verksamheten inom ramen för Skogsstyrelsens uppdragsverksamhet och där kommer en del av projektresultaten kunna nyttjas. En del av testerna kommer förmodligen också bedrivas inom Skogsstyrelsens uppdragsverksamhet.

Samverkan och förankring

Projektet ska i sina aktiviteter säkerställa medverkan och samverkan inom de gröna näringarna.

LRF har fått i uppdrag av regeringen att titta på om deras medlemmar kan tillhandahålla praktikplatser och boenden för nyanlända invandrare.

2 Mål

Projektet skall identifiera samverkansformer, innovativa lösningar samt hinder inom följande områden i de gröna näringarna:

- Beskriva vägarna för nyanlända från asylprocess till egenförsörjning inom de gröna näringarna och naturvården, identifiera hinder och beskriva möjliga lösningar
- Sammanställa forskningens kunskapsläge och erfarenheter från andra aktörer
- Föreslå åtgärder för att skapa intresse och undanröja hinder hos arbetsgivaren för nyanlända som resurs/ individen för arbete i de gröna näringarna
- Bedöm relevanta åtgärder och identifiera behov för att säkerställa effektiv samverkan mellan aktörer, exempelvis:
  - o Snabbspår/ validering
  - o Praktik
  - o Utbildning
  - o Starta eget
  - o Anställningar i staten
  - o Utvärdera möjligheter med arbetsmarknadspolitiska och regionalpolitiska projekt

Efter identifiering skall de innovativa lösningar som anses ge bäst effekt testas. Om möjligt skall en modell för samordning av innovativa lösningar skapas som skall identifiera vilken nytta de leder till och synliggöra hinder.

2.1 Effektmål

Målet är att förstärka samverkan, täcka arbetskraftsbehovet och öka mångfalden i de gröna näringarna och naturvården samtidigt som vi kortar vägen till egenförsörjning för nyanlända med erfarenhet/ intresse av de gröna näringarna.

2.2 Projekt mål

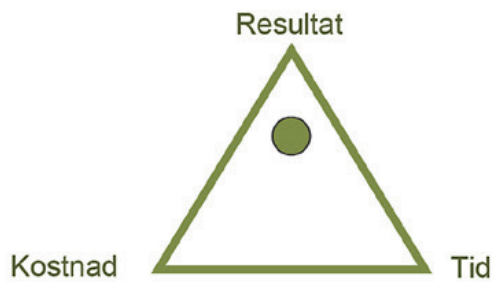
Följande skall genomföras i projektet:

- I utredningen skall samtliga aktiviteter granskas och där det behövs utredas, styrgruppen beslutar när varje aktivitet är tillräckligt utredd.
- De bästa möjligheterna skall testas antingen genom att initiera pilotprojekt eller genom att testa möjligheten i samverkan med berörda aktörer, förvaltningsdemo.

2.3 Projektfokus

Fokus för projektet ligger i att uppnå resultat i form av långsiktiga lösningar. Rapporterna skall levereras vid utsatt datum och projektet skall klara sig på de avsatta medlen. Tid och kostnader är givna, det som är påverkbart är resultat där vi behöver prioritera för att effektivt hitta lösningar och skapa samverkansformer.

Förväntningstriangeln visar den syn som *Projektbeställaren* har på den inbördes vikten eller prioriteringen mellan färdigtidpunkt, resursutnyttjande och resultat. Resultat kan vara ambitionsnivå, kvalitet och funktionalitet. Den tjänar som vägledning för *Projektledaren* vid eventuella omprioriteringar och bedömningar.

3 Omfattning och avgränsning

3.1 Omfattning

Projektet omfattar kartläggning av de möjliga vägarna för nyanlända invandrare att komma i egenförsörjning i de gröna näringarna och naturvården. Utöver kartläggning skall innovativa förslag till åtgärder/ utveckling, nya samverkansformer och förslag till regelförändringar där reglerna är hindrande tas fram.

De innovativa möjligheter och samverkansformer som bedöms ge mest nytta och är uppskalningsbara skall sedan testas inom ramarna för projektet eller i berörda organisationers ordinarie verksamhet.

3.2 Avgränsning

Andra funktioner i samhället har ansvar och/ eller fått i uppdrag att arbeta med en del av det som behandlas i projektet. Här skall dubbelarbete undvikas, vi skall istället ta del av andras resultat och söka synergier.

4 Lönsamhetsbedömning

Är inte aktuellt i detta projekt.

5 Planer och arbetsformer

5.1 Milstolpeplan

Beslutspunkter och Milstolpar			
Nr	Namn	Önskade resultat	Tidpunkt
BP1	Godkännande av projektplan		160323
BP2	Godkännande av reviderad projektplan		juni
BP3	Godkännande av slutleverans och beslut om avveckling		
BP4	Överlämnande av ansvar		
BP5	Godkännande av genomfört projekt		170131
M1	Avstämning leveransplan utredning med regeringskansliet	Ytterligare inspel/ förtydligande från beställaren och diskussion kring upplägg/ innehåll i delrapport	160114
M2	Initiera referensgrupp	Få referensgruppen på banan, stämma av leveransplan utredning	160129
M3	Avstämning leveranser utredning med referensgrupp	Stämmer bilden i leveranserna med verkligheten, är de genomförbara	160307
M4	Delrapport till regeringskansliet	Inlämnad delrapport innehållande utkast på utredningsdelen	160315
M5	Avstämning regeringskansliet	Avstämning kring delrapport, diskutera nästa steg/ förvaltningsdemo	v.12

5.2 Leveransplaner

5.2.1 Leveransplan utredning

Leveransobjekt		Ansvar	Uppfyllt i	Leverans	Datum
ID	Namn		leveransen	godkänns av	
L1	Meddelande RK	Skogsstyrelsen	Redovisning av resultat, förslag på fortsatt arbete, lyfta möjligheter och hinder i förvaltningen som identifierats	RK	160315
L2	Statusrapport	FG	Inför varje styrgrupp, resultat, hinder, risker	Styrgrupp	Löpande, underlag tre dagar innan möte
L3	Underlag förvaltningsdemo	Gemensam	Plan för genomförande av utredningens resultat	Styrgrupp	maj
L4	Stödbehov	Gemensam	Identifierade stödbehov från regeringen, hinder i förvaltningen	Styrgrupp	maj
L5	Slutrapport	Skogsstyrelsen	Slutrapport som del i meddelande till RK	Styrgrupp	Senast 170131

5.3 Aktivitetsplan

Aktivitetsplan utredning

Varje aktivitet skall utgå från tidigare goda erfarenheter och existerande forskning. Utfallet av aktiviteten skall innehålla kartläggning av befintliga system, goda exempel, innovativa förslag och hinder för effektivitet. Redovisningen av varje aktivitet får omfatta maximalt två A4- sidor.

Se bilaga 6. Aktivitetsplan

5.4 Projektkostnader

Se bilaga 7. Resursplan

5.5 Administrativa rutiner

Kostnader för projektledning och utredningsdelen redovisas på verksamhetsgren 430 med aktivitetskod 180122.

Kostnader för pilotprojekten redovisas på verksamhetsgren 430 med aktivitetskod 19404.

Kostnader för projektledning, samordning och de utredande delarna av projektet redovisas på enhet 801.

Kostnader för att genomföra piloter/ förvaltningsdemos redovisas på respektive organisatorisk enhet. Projektmedel fördelas på berörda organisatoriska enheter efter det att projektledaren gett förslag på vad som skall genomföras och dessa godkänts av projektets styrgrupp.

Projektledaren ansvarar för att överenskommelser upprättas med Arbetsförmedlingen och SLU som reglerar eventuell kostnadsersättning till dessa myndigheter.

Projektledaren följer förbrukningen av medel månadsvis och lyfter eventuella avvikelser från budget till styrgrupp.

5.6 Arbetsformer

Styrgruppsmöten

Styrgruppsmöten genomförs inledningsvis var tredje vecka och syftar till att styra, stödja och granska projektarbetet. Agenda innehåller:

- Statusrapportering
- Tester i form av piloter/ förvaltningsdemos
- Aktuella risker/ problem
- Prioritering av arbete/ resurser
- Aktuella kommunikationsinsatser

Deltagare i styrgrupp: Peter Blombäck, projektbeställare Skogsstyrelsen, Fredrik Gunnarsson, projektledare Skogsstyrelsen, Margareta Stigsson, styrgruppsmedlem SLU, Oscar Appelgren, styrgruppsmedlem AF, Lars Molde, styrgruppsmedlem Skogsstyrelsen, Erik Sollander, styrgruppsmedlem Skogsstyrelsen, Anna Ålund, projektgruppsmedlem AF, Ann Dolling, projektgruppsmedlem AF.

Bilaga 5, Styrgruppens roll

Projektgruppsmöten

Projektgruppsmöten genomförs regelbundet utifrån behov, initialt veckovis.

Agenda innehåller:

- Statusrapportering
- Aktuella risker/ problem
- Prioritering och fördelning av arbete/ resurser

Gemensam projektgrupp: Fredrik Gunnarsson, Skogsstyrelsen, Anna Ålund AF, Ann Dolling, SLU

Skogsstyrelsens projektgrupp: Niklas Nyström, Tommy Lindkvist, Jörgen Pettersson, Birgitta Warodell, Maja Ramström, Stefan Karlsson

Arbetsmöten

Genomförs vid behov kring varje aktivitet, där det är aktuellt att knyta en arbetsgrupp till arbetet.

Referensgrupp

Referensgruppens roll är att vägleda projektet så att rätt saker utreds och att de resultat som framkommer är tillämpbara. Avstämning med referensgrupp sker regelbundet och inför större leveranser.

5.7 Utbildningsplan

Styrgruppen inklusive gemensam projektgrupp skall under projektet besöka goda exempel eller pågående tester av utredningens resultat.

5.8 Dokumenthantering

Färdigställda dokument lagras på Skogsstyrelsens SharePoint.

5.9 Kommunikation

Bilaga 3. Kommunikationsplan

5.10 Mottagande och effekthemtagning

Mottagare av projektets huvudleveranser är regeringskansliet. Utöver delrapport och slutrapport kommer avstämningar ske löpande.

De resultat som skapas kommer spridas i riktade insatser till de som har nytta av dem, men även offentliggörs så att alla intresserade kan ta del av dem.

5.11 Avveckling

Efter BP5, beslut om godkännande av genomfört projekt, skall följande utföras:

- Stänga projektkoder i Agresso
- Rensa dokument på dator och på gemensam arbetsyta, dock inte allmänna handlingar
- Arkivera dokument
- Stänga det öppna ärendet i diariet
- Rensa publicerade dokument och uppdatera information på intranät och skogsstyrelsen.se
- Uppdatera status för projektet i Projektkatalogen

6 Kvalitetssäkring

Kvalitetssäkring är att planera och systematiskt initiera åtgärder för att säkra att en leverans kommer att uppfylla givna krav på kvalitet.

Kvalitén i projektets leveranser granskas av i huvudsak styrgrupp. Styrgruppen tar beslut om en viss leverans håller tillräckligt hög kvalité. Referensgruppen granskar att rätt saker utreds och att resultaten är tillämpbara

7 Organisation, ansvar och bemanning

Roll	Namn
<i>Projektbeställare</i>	Peter Blombäck, Skogsstyrelsen
<i>Projektledare</i>	Fredrik Gunnarsson, Skogsstyrelsen
<i>Styrgrupp</i>	Margareta Stigsson, SLU, Oscar Appelgren, AF, Lars Molde, Skogsstyrelsen, Erik Sollander, Skogsstyrelsen
<i>Projektgrupp, gemensam</i>	Ann Dolling, SLU, Anna Ålund, AF
<i>Projektgrupp, SKS</i>	Niklas Nyström, Jörgen Pettersson, Tommy Lindqvist, Birgitta Warodell
<i>Referensgrupp</i>	Lars- Göran Brandt, LST, Peter Mellin, SJV, Anna Laurin, Tillväxtverket, Christina Bondesson, LRF, Karin Ericsson, Sveaskog, Magnus Lindberg, GS, Lena Andersson, SLA, Yusra Moshtat

Projektbeställare

Projektbeställaren fattar beslut, är ansvarig för styrning, kvalitetsuppföljning och uppföljning mot effektmål och projektmål.

Styrgrupp

Se bilaga 5. Styrgruppens roll

Projektledare

Projektledare leder, driver och planerar det dagliga projektarbetet inom ramen för projekts beslutade plan. Projektledare ska säkerställa att projekts mål uppnås och att löpande rapportera aktuell status till projektbeställare.

Projektmedtagare

Projektmedtagare detaljplanerar utlagda arbetsuppgifter och genomför dessa med rätt kvalitet inom överenskommen tid och resursinsats.

Referensgrupp

Referensgruppen stödjer inriktningen av projektarbetet och granskar så att projektresultaten är tillämpbara.

8 Risker

Se bilaga 4. Riskanalys

9 Bilagor och referenser

Bilaga	Dokumentnamn	Datum	Version
1	Regeringsuppdraget		
2	Uppdragsspecifikation		
3	Kommunikationsplan		
4	Risکاناليس		
5	Styrgruppens roll		
6	Aktivitetsplan		
7	Resursplan		

Observera att vissa bilagor till denna projektplan kan vara levande dokument som kan och bör uppdateras utan krav på reviderad projektplan.

Ref.nr.	Dokumentnamn, dokumentbeskrivning	Datum	Version

Versionshantering

Versions-nr	Fastställt datum	Ändring	Ansvarig
0.1	2016-02-01	Utkast	FG
0.2	2016-02-11	Revidering	FG
1.0	2016-03-26	Fastställd	FG

Efterfrågan på arbetskraft i skogsbruket

Bakgrund

Enkäten har skickats ut till skogschefer, VDar, generalsekreterare/ordföranden och HR-chefer hos Bergvik Skog, SCA, Holmen skog, Södra, Sveaskog, Mellanskog, Norra skogsägarna, Norrskog, Stora Enso, Skogsstyrelsen, Naturvårdverket, WWF, Skogsindustrierna, SYN och SLA, totalt 32 personer. Sjutton personer har svarat.

Sammanfattning

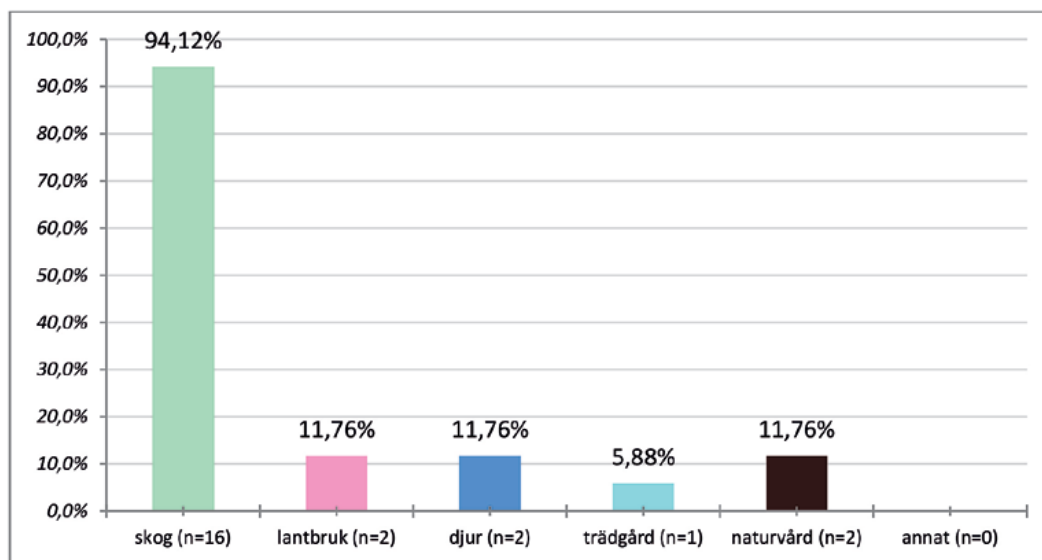
Företrädare för skogsbruket (skogschefer, generalsekreterare/ordföranden och HR-chefer) har tillfrågats om arbetskraftsbehovet i skogsbruket. De flesta som svarat representerar stora företag/organisationer som har mellan 100-500 och fler anställda. Alla som svarat behöver i dagsläget anställa personer med universitetsutbildning. Hälften anger också att de behöver arbetskraft med gymnasiekompetens som t ex naturbruksgymnasium. På 1, 3 och 10 års sikt ser trenden likadan ut. Företagen anger att de kommer att anställa flest med universitetsutbildning, färre med gymnasieutbildningen och ett fåtal med grundskoleutbildning. Den mest efterfrågade yrkeskategorin inom närmaste 3-10 år är i första hand skogsmaskinförare och personer som innehar en skogsmästarexamen. Yrken där jägmästarexamen krävs kommer också ha behov av arbetskraft. I dagsläget saknas vissa specialistkompetenser som inte är direkt skogliga. Välutbildad skogsvårdspersonal efterfrågas men här räknar företagen med att de fortsatt är skogsentreprenörer som anställer dessa.

Alla som svarat anser att de behöver universitetsutbildad arbetskraft för att de ska vara anställningsbara, hälften anger också att de behöver arbetskraft med gymnasiekompetens som t ex naturbruksgymnasium.

Resultat

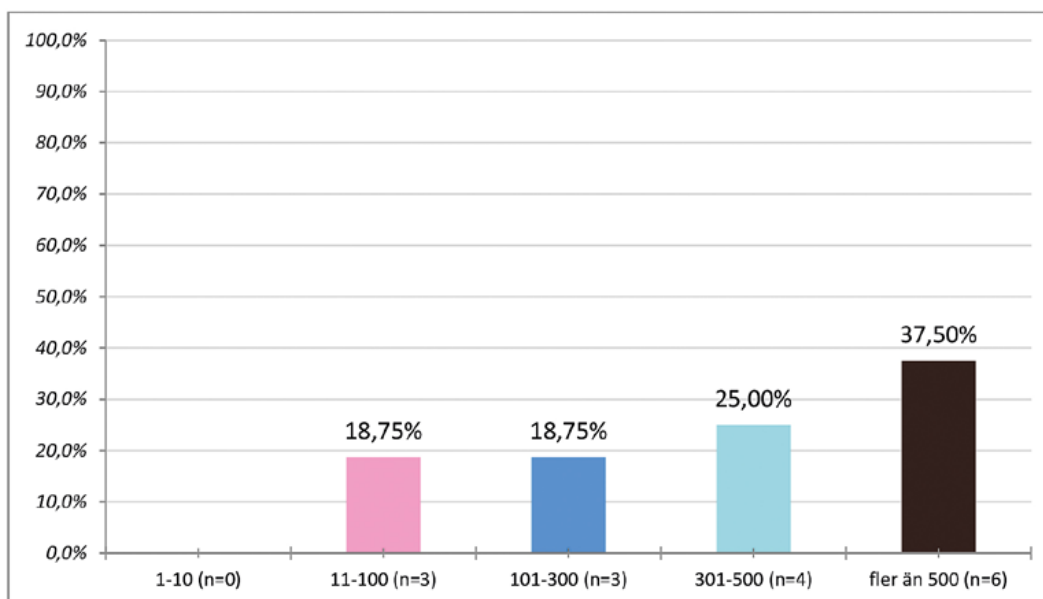
Branschriktning

Nittiofyra procent representerar skogsbruket medan några företag/organisationer jobbar med fler än skogsbranschen (Fig. 1). De som svarat representerar stora företag/organisationer som har mellan 100-500 och fler anställda. Endast 19 % representerar organisationer/företag som har 11-100 anställda (Fig. 2).

Figur 1. Mitt/min företag/myndighet/organisation finns inom följande område/bransch

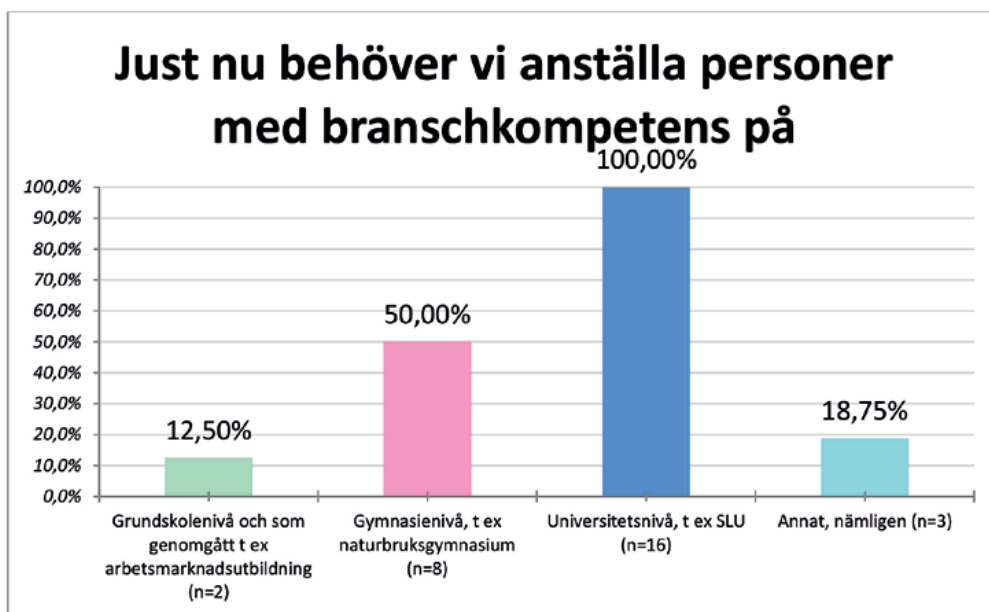
Organisationernas storlek

Figur 2. Antal anställda.

Arbetskraftsbehov

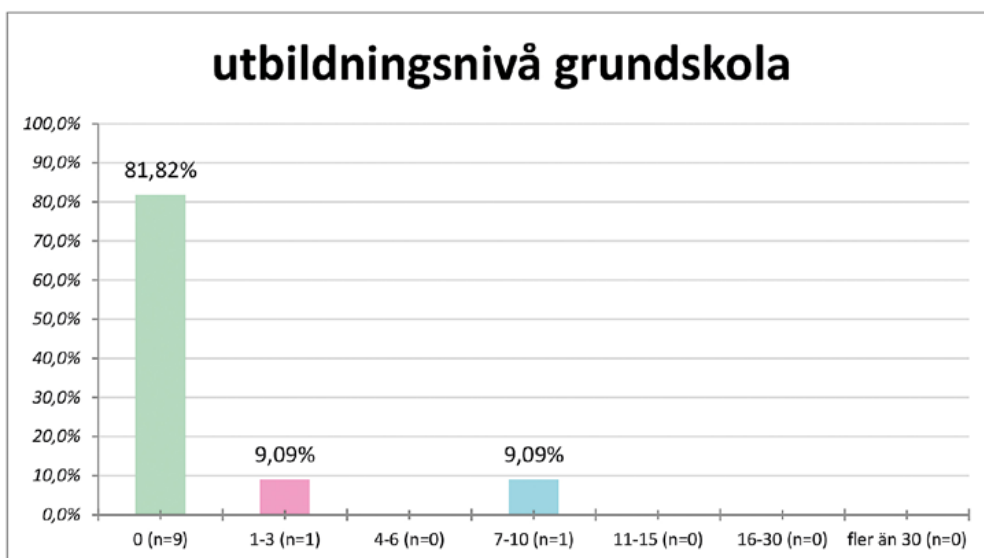
Alla som svarat anser att de behöver universitetsutbildad arbetskraft för att de ska vara anställningsbara, hälften anger också att de behöver arbetskraft med gymnasiekompetens som till exempel naturbruksgymnasium (Fig 3).

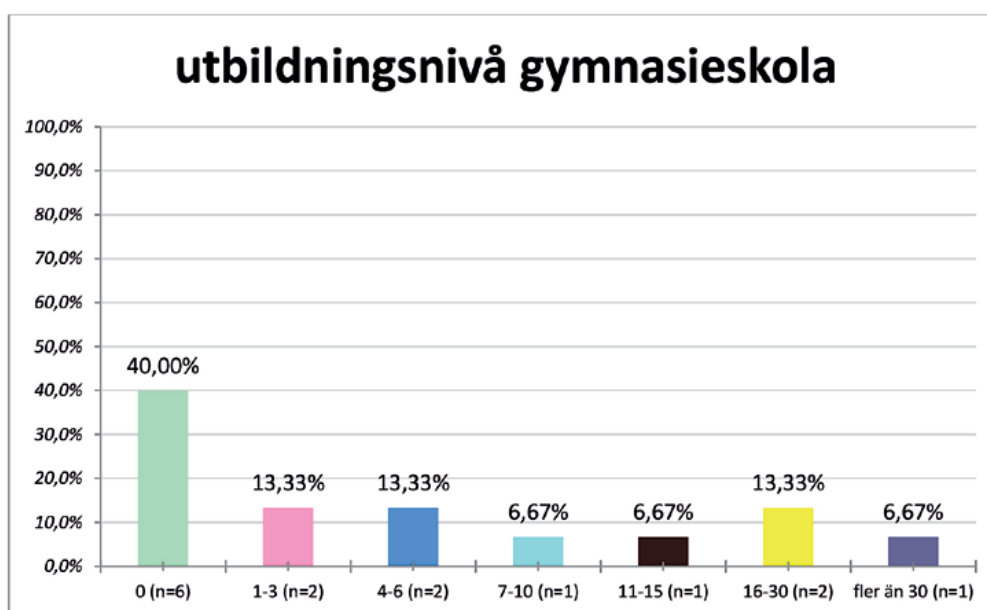
Figur 3. Behov av arbetskraft just nu.

Behov av nyanställda i företag/organisation närmaste år på olika utbildningsnivåer

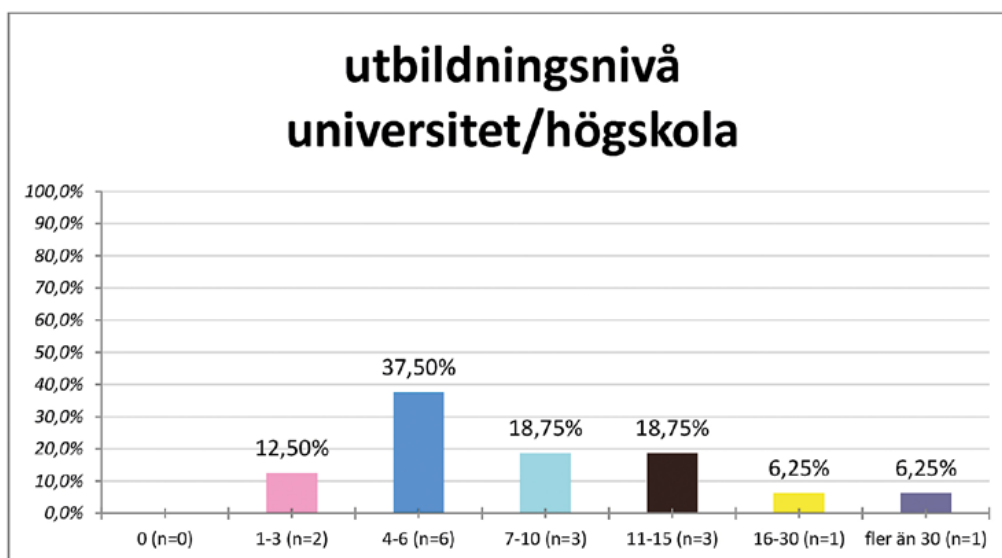
Respondenterna har tillfrågats om hur många personer de tror att de behöver anställa. När det gäller nyanställningar det närmaste året så är det mest personer med högskoleutbildning och gymnasieskola som är aktuella, ej de med enbart grundskola (Fig 4a-c).

Figur 4a. Utbildningsnivå grundskola. Staplarna anger antal personer som förväntas anställas per företag.

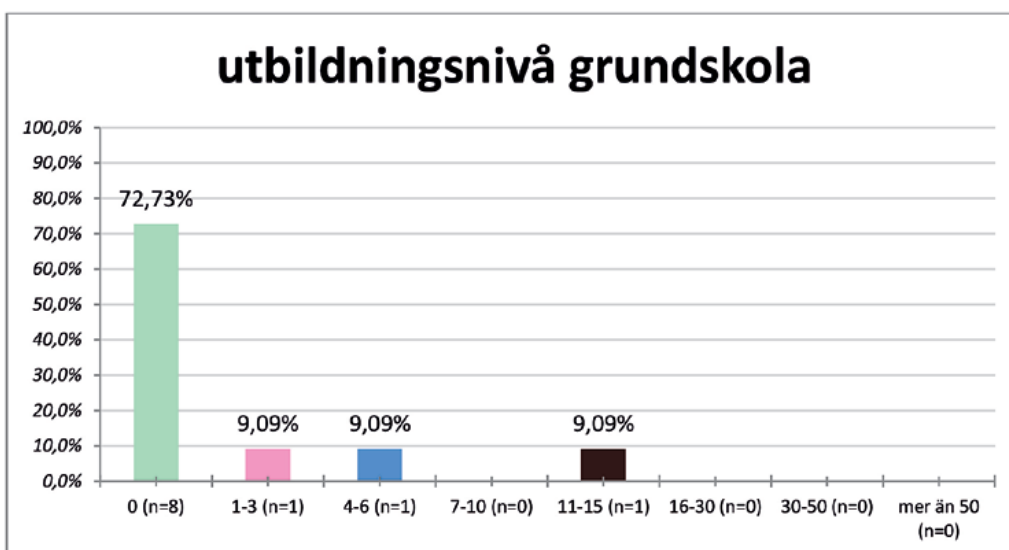
Figur 4b. Utbildningsnivå gymnasieskola. Staplarna anger antal personer som förväntas anställas per företag.

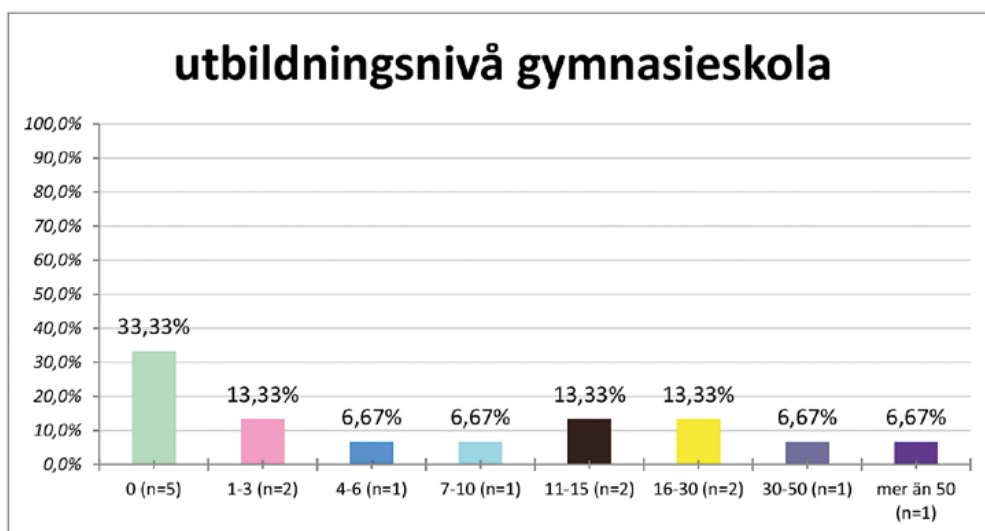
Figur 4c. Utbildningsnivå universitet/högskola. Staplarna anger antal personer som förväntas anställas per företag.

Nyanställning närmaste 3 år

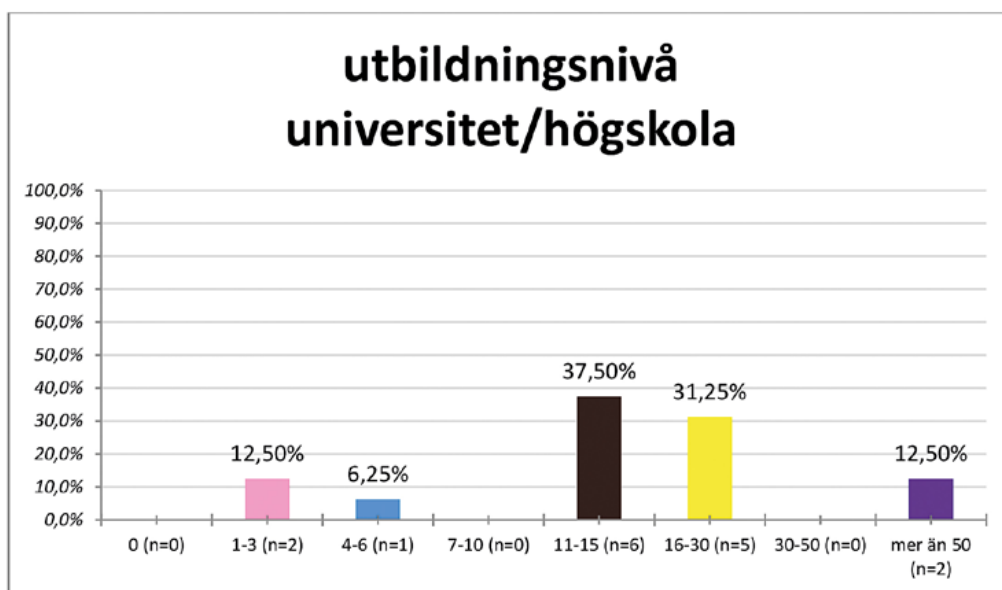
Inom de närmaste 3 åren så är det i första hand universitetsutbildade som det är aktuellt att anställa, därefter också gymnasieutbildade och ett fåtal med grundskoleutbildning (Fig. 5a-c).

Figur 5a. Utbildningsnivå grundskola. Staplarna anger antal personer som förväntas anställas per företag.

Figur 5b. Utbildningsnivå gymnasieskola. Staplarna anger antal personer som förväntas anställas per företag.

Figur 5c. Utbildningsnivå universitet/högskola. Staplarna anger antal personer som förväntas anställas per företag.

De mest efterfrågade yrkeskategorierna de närmaste 3 åren är skogsmaskinförare, skogsmästare och personer med skogsakademisk utbildning (Tab.1).

Tabell 1. Den mest efterfrågade yrkeskategorin de närmaste 3 åren, redovisat per svarande.

Ange den mest efterfrågade yrkeskategorin inom din bransch närmaste 3 år

---

Skogstekniker eller skogsmästare eller motsvarande

Skogsmästare

Skogsinspektör/skogsrådgivare

Skogsmästare

Industriarbetare

Personer med miljökunnsande med bred bas samt ex jurister och lantmätare

Skogsmaskinförare

Skogsmaskinförare

Skogsmaskinförare och skogsakademiker

Maskinförare, skogsvårdare, tjänstemän (skog)

Skogskonsulent (akademisk)

Skogsmaskinförare

Motsvarande ämneskompetens som jägmästare med praktisk erfarenhet, alternativt

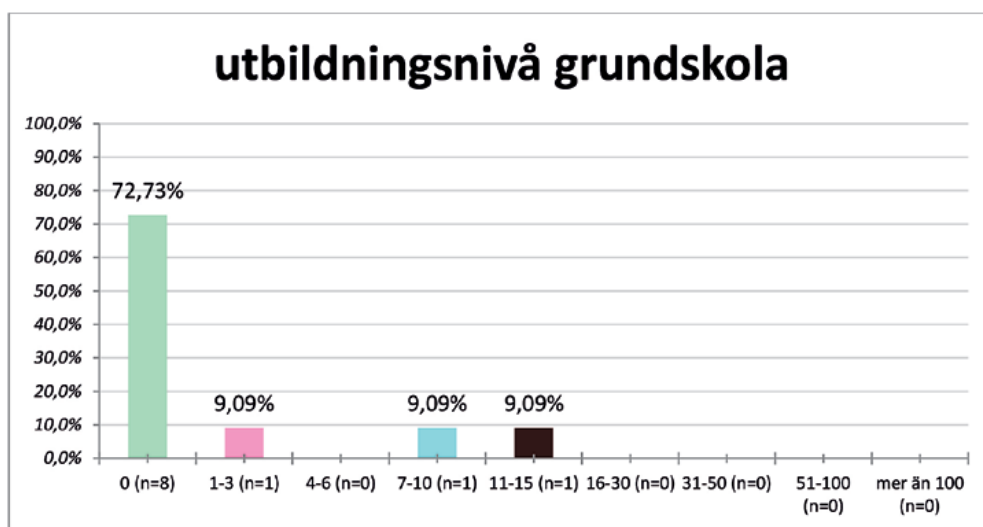
Skogsmästare.

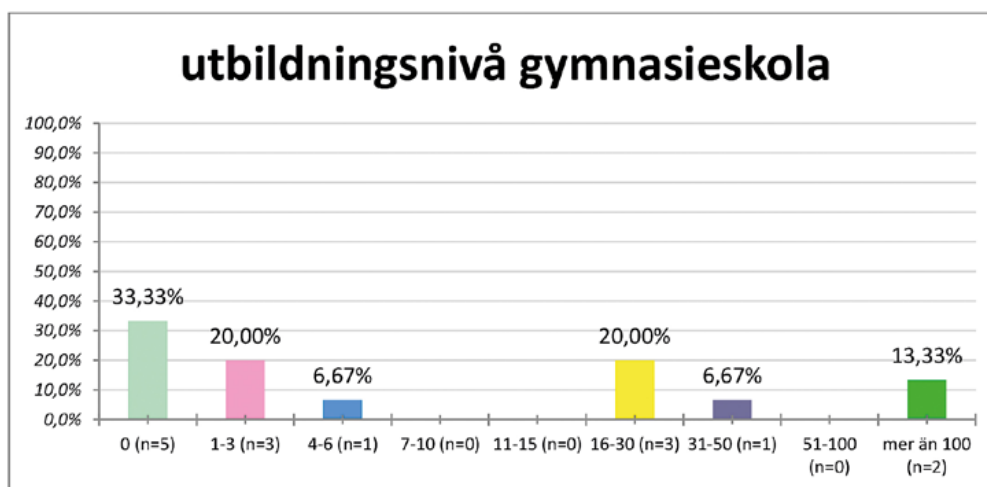

Nyanställning närmaste 10 år

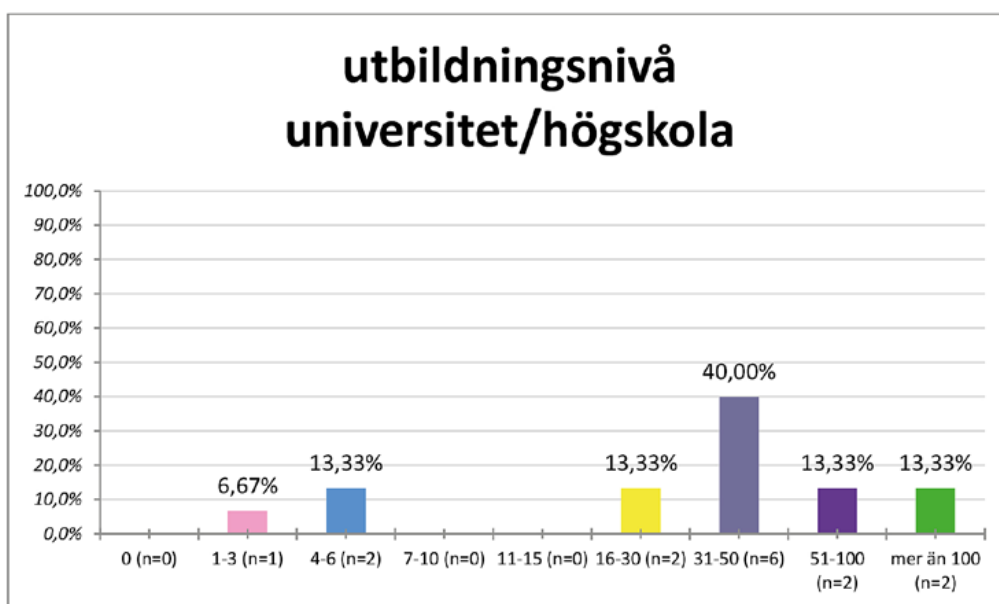
Bedömning av att nyanställa de närmaste 10 åren med olika utbildningsbakgrund har gjorts och det är i första hand universitetsutbildade som behöver nyanställas men även gymnasieutbildade kommer att efterfrågas (Fig 6a-c).

Figur 6 a. Utbildningsnivå grundskola. Staplarna anger antal personer som förväntas anställas.

Figur 6b. Utbildningsnivå gymnasieskola.

Figur 6c. Utbildningsnivå universitet/högskola. Staplarna anger antal personer som förväntas anställas.

På 10 års sikt är trenden densamma som på 3 års sikt. Maskinförare och akademisk utbildad personal som skog- och jägmästare efterfrågas (Tab. 2).

Tabell 2. Den mest efterfrågade yrkeskategorin de närmaste 10 åren, redovisat per svarande.

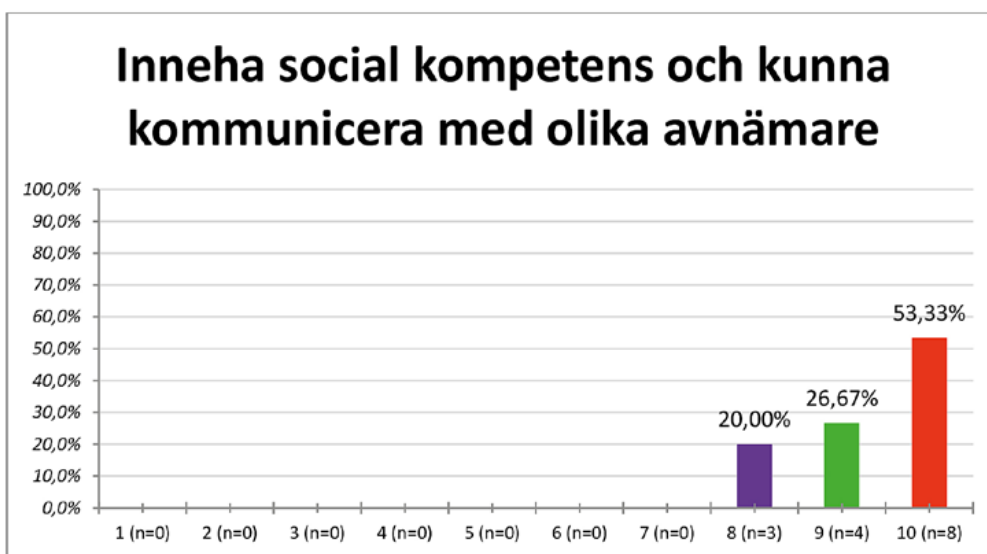
Ange den mest efterfrågade yrkeskategorin inom din bransch närmaste 10 åren

- Skogstekniker eller skogsmästare eller motsvarande
- Skogsekonom
- Skogsinspektör/skogsrådgivare
- Skogsmästare
- Industriarbetare
- Personer med miljökunskande med bred bas samt ex jurister och lantmätare
- Skogsmaskinförare
- Skogsmaskinförare
- Skogsmaskinförare
- Maskinförare, skogsvårdare, tjänstemän (skog)
- Skogskonsultent (akademisk)
- Skogsmaskinförare
- Tydligare profil mot affärsrelation och kommunikation, mindre tydlig profil mot skogsskötsel.
- Maskinförare, IT-ingenjörer, områdesansvariga (planerare)

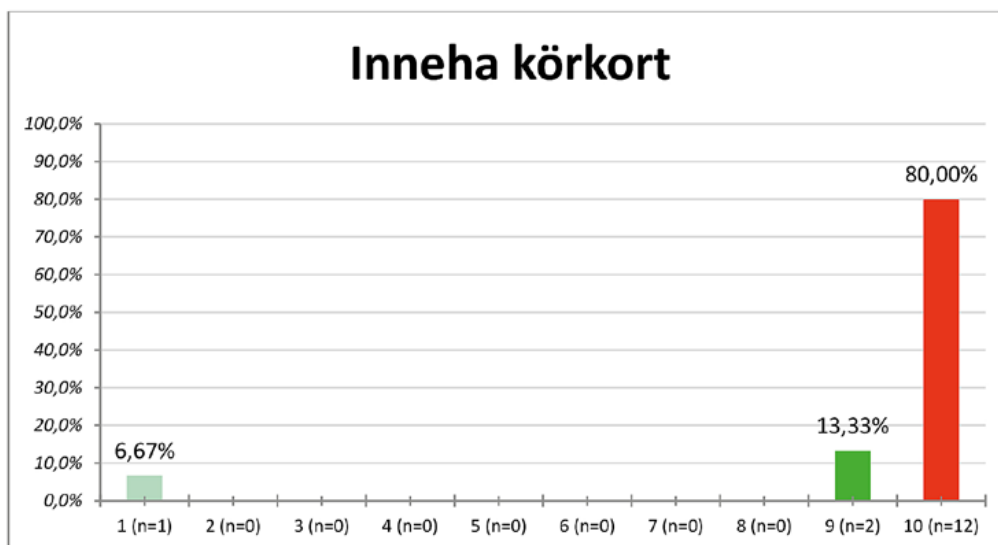
Anställningsbarhet

I enkäten ställdes ett antal frågor om anställningsbarhet, svaren redovisas i figurerna 7-15. Frågan är ställd för en bedömning på en skala mellan 0 och 10, där 0 är behövs ej,

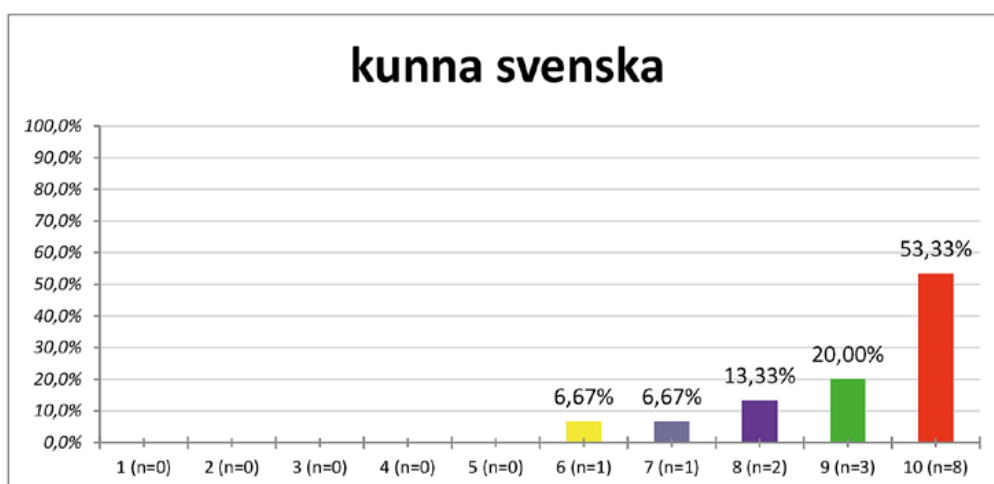
1 är ej viktig och 10 är mycket viktigt. För att vara anställningsbar är det nödvändigt att inneha social kompetens, ha körkort och kunna svenska (Fig. 7-9).

Figur 7. Vikten av att kunna kommunicera med olika avnämare för att vara anställningsbar.

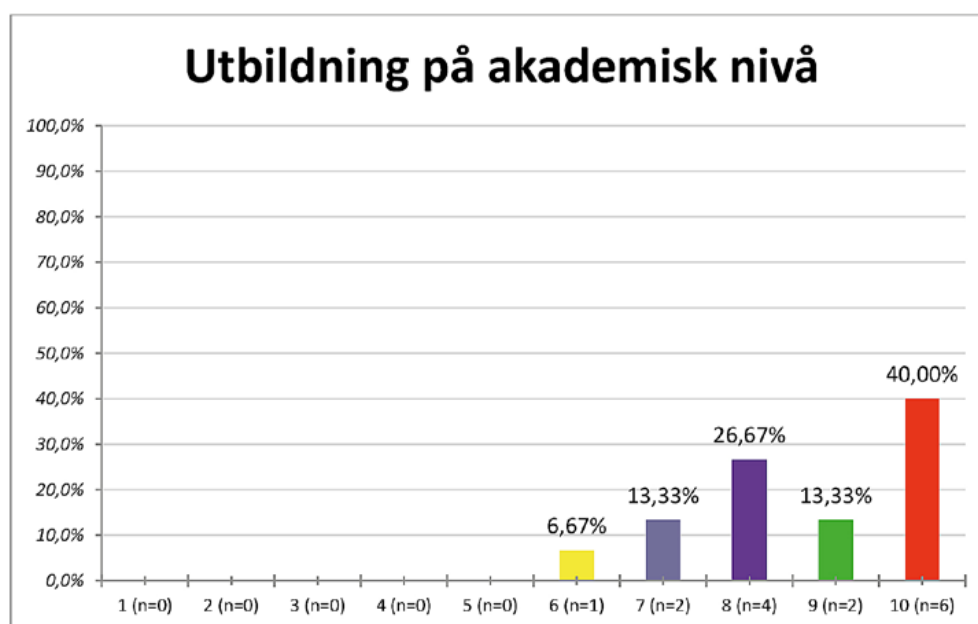

Figur 8. Vikten av att inneha körkort för att vara anställningsbar.

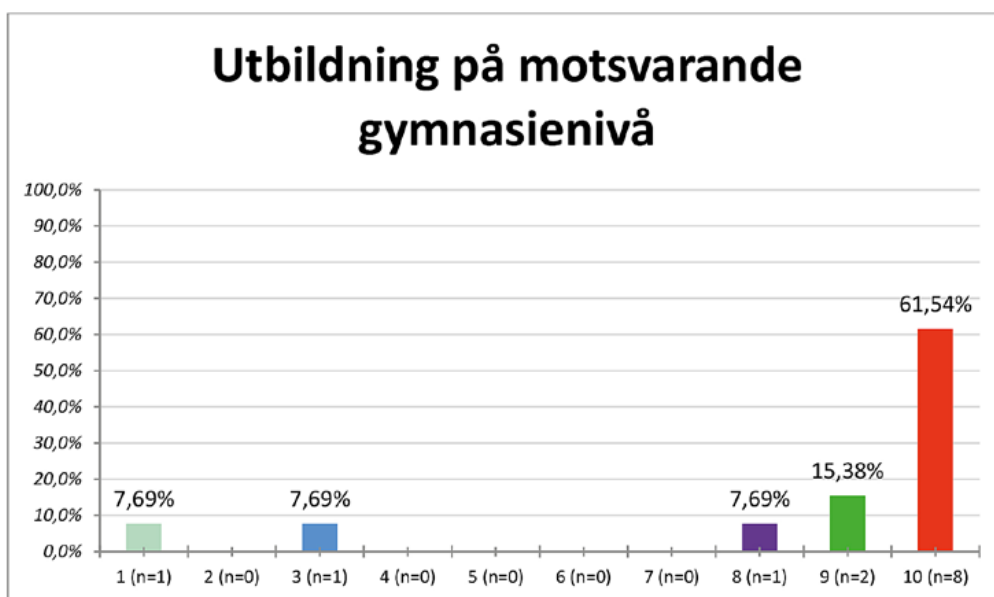

Figur 9. Vikten av att kunna svenska för att vara anställningsbar.

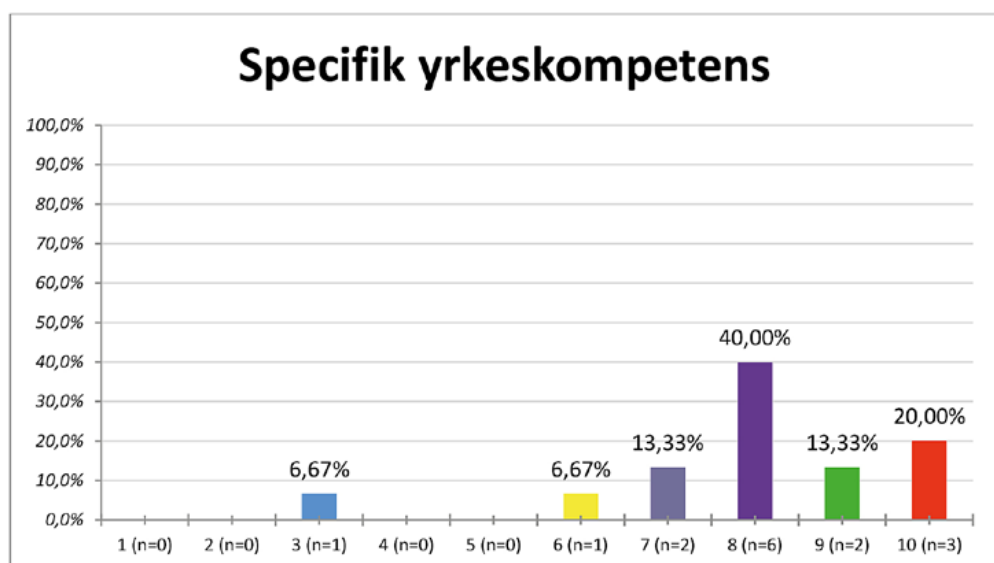
Utbildning på akademisk och gymnasial nivå är viktigt för att vara anställningsbar såväl som att inneha specifik yrkeskompetens (Fig. 10-12).

Figur 10. Vikten av ha utbildning på akademisk nivå för att vara anställningsbar.

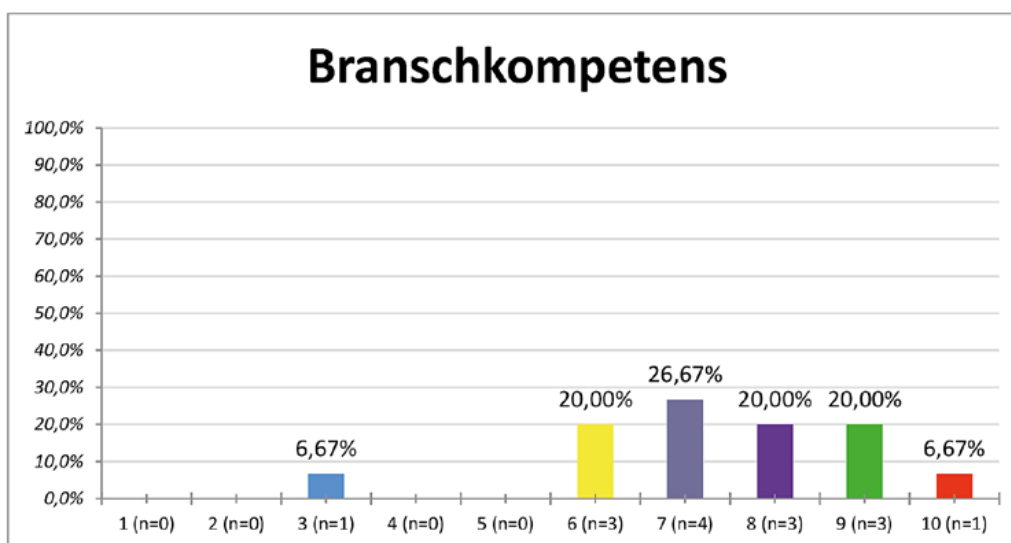

Figur 11. Vikten av att ha utbildning motsvarande gymnasienivå för att vara anställningsbar.

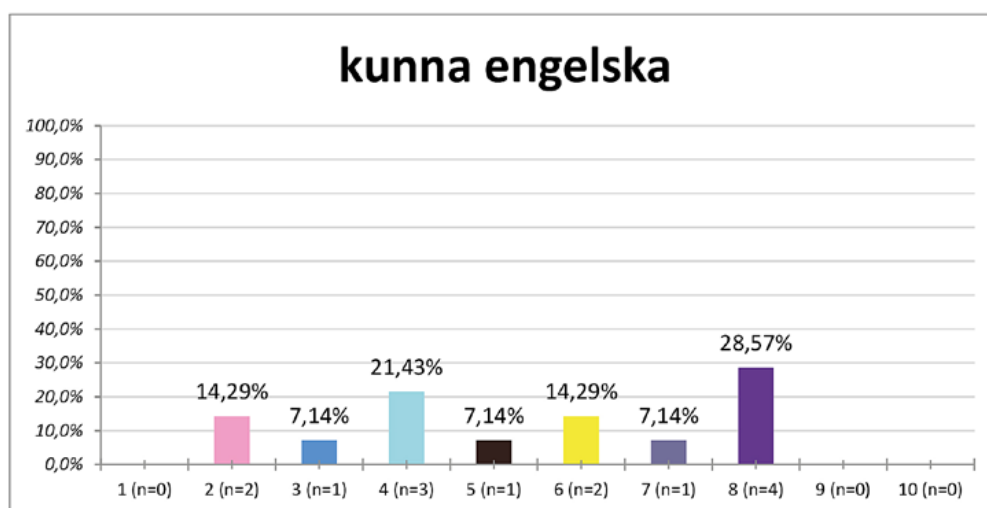

Figur 12. Vikten av att ha speciell yrkeskompetens för att vara anställningsbar.

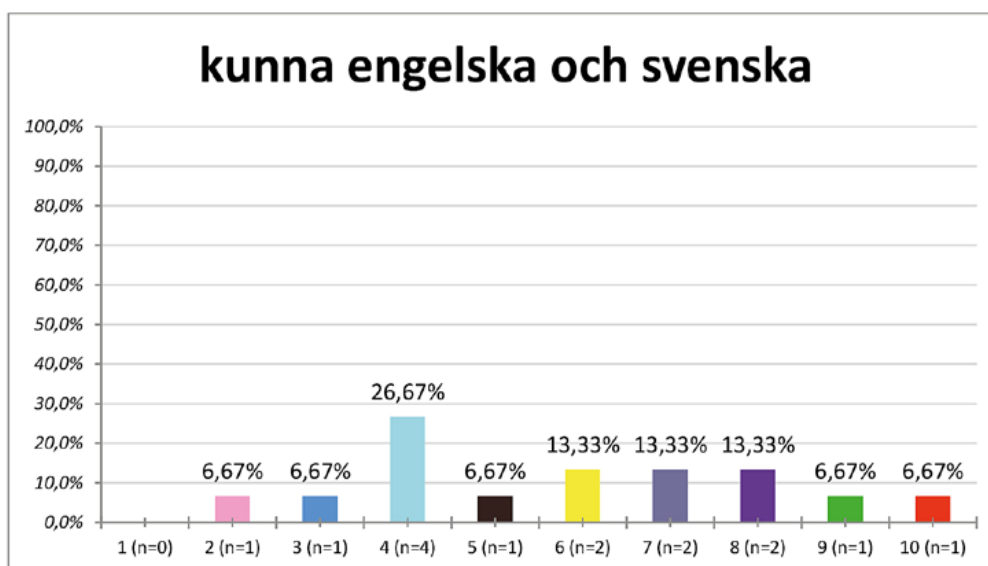
Branschkompetens, och att kunna engelska är något mindre viktigt för att vara anställningsbar (Fig. 13-15).

Figur 13. Vikten av att ha branschkompetens för att vara anställningsbar.

Figur 14. Vikten av att kunna engelska för att vara anställningsbar.

Figur 15. Vikten av att kunna svenska och svenska för att vara anställningsbar.

Slutligen fick respondenterna ange om de hade några synpunkter angående anställningsbarhet av nyanlända (Tab3.).

Tabell 3. Synpunkter om anställningsbarhet av nyanlända, redovisade per svarande.

Är det något särskilt du tänker på som arbetsgivare vad gäller anställningsbarhet av nyanlända?

Vi anställer bara tjänstemän och köper tjänster för åtgärder i skogen. Enklare jobb t ex röjning köper vi av entreprenörer. Hur engagerar vi dem för nyanlända?

Anpassning av kunskaper till våra behov.

Att dessa personer är en kompetensresurs som vi ska ta vara på! En tillgång!

Motivation, tekniska kunskaper.

Att skattesystem och arbetsgivaravgifter anpassas så att man kan inrätta ”instegsjobb” till en för företagen låg kostnad och till en nivå som arbetstagaren kan leva väl på utan att sänka löner för anställda inom traditionella kollektiv-avtal.

Att de har rätt bakgrund och intresse för den verksamhet som de hamnar i.

Språkkunskap (svenska) är avgörande för att kunna kommunicera i stora delar av vår bransch. Körkort ett krav.

Viljan och förmågan att jobba självständigt och vara trygg med att resa och jobba ensam i mörker och kyla.

Att de vill vara kvar på den ort som de får arbete. Många vill flytta till storstaden.

Lära sig svenska och vår kultur. Hur det är att arbeta i skogen.

Bilaga 6

Efterfrågan på arbetskraft lantbruk

Enkät till arbetsgivare inom gröna näringen

Sammanfattning

Enkäten är utskickad till personalchefer, rektorer och VD:ar för företag och organisationer inom den gröna sektorn. Antal utskickade enkäter är 62 och antal svar är 30. De allra flesta som svarat på enkäten har som mest 100 anställda.

Enkätsvaren visar att det finns behov av att anställa personer med akademisk utbildning. Detta gäller såväl närmaste år som inom 3 och 10 år. Behovet av att nyanställa med enbart gymnasiekompetens är betydligt lägre och allra lägst är behovet av att anställa med enbart grundskolenivå. Bedömningen är att dessa 30 företag/organisationer har ett omedelbart behov av att nyanställa minst 60 personer med akademisk utbildning, 16 med gymnasieutbildning och 3 med enbart grundskola. Som bristyrke nämns agronom, lantmästare och yrkeslärare.

För anställningsbarhet bedöms såväl branschkompetens, utbildning, körkort och svenska språket som viktigt medan social kompetens och förmåga att kunna kommunicera ligger högst och anses mycket viktigt för anställningsbarheten.

Bakgrund

Enkäten är utskickad via mail till personalchefer, rektorer och VD:ar för företag och organisationer inom den gröna sektorn. Här finns inte primärproducenter men däremot såväl rådgivningsföretag, som naturbruksskolor. För de stora organisationerna/företagen har det funnits möjlighet att skicka vidare till de olika enheterna runt om i landet alternativt att svara för hela koncernen.

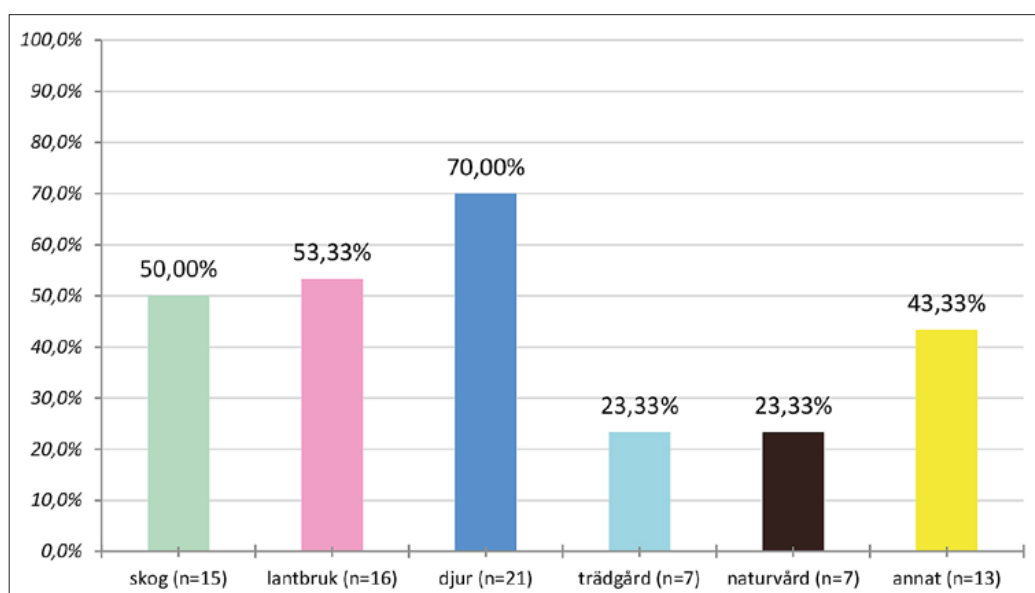
Enkäten har legat ute 28 dagar med sista dag 13 december. Antal utskickade enkäter är 62 och antal svar är 30.

Målgruppen är lantbrukets organisationer i bred bemärkelse och här finns anställda med olika utbildnings- och erfarenhetsbakgrund. Samtliga naturbruksskolor har fått en enkät oavsett branschriktning.

Resultat

Branschinriktning

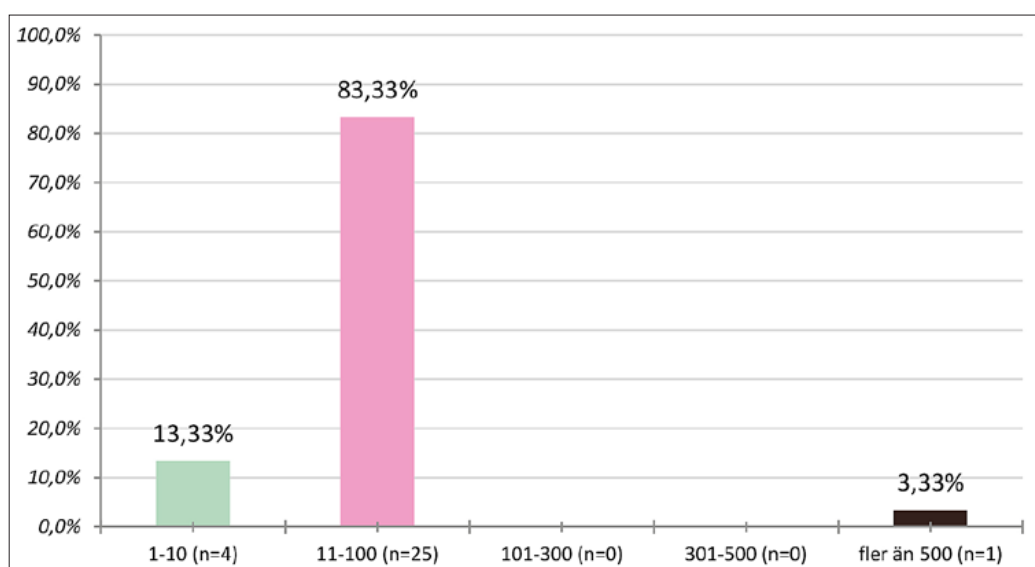

Figur 1. Mitt/min företag/myndighet/organisation finns inom följande område/bransch

På frågan om branschinriktning har man kunnat kryssa i flera inriktningar. Dominerande har varit djur, följt av lantbruk och skog. Vi kan konstatera att skog och naturvård följs ofta åt liksom djur och lantbruk. I gruppen ”annat” ligger bl.a. naturturism, djursjukvård/sällskapsdjur/smådjur, jakt, ridsport, maskin samt utbildning/forskning.

Organisationernas storlek

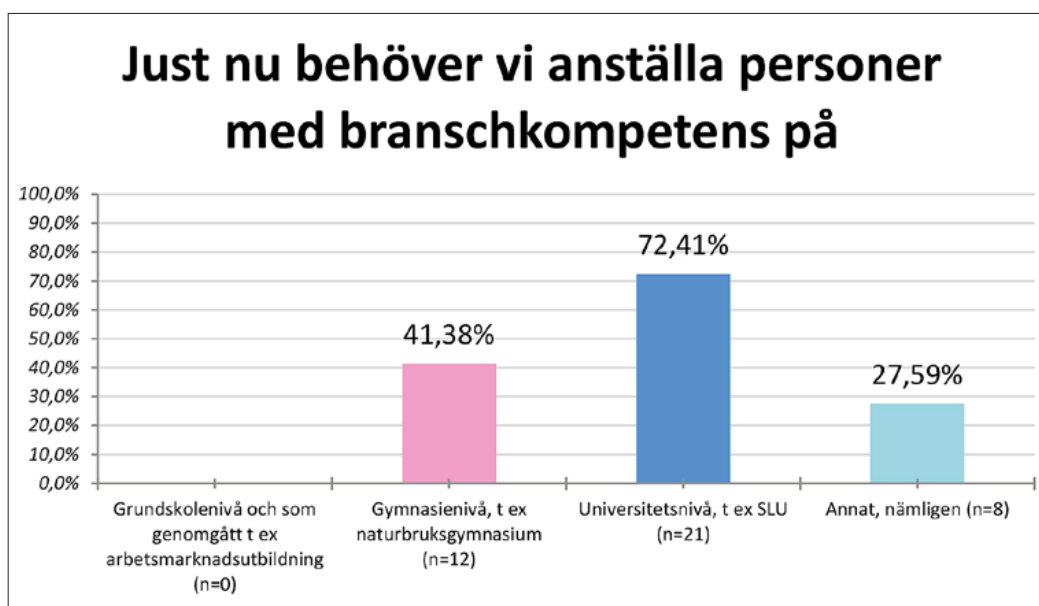
De allra flesta som svarat på enkäten har mellan 11 och 100 anställda. En mindre grupp har 1-10 och en organisation har mer än 500 anställda.

Figur 2. Antal anställda.

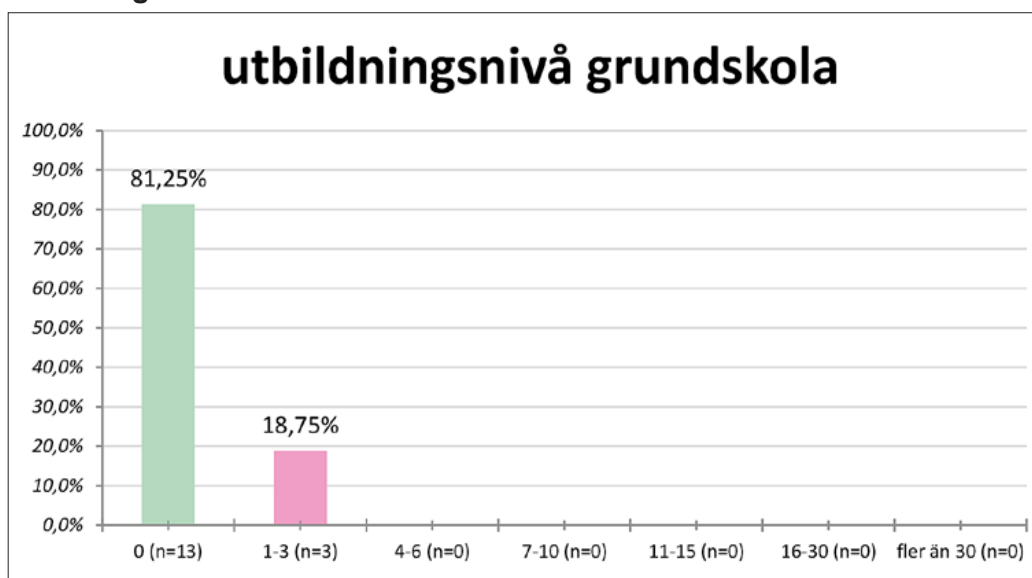
Arbetskraftsbehov

Enkätsvaren visar att man framför allt har ett behov av att anställa personer med akademisk utbildning. Även på frågan om behov av arbetskraft, fig 3 har man kunnat kryssa i flera svar då man inom samma företag kunnat ha behov av flera kategorier. I gruppen annat finns bl.a. behov av yrkeslärarkompetens. I fritextsvar framgår att det finns stort behov av kategorierna agronom, lantmästare samt yrkeslärare.

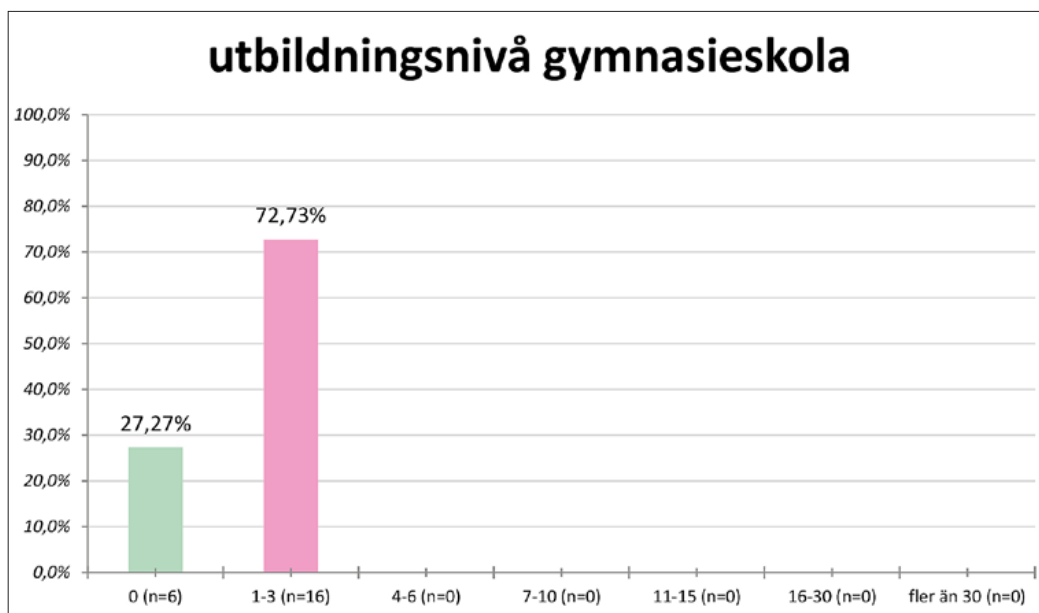
Figur 3. Behov av arbetskraft just nu.

Behov av nyanställda i företag/organisation närmaste år på olika utbildningsnivåer

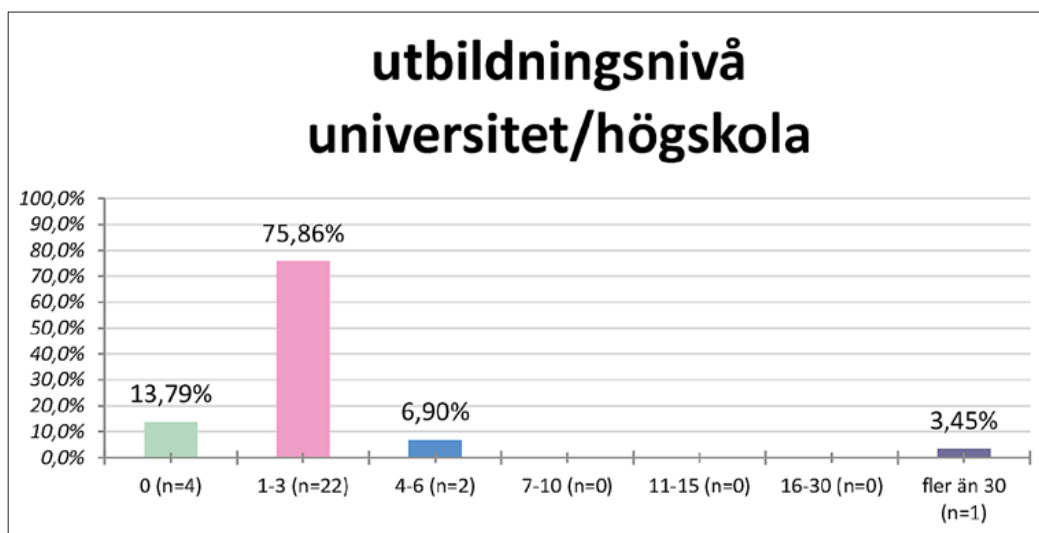
Figur 4a. Utbildningsnivå grundskola.

Endast tre har svarat att man kommer behöva nyanställa närmaste år med utbildningsnivå grundskola. Tre företag/organisationer räknar med att anställa 1-3 personer var. Motsvarande fråga för de närmaste tre åren framåt visar att enbart 1 företag räknar med att anställa med denna utbildningsbakgrund och på 10 år bedömer 2 företag kunna anställa 5 personer.

Figur 4b. Utbildningsnivå gymnasieskola.

Något fler, 16 har svarat att man har behov av arbetskraft med utbildningsnivå gymnasieskola. Det är 16 som svarat att man har behov av 1-3 nyanställningar var närmaste år. För samma fråga närmaste 3 år finns ett marginellt större behov. Totalt ökar behovet från minst 16 till minst 22. För de närmaste 10 åren görs bedömningen att det är behov av ca 50 nyanställningar.

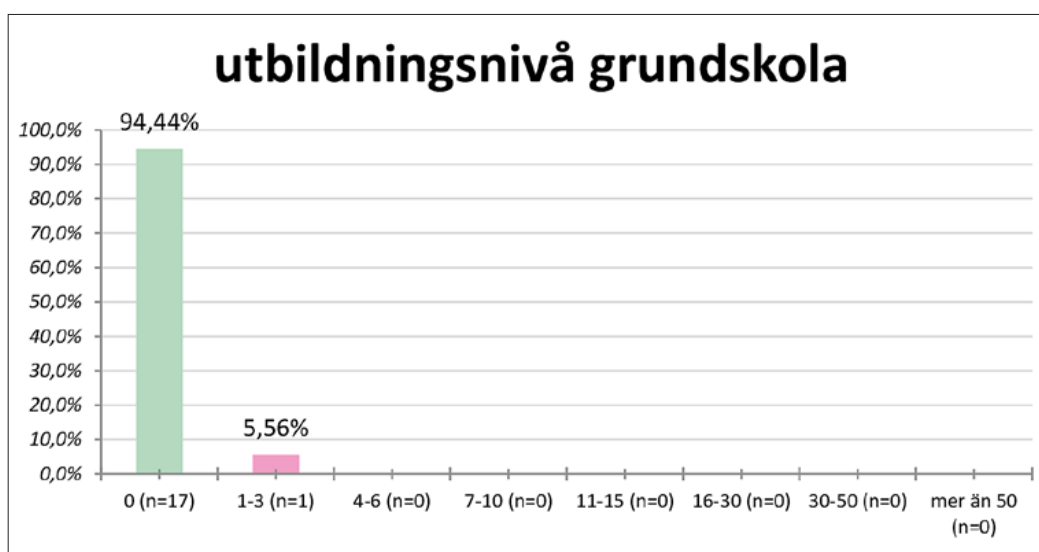

Figur 4c. Utbildningsnivå universitet/högskola.

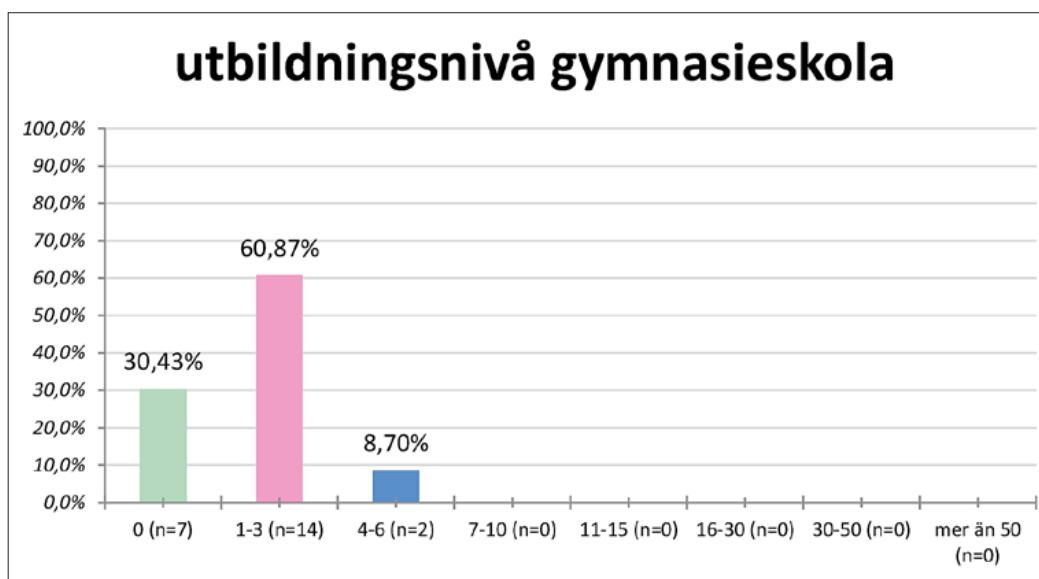
Betydligt fler är i behov av nyanställning med bakgrunden universitet/högskola. Av de 30 svaren har 25 uttryckt ett behov av att anställa närmaste år. Antalet har bedömts ligga från 60 nyanställningar och uppåt. Motsvarande siffra för närmaste 3 åren är 100 nyanställda i dessa 30 företag. Inom 10 år bedöms antalet nyanställda vara minst 225 där 28 företag/organisationer bedömer kunna anställa ca 300 och 1 företag räknar med att kunna anställa minst 100. Endast en svarar att man inte har behov av att nyanställa någon med denna utbildningsbakgrund.

Nyanställning närmaste 3 år

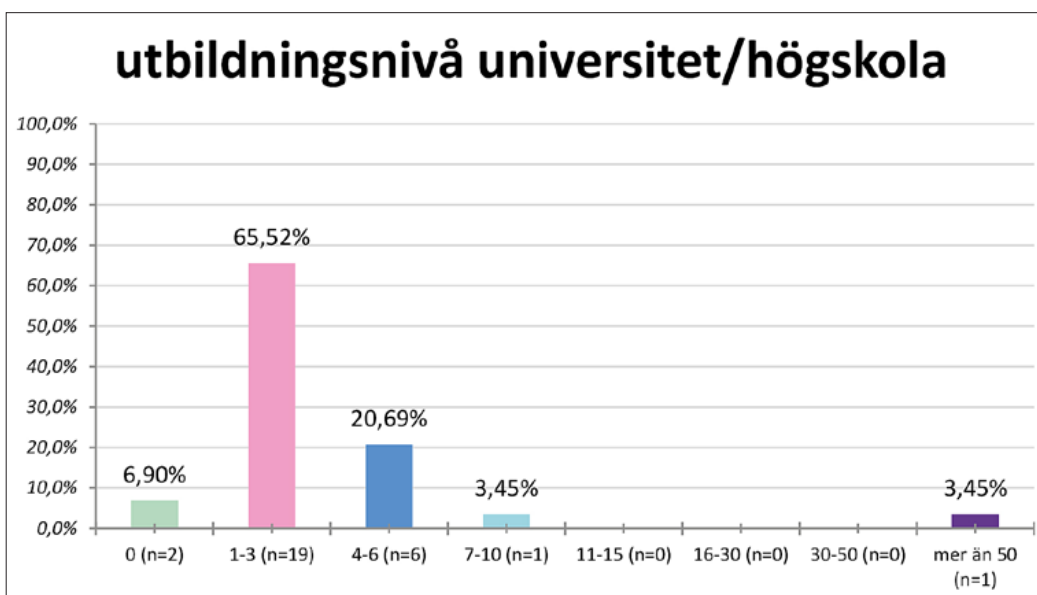
Bedömning har gjorts om behovet av att nyanställa de närmaste 3 åren med olika utbildningsbakgrund

Figur 5a. Utbildningsnivå grundskola.

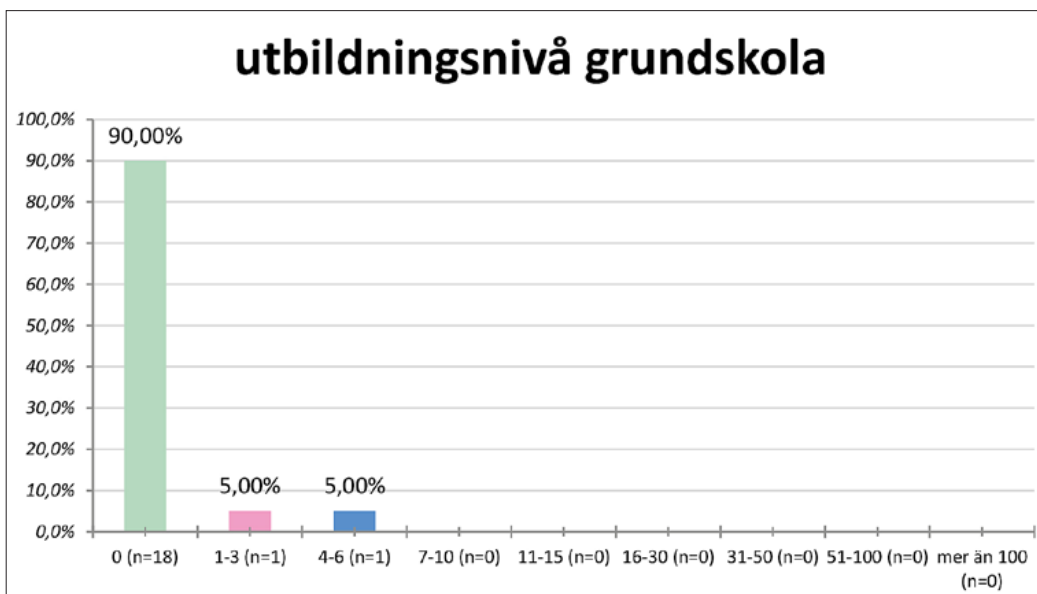
Figur 5b. Utbildningsnivå gymnasieskola.

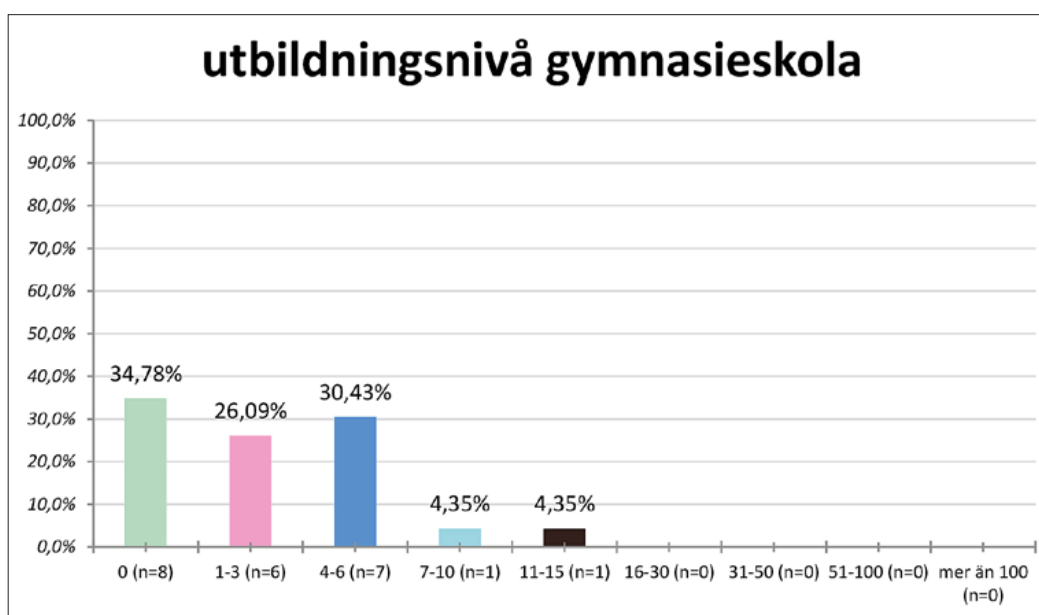
Figur 5c. Utbildningsnivå universitet/högskola.

Nyanställning närmaste 10 år

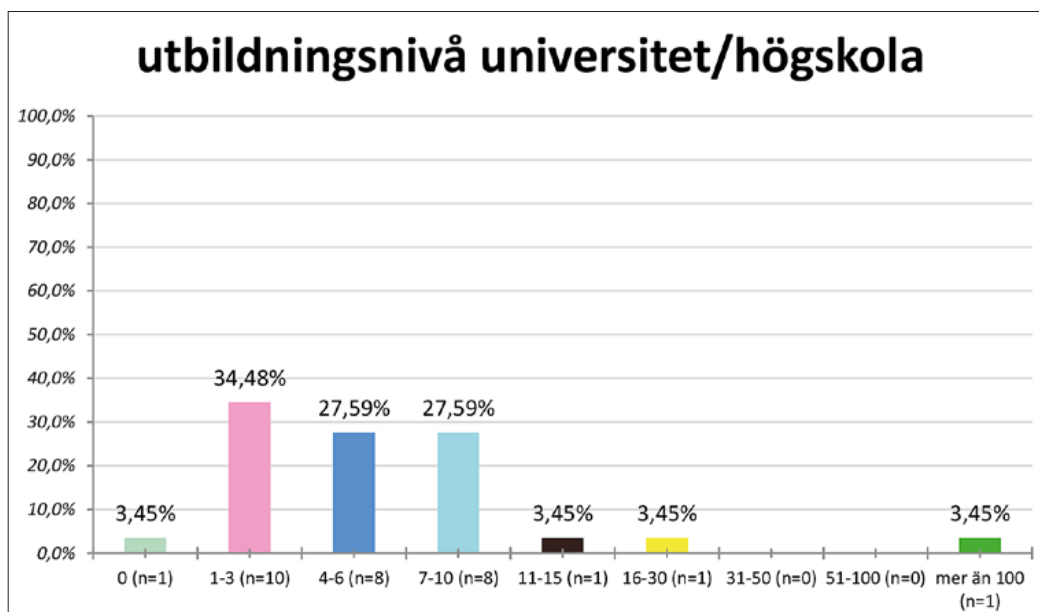
Bedömning har också gjorts om behovet av att nyanställa de närmaste 10 åren med olika utbildningsbakgrund.

Figur 6 a. Utbildningsnivå grundskola.

Figur 6b. Utbildningsnivå gymnasieskola.

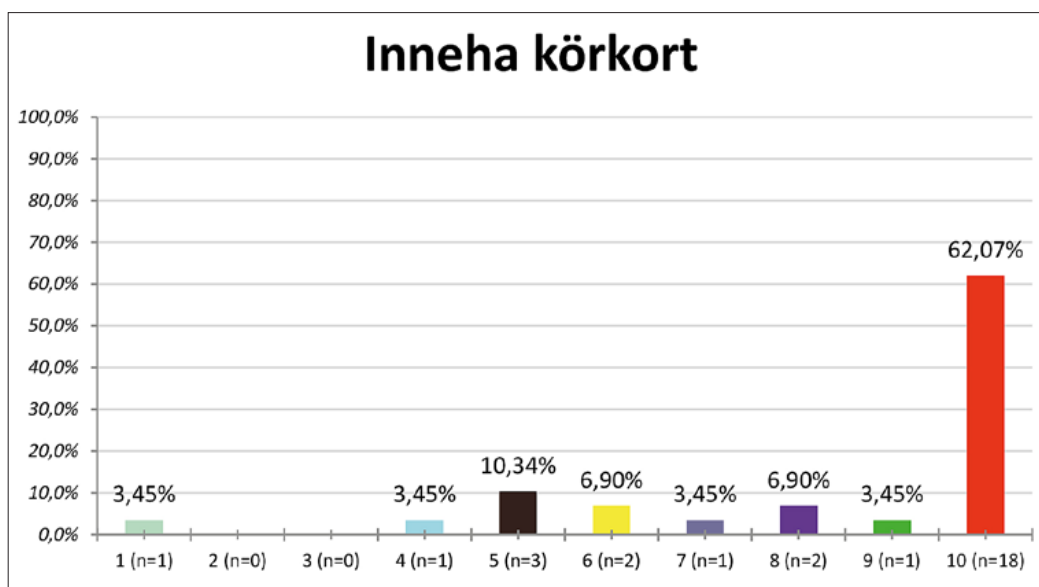
Figur 6c. Utbildningsnivå universitet/högskola.

Anställningsbarhet

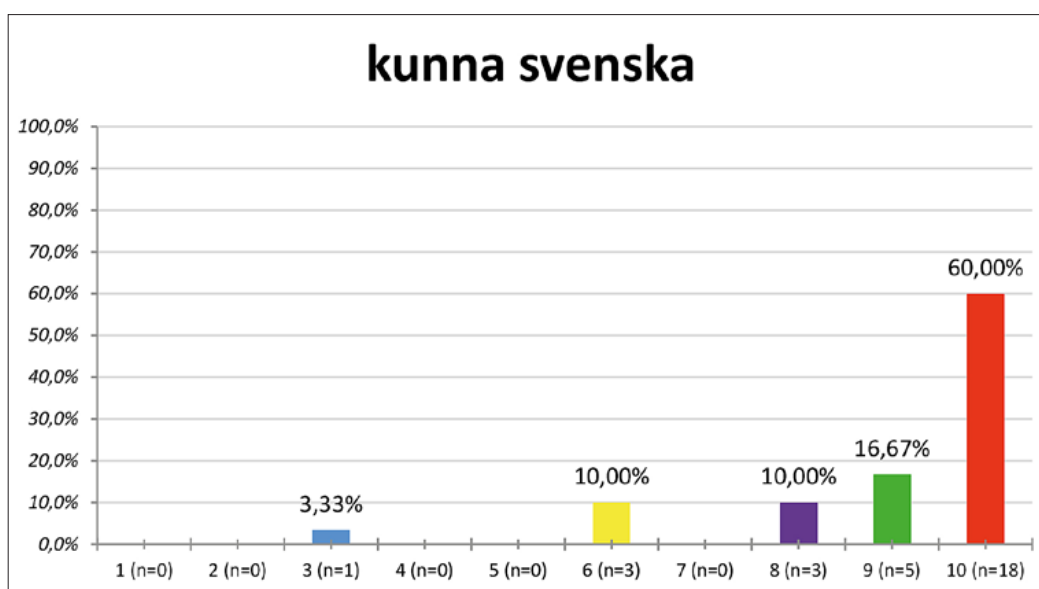
I enkäten ställdes ett antal frågor om anställningsbarhet, svaren redovisas i figurerna 7-15. Frågan är ställd för en bedömning på en skala mellan 0 och 10, där 0 är behövs ej, 1 är ej viktig och 10 är mycket viktigt.

På frågan hur viktigt det är att en person som ska vara anställningsbar har körkort svarar de flesta att det är viktigt. På samma sätt har man bedömt att svenska språket är viktigt medan att kunna engelska språket finns ganska jämnt fördelat på hela skalan från inte alls viktigt till mycket viktigt.

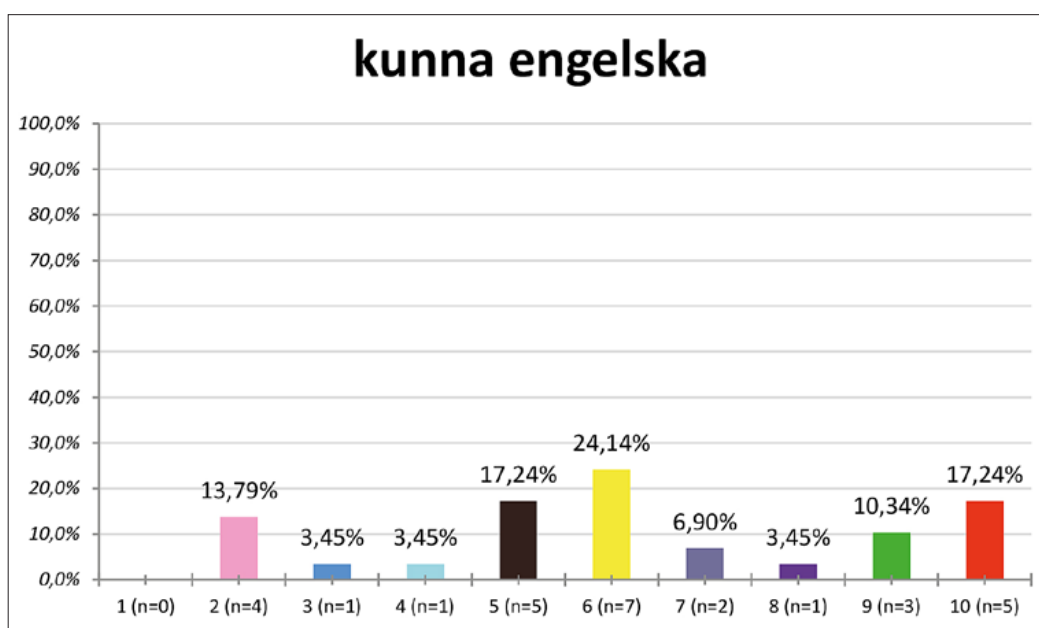
På frågan att inneha social kompetens och kunna kommunicera är det tydligt att detta är mycket viktigt för anställningsbarheten inom denna målgrupp. Behovet av yrkeskompetens/branschkompetens ligger på skalan 5 och uppåt medan specifik branschkompetens startar något lägre, båda svaren följs åt. På samma sätt är det viktigt med både gymnasieutbildning och akademisk utbildning.

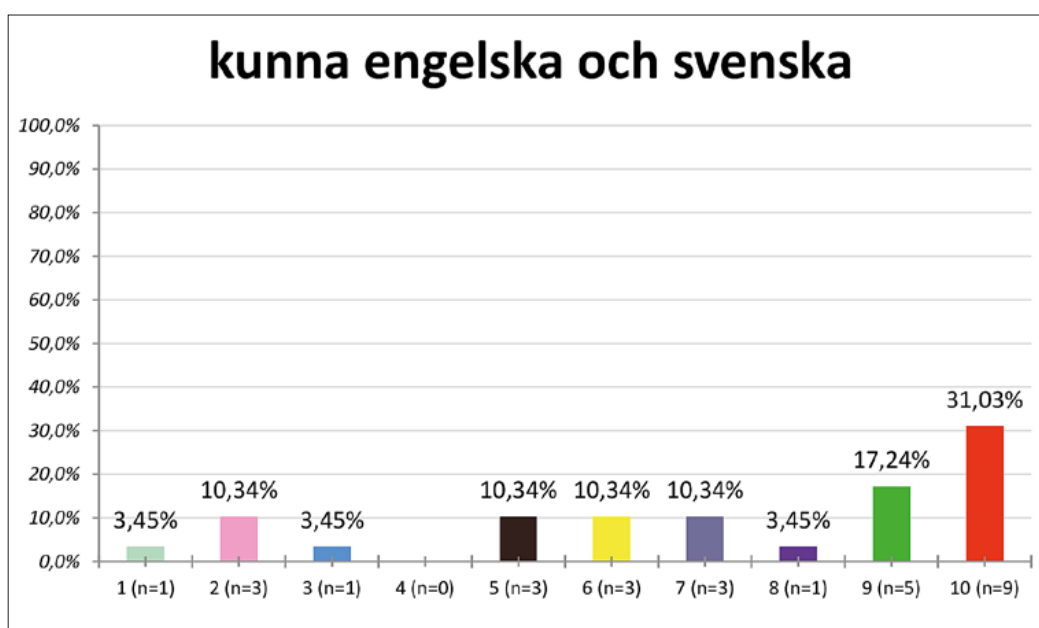
Figur 7. Vikten av att inneha körkort för att vara anställningsbar.

Figur 8. Vikten av att kunna svenska för att vara anställningsbar.

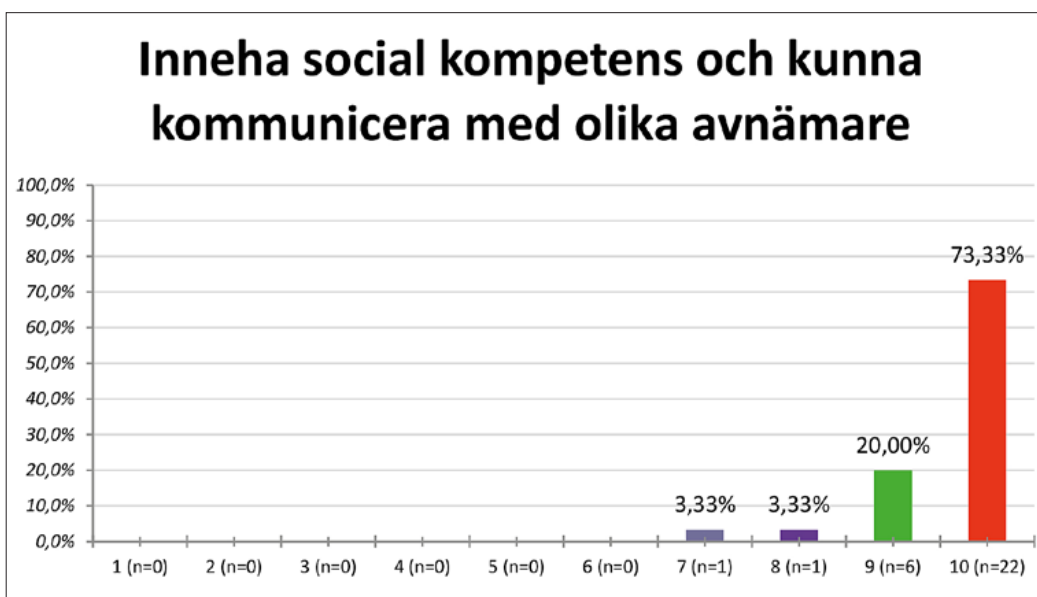

Figur 9. Vikten av att kunna engelska för att vara anställningsbar.

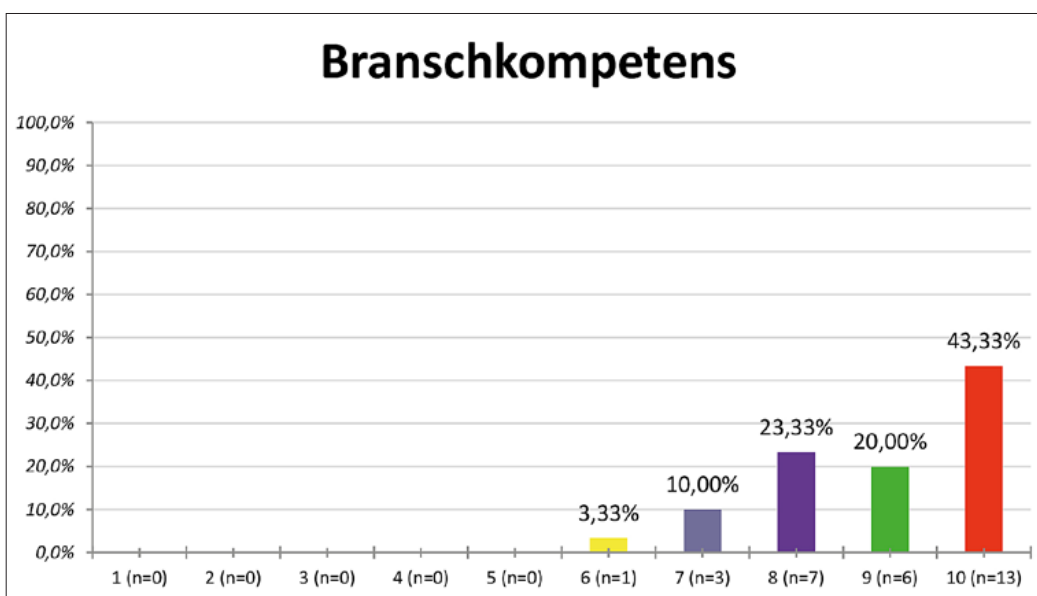

Figur 10. Vikten av att kunna svenska och svenska för att vara anställningsbar.

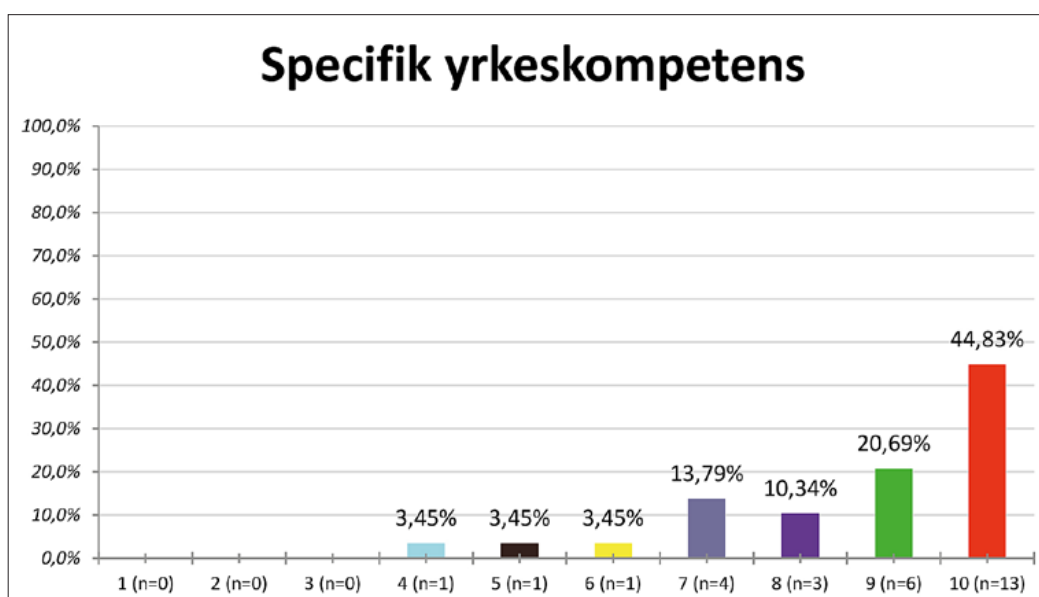

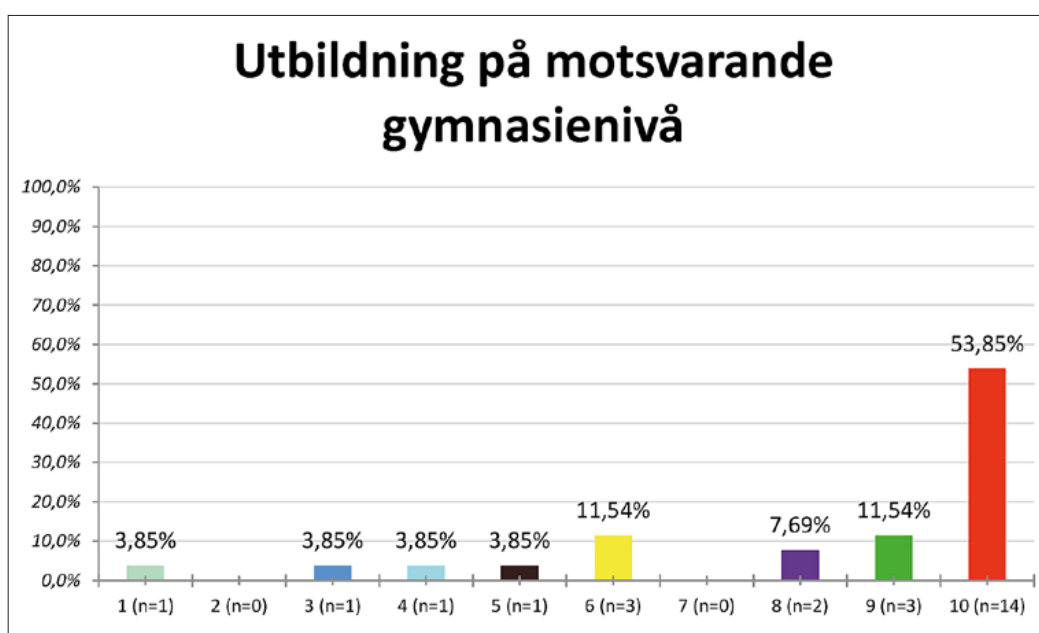
Figur 11. Vikten av att kunna kommunicera med olika avnämare för att vara anställningsbar.

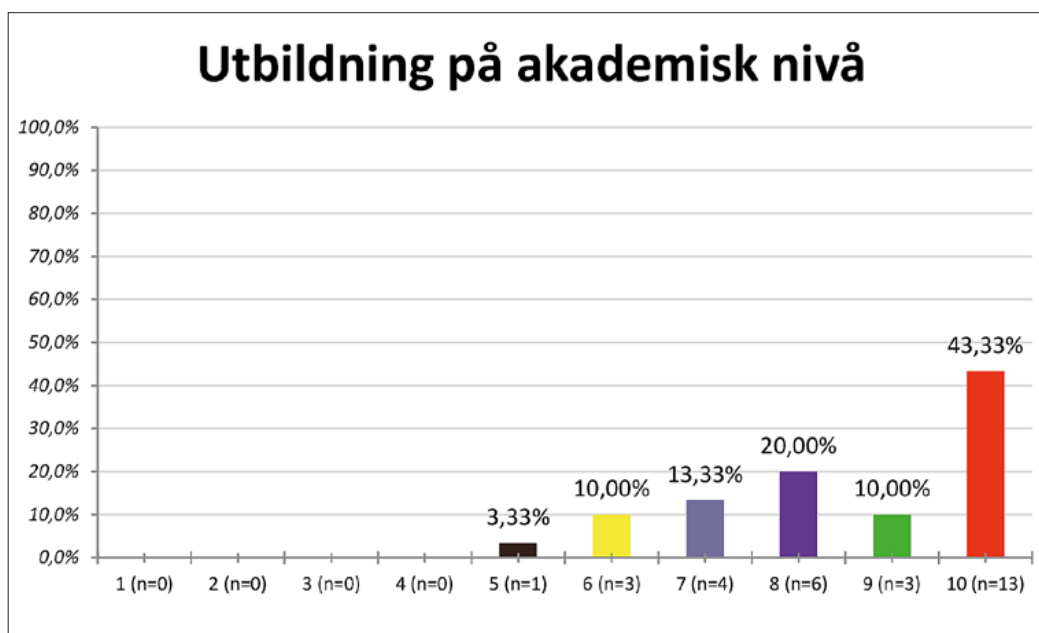
Figur 12. Vikten av att ha branschkompetens för att vara anställningsbar.

Figur 13. Vikten av att ha speciell yrkeskompetens för att vara anställningsbar.

Figur 14. Vikten av att ha utbildning motsvarande gymnasienivå för att vara anställningsbar.

Figur 15. Vikten av ha utbildning på akademisk nivå för att vara anställningsbar.

RAPPORT

Finansierings- och stödmöjligheter för
arbete med integration inom de gröna
näringarna och naturvården

2016-11-21

Innehåll

1	Bakgrund och förutsättningar	79
1.1	Bakgrund	79
1.2	Förutsättningar	79
2	Offentlig finansiering/medfinansiering	81
2.1	Finansiering via EU fonder	81
3	Lokal finansiering	96
3.1	LONA statliga bidrag till okala naturvårdsprojekt	96
3.2	Lokalt ledd utveckling	97
3.3	Bygdemedel	97
4	Slutsatser	99

Rapportens syfte

Syfte med sammanställning är att belysa förutsättningar att söka medfinansiering för arbete med integration inom de gröna näringarna och naturvården.

Definitioner

Ord/förkortning	Förklaring
ERUF	Europeiska regionala utvecklingsfonden
ESF	Europiska Sociala Fonden
AMIF	Asyl-, migrations- och integrationsfonden
FEAD	Fund for European Aid to the Most Deprived
IOP	Idéburna offentliga partnerskap
INTERREG	Europeiskt territoriellt samarbete
LBP	Landsbygdsprogrammet
LLU	Lokal led utveckling. Del av Landsbygdsprogrammet.

---

1 Bakgrund och förutsättningar

1.1 Bakgrund

Skogsstyrelsen har i mars 2016 lämnat en delrapport till regeringen som visar att det finns potential för att skapa sysselsättning för nyanlända i de gröna näringarna. Faktorer som delrapporten pekar på är att det finns intresse för utbildningar och för arbete inom gröna näringar hos såväl nyanlända som arbetsgivare.

Genom informationssatsningar, studiebesök och inblandning av de gröna näringarna i svenskundervisning kan intresset öka.

1.2 Förutsättningar

Syfte med sammanställningen är att belysa möjligheter att hitta finansiering av åtgärder som gynnar integration av asylsökande och nysvenskar i de gröna näringarna och naturvården.

I sammanställningen redovisas de olika finansieringsverktyg som finns att tillgå uppdelat på medfinansiering baserat på offentliga medel på nationell nivå, via Sveriges regioner samt via EU fonder samt lokalt via kommuner samt andra medfinansieringar med andra former av stöd.

Villkor för medfinansiering

Det vanliga upplägget i olika sammanhang är att den som söker medel för att genomföra ett projekt och vill ta del av extern finansiering förväntas medfinansiera den planerade verksamheten till en vis del. I många EU fonder utgår man från en medfinansieringsgrad på ca 50 %. I vissa fall kan fondens medfinansiering ligga på 75 % eller till och med 90 %. När det gäller förstudier eller förprojekt kan det vara frågan om ett fast belopp som är sökbar, den sökande förväntas dock oftast själv stå för lika stor kostnad själv.

I praktiken ligger den sökandes kostnader för det planerade projektet högre än den medfinansieringsgrad som anges i villkoren för respektive fond. Detta beror på två faktorer. För det första när verksamheter genomförs uppstår kostnader som inte kommer att bli godkända av olika anledningar; För det andra beror det på att organisationer har en s.k. LS (OH-) kostnad som inte alls eller bara till en del betraktas som en godkänd kostnad.

Skogsstyrelsen kan samverka med andra offentliga aktörer

Skogsstyrelsen har förutsättningar att på egen hand eller tillsammans med andra aktörer söka medel för att genomföra integrationsprojekt på regional eller lokal nivå. Avgörande för att lyckas med den typen av satsningar är att verksamheter planeras tillsammans med kommuner eller landsting och i samverkan med Migrationsverket och/eller Arbetsförmedlingar.

Det är viktigt att SKS ingår och aktivt deltar i nätverk där olika aktörer som arbetar med integrationsfrågor finns och där projektidéer och samverkansformer kan utvecklas. Sveriges kommuner och landsting (SKL) är en arena där projektidéer kan utformas och testas på nationellt eller regional nivå för att sedan, genom redan upparbetade kanaler direkt kunna omsättas i operativa projekt på lokal nivå¹.

En för SKS redan välbeprövat koncept är att satsa på skogliga eller naturvårdande åtgärder med deltagare som är asylsökande, nysvenskar eller medborgare från tredje land. Med hjälp av exempelvis SKL kan detta arbetssättet marknadsföras och få spridning till den lokala nivån².

Intresserade kommuner, SKS, arbetsförmedlingar och Migrationsverket kan sedan forma projektansökningar utifrån de lokala förutsättningarna. Här finns det flertal olika finansiärer som exempelvis Naturvårdsverket, kommuner, näringsliv, stiftelser, m.m. Villkoren för genomförandet kan variera kraftigt från fasta belopp till delfinansiering. I vissa fall finns det möjlighet att få nästintill hundra procentig täckning av projektets kostnader.

---

¹ Sveriges Kommuner och Landsting, dnr 12/7517

² Sveriges Kommuner och Landsting 20150629

2 Offentlig finansiering/medfinansiering

2.1 Finansiering via EU fonder

2.1.1.1 Bakgrundsfakta: Sveriges finansiering via EU fonder

Under finansieringsperioden 2007-2013 har Sverige tilldelats 1,9 miljarder euro inom ramen för Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF) och Europeiska socialfonden (ESF) samt ytterligare 1,8 miljarder euro från Landsbygdsprogrammet³.

Sverige har anslagit 23 miljoner euro eller 3,4 % av sin totala ESF-budget till integration av missgynnade individer och grupper. Ur de fonderna söktes finansiering till ett brett utbud av sektorsinriktade investeringar som berörde bl. a. integration.

För perioden 2014-2020 har Sverige tilldelas ca 1,7 miljarder euro av ESF- och ERUF-medel. Minst 42,5 % av detta belopp är avsedd att användas för ESF, varav minst 20 % av medel kommer att användas till att främja social integration och bekämpning av fattigdom⁴.

Särskild det senare beloppet kan finansiera åtgärder som handlar om integration. Hur stor andel av kommande ESF-projekten kommer gå till åtgärder som främjar integration kommer styras av kommande utlysningar inom fonden samt av sökningstrycket.

2.1.1.2 ESI-fonderna

I Sverige finns det fyra europeiska struktur- och investeringsfonder:

- Europeiska socialfonden
- Europeiska regionala utvecklingsfonden
- Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling
- Europeiska havs- och fiskerifonden

De fyra fonderna används för att finansiera olika program med målet att öka tillväxt och minska skillnader mellan länder i Europa. *Under åren 2014–2020 medverkar Sverige i 26 program som finansieras av ESI-fonderna⁵.*

Fonderna förvaltas av tre myndigheter: *Svenska ESF-rådet, Tillväxtverket och Statens jordbruksverk*. Dessa myndigheter har som uppgift att samverka när det gäller programmen utformning och villkor för de projekt som söker finansiering. Målet är att EU pengarna ska användas till rätt åtgärder som är lokal förankrade och är så effektiva som möjligt.

³ Europaparlamentet. Till din tjänst. Faktablad om Europeiska Unionen 2016

⁴ Tillväxtverket. Utveckla Sverige 2015

⁵ Svenska ESF-rådet 2016. Webb sida

På nationell nivå finns tio tematiska mål för ESI-fonderna, som anger den svenska regeringens prioriteringar. Målen är utarbetade och formulerade utifrån Sveriges specifika utmaningar⁶.

Det finns tre utmaningar som passar bra som utgångspunkt för arbete med integration. Det är: Social delaktighet, Livslångt lärande samt Hållbart sysselsättning.

De tre utmaningar finns beskrivna i huvudsak i två fonder: Socialfonden och Jordbruksfonden. Det är de två fonder som är mest relevanta när organisationer vill söka finansiering eller medfinansiering för arbete med integrationsfrågor.

De övriga fonderna är Regionala utvecklingsfonden och Havs och fiskerifonden som främst finansierar satsningar som kopplar direkt till näringslivet och främjar näringslivets utvecklingsbehov samt kompetensförsörjning.

2.1.1.3 Socialfonden

Socialfonden är en av EU:s strukturfonder med syfte är att stärka medlemsländernas ekonomi och sociala sammanhållning. Socialfonden ska bidra till att minska skillnaderna i välbefinnande mellan och inom länder samt främja integrering på arbetsmarknaden av arbetslösa och mindre gynnade befolkningsgrupper, främst genom stöd till utbildningsåtgärder.

Svensk budget 2014-2020 ca 6 miljarder kronor totalt.

I Sverige är fonden uppdelat i åtta regioner samt en separat del som är förbehållen nationella projekt⁷.

Fonden har tre programområden med olika målgrupper. Programområdet 1 handlar om kompetensförsörjning och har anställda eller arbetslösa som sin målgrupp. Programområde 2 heter ”Övergångar till arbete” och har som målgrupp bl.a. nyanlända. Programområde 3 ”Sysselsättningsinitiativ för unga” har unga människor i a Mellersta Norrland, Norra Mellansverige och Sydsverige som målgrupp.

Inom Socialfonden arbetar man med utlysningar som oftast gäller bara inom en av de åtta utpekade regionerna. I utlysningar pekar man på vilka specifika frågeställningar är aktuella inom respektive programområde och region. Utlysningar publiceras med relativt kort varsel och som regel finns det ca 3 månaders tid för att lämna in en ansökan.

Skogsstyrelsen har vid några tillfällen sökt och också fått beviljat medel ur ESF. De ämnen som har varit aktuella för Skogsstyrelsens del var Jämställdhet, Kompetenskartläggning samt Hälsa. Skogsstyrelsen har också arbetat med projektinitiativ inom programområde 3 ”Sysselsättningsinitiativ för unga” men än så länge inte genomfört några projekt inom detta område.

⁶ Svenska ESF-rådet 2015

⁷ Svenska ESF-rådet 2015

2.1.1.4 Feadprogrammet

Utgångspunkten i Feadprogrammet är insatser för personer som inte har möjlighet eller rättighet att få stöd från kommuner eller Migrationsverket. Det är personer som inte täcks av socialtjänstlagen och oftast handlar det om EU- eller EES-medborgare som kommer till Sverige och stannar en kortare tid för att återvända till sina hemländer.

Programmet är nyskapat och kommer att arbeta med utlysningar med start under år 2018. Svensk budget för åren 2014-2018 är 10 mnkr⁸.

Typer av insatser som fonden ser som viktiga är:

- Kartläggningar av kvinnors och mäns villkor
- Samhällsorientering
- Hälsofrämjande insatser

Feadprogrammet har presenterats som en nyhet under år 2016 och de exakta villkoren för fonden är ännu publicerade. I de beskrivningar som finns tillgängliga ser man fonden som ett sätt att finansiera verksamheter som går utöver de grundläggande behoven som EU migranter kan ha som exempelvis tak över huvudet och skolgång för barnen. På ett antal platser i landet exempelvis i Göteborg och Linköping, har kommuner och idéburna organisationer ingått Idéburna offentliga partnerskap (IOP) för att ta fram verksamhet för utsatta EU-migranter som handlar också om andra behov än de akuta⁹.

Skogsstyrelsen skulle kunna vara en del av dylika partnerskap framöver och på det sättet bidra till integration som en aktör som kan anordna olika kompetensutvecklingsinsatser eller sociala aktiviteter.

2.1.1.5 Asyl-, migrations- och integrationsfonden (AMIF)

Ansvarig myndighet för Asyl-, migrations- och integrationsfonden är Migrationsverket. AMIF ersätter de tre tidigare fonderna: Europeiska flyktingfonden, Europeiska integrationsfonden och Europeiska återvändandefonden.

Asyl-, migrations- och integrationsfonden medfinansierar projekt inom: Asyl, Integration och laglig migration samt Återvändande.

Målgruppen är tredjelandsmedborgare. Medfinansiering sker med 75 %.

Migrationsverket beskriver i Nationella programmet för AMIF¹⁰ hur fondens medel ska användas och vilka projekt kommer att prioriteras. AMIF finansierar verksamheter vilka ska bidra till att uppnå ett samhälle där alla känner tillhörighet och delaktighet oavsett nationell bakgrund. Konkret kan det handla om att skapa projekt eller verksamheter

⁸ Svenska ESF- rådet. 2015

⁹ Forum. Juli 2016

¹⁰ Migrationsverket. 2014SE65AMNP001

med organiserad sysselsättning för asylsökande som till exempel praktik eller utbildning, för att förbereda dem för integration och arbetsmarknad¹¹.

Fonden har ett antal nationella mål med tillhörande prioriteringar. Skogsstyrelsen har förutsättningar att vara sökande eller medsökande inom följande målformuleringar:¹²

- Mottagnings- och asylsystem med prioritering (nr.7) - *Organiserad sysselsättning för asylsökande som till exempel praktik eller utbildning, för att förbereda dem för integration och arbetsmarknad.*
- Integration och laglig migration med prioriteringar (nr. 3 och nr. 4) - *Förbereda och anpassa informations- och kommunikationsåtgärder som material till tredjelandsmedborgare om arbetsmarknaden i Sverige, utbildningssystemet och det svenska samhället.*

Genomföra introduktionsprogram för nya tredjelandsmedborgare, som ”svenska för invandrare” eller yrkesinriktad svenskundervisning (det vill säga svenska anpassad för olika yrken inom till exempel sjukvården, tekniska yrken med mera) samt samhällsinformation.

- Integration med prioritering (nr.1 och nr.7) - *Utveckla åtgärder som påskyndar och främjar tillträde till arbetsmarknaden för att öka sysselsättningsgraden hos tredjelandsmedborgare. För detta kommer till exempel följande åtgärder att genomföras: kompetensutveckling, förberedande arbetsmarknadsaktiviteter, tillgång till sociala och professionella nätverk, utveckling av metoder för att identifiera och validera utländsk utbildning och arbetslivserfarenhet genom till exempel samverkan mellan olika myndigheter och mellan myndigheter och näringsliv. Prioriteringen kommer att omfatta utveckling av processer och arbetsmetoder som utveckling av befintliga självskattningsverktyg inom olika yrken och att utveckla bedömningsverktyg.*
- *Utveckla åtgärder som främjar deltagande av nysvenskar i samhällslivet till exempel genom kurser i samhällsinformation.*

2.1.1.6 Tillväxtverket

Tillväxtverket är en statlig myndighet under Näringsdepartementet. Tillväxtverket har regeringens uppdrag att arbeta för hållbar näringslivsutveckling och regional tillväxt samt genomföra strukturfondsprogram. Myndigheten har alltså samlat ansvar för att förvalta de olika delarna av strukturfondsprogrammen.

Tillväxtverket har också regeringens uppdrag att samverka med andra nationella eller regionala aktörer med syften att skapa förutsättning för hållbar näringslivsutveckling och innovationer¹³.

¹¹ Migrationsverket 2014SE65AMNP001

¹² Migrationsverket 2014SE65AMNP001

¹³ Svensk författningssamling. Förordning (2009:145)

Tillväxtverket har även arbetat länge för en ökad mångfald i nyföretagandet. Exempelvis finansierar Tillväxtverket för närvarande projekt för snabbare integration genom företagande (Drivhus).

I detta sammanhang kan Skogsstyrelsen vara en möjligt samverkanspartner i frågor som handlar om utveckling av gröna näringar, starta eget verksamhet inom de gröna näringar och i förlängningen av integration.

Stöd till sociala företag

Tillväxtverket har bland annat fått i uppdrag att genomföra flera insatser för arbetsintegrerade sociala företag. Sociala företag är en företagsform som kan vara av intresse för utveckling av gröna näringar och integration. Regeringsuppdraget kommer från både arbetsmarknads- och näringsdepartementet och omfattar 60 miljoner kronor för perioden 2016-2018. Insatserna genomförs i samråd med Arbetsförmedlingen och målet är att skapa fler möjligheter till arbete för personer som är eller riskerar att bli långtidsarbetslösa.

Insatser inom detta område handlar bl. a. om förbereda och ge underlag till arbetsmarknadsutbildningar för start av arbetsintegrerade sociala företag; Affärsutvecklings- eller kompetensutvecklingscheckar riktade till arbetsintegrerade sociala företag för affärs- och kompetensutveckling och stöd till start av arbetsintegrerade sociala företag med målet att skapa integration genom arbete för och med nyanlända. Även insatser som handlar om projekt med syfte att stärka samverkan och strukturer kring de sociala företagen kan få stöd från Tillväxtverket.

Inom detta uppdrag finns en satsning kallat "Sofisam" som går ut på att vägleda myndigheter och andra aktörer kring frågor som handlar om socialt företagande. Sofisam är ett samarbete mellan Tillväxtverket, Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan¹⁴. I satsningen ingår bland annat affärsutvecklingscheckar, stöd och insatser för att stärka förutsättningarna för att starta och driva arbetsintegrerade sociala företag. Sofisam är resultatet av ett uppdrag från regeringen att ta fram och publicera en handbok för myndigheter som vill samarbeta och göra affärer med arbetsintegrerade sociala företag. Materialet kan vara av intresse för Skogsstyrelsen¹⁵.

Konsultcheckar och produktutveckling

Via Tillväxtverkets regionala stöd (administrerat av respektive länsstyrelse) finns det företagsstöd som ger finansiering av utbildningsinsatser via konsultcheckar. Det finns en särskild form av konsultcheckar med 150 000 kronor i stöd som finansierar maximal 50 procent av kostnaden. Konsultcheckar kan bara sökas av företag men leverantören av konsulttjänsten kan vara en offentlig aktör som Skogsstyrelsen.

¹⁴ Sofisam. Webbsida 2016

¹⁵ Sofisam. Handbok för myndigheter. Webbsida 2016

En stor del av integrationsarbete i Sverige äger rum på arbetsplatser och detta arbete är organiserat samt delvis finansierat av näringslivet. SKS har möjlighet att identifiera vilka behov företag inom den gröna sektor har när det gäller utbildningsinsatser och kompetensutveckling kopplat till integrationsfrågor. Företag som ex. skogliga konsulter, skogskötselsentreprenörer, skogsbolag, mm. Kan vid behov söka stöd via Konsultcheckar för att finansiera deltagande i aktiviteter som Skogsstyrelsen anordnar. Upplägget liknar här det populära Kompetensutvecklingsstödet inom LBP som Skogsstyrelsen har varit Förvaltande myndighet för under programperioden 2007-2017.

2.1.1.7 Strukturfondsprogrammen

Strukturfonder har som syfte att minska skillnader i utvecklingsnivån mellan olika regioner och medlemsstater inom EU.

Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF) är den största strukturfonden och förvaltas av Tillväxtverket. Fonden ger främst stöd till uppbyggnad av infrastruktur och till produktiva sysselsättningsskapande investeringar.

Exempel på Tillväxtverkets utlysningar där projekt med integration som tema efterfrågas är mentorsprogrammet COSME¹⁶.

Via COSME kan projekt med olika syften finansieras. I detta mentorsprogram finns prioriteringar som är i linje med Skogsstyrelsens ambitioner att vara en myndighet som arbetar för att främja de gröna näringarna. COSME betalar ut stöd till näringslivet men det kan vara SKS som är leverantör av mentorsprogrammet.

Projekt som kan få stöd inom COSME ska handla om exempelvis:

- Nysvenskar som potentiella entreprenörer, utbildning och kompetensutveckling av nysvenskar samt uppstart och genomförande av a mentorsprogram för nya entreprenörer.
- Det finns också möjlighet att söka medel för eller för att utbyta erfarenheter mellan olika regioner och länder inom EU.

2.1.1.8 INTERREG: Europeiskt territoriellt samarbete

Europeiskt territoriellt samarbete, kort kallat Interreg, handlar om att utveckla samarbetet över nationsgränserna. EU:s program för territoriellt samarbete är ett sätt att överbrygga gränshinder och skapa förutsättningar för samverkan mellan länder i Europa i olika konstellationer. Programmen finansieras av ERUF och förvaltas av Tillväxtverket¹⁷.

Att skapa förutsättningar för tillväxt inom olika branscher samt att förbättra natur- och kulturmiljö är de ofta förekommande prioriteringar inom INTERREG.

¹⁶ SKL. 2016. EU:s sektorsprogram Webb sida

¹⁷ Tillväxtverket. Webb sida 2016

Varje delprogram inom Interreg har sin egen programbeskrivning och egna utlysningar. Kontinuerlig bevakning av utlysningar inom INTERREG är en förutsättning för att hitta en aktuell utlysning som kan matcha SKS ambitioner. En annan förutsättning är tillgång till projektpartner i det grannlandet/länder som ingår i respektive programområde.

Alla INTERREG programmen erbjuder möjlighet att ta del av den aktuella programinformationen via seminarier och konsultationer där enskilda projektidéer kan diskuteras med sakkunniga inom programmen.

Här redovisas INTERREG programmen. Urvalet har gjorts utifrån vilka program berör delar eller hela Sverige samt har prioriteringar som kan stämma på SKS ambitioner när det gäller med integrationsfrågor.

Interreg Europé

Interreg Europe är ett samarbetsprogram som omfattar alla EU-länder, Norge och Schweiz. Tyngdpunkten ligger på att stödja erfarenhetsutbyte mellan framför allt offentliga aktörer i syfte att förbättra satsningar till att främja den regionala utvecklingen i Europa¹⁸.

Under perioden 2014-2020 har fonden en budget på cirka 3 miljarder kronor. Det som är intressant här är att ett projekt kan finansieras med upp till 85 % för offentliga organisationer och 75 % för privata organisationer. Av 66 projekt godkända inom programmet under första halvåret 2016 har Sverige varit delaktig i 15, men inte i någon av konstellationerna hade en svensk aktör rollen som Lead Partner.

Programmets prioriteringar omfattar *Koldioxidsnål ekonomi, Innovation, Konkurrenskraft samt Miljö och hållbar användning av resurser*.

Alla tre prioriteringar skulle kunna vara en plattform för Skogsstyrelsen samverka med andra europeiska länder. Fonden finansierar partnerskap bestående av offentliga parter/regioner från olika länder i Europa som vill arbeta tillsammans i upp till fem år för att utbyta erfarenheter om en specifik fråga. Varje region som delar i samarbetsprojektet ska ta fram en handlingsplan som anger vad som ska göras för att erfarenheterna från samarbetet omsätts i handling.

För Skogsstyrelsens del skulle ett utbyte kring ämnen som handlar om utveckling av gröna näringar, kompetensförsörjning samt integration vara intressanta frågor.

Fonden finansierar också insatser inom en s. k Lärandeplattformar (Policy Learning Platforms) med fyra separata prioriteringar:

- Förstärkt forskning, teknisk utveckling och innovation
- Förbättrad konkurrenskraft hos små och medelstora företag

¹⁸ Tillväxtverket, Boverket, SKL 2016. Webbsida

- Stödja övergång till en koldioxidsnål ekonomi inom alla sektorer
- Skydda miljön och stödja resurseffektivitet

Interreg Öresund-Kattegat-Skagerrak

Via INTERREG medfinansieras projekten som har verksamhet i minst två länder i delområdena Öresund och Kattegat-Skagerrak. I Sverige omfattar programmet Regionen Skåne. Alla typer av organisationer kan söka stöd – både offentliga och privata.

Ett projekt kan finansieras med upp till 50 procent av medel från Interreg Öresund-Kattegat-Skagerrak. Stödet betalas ut i vanlig ordning i efterskott mot redovisning av godkända utgifter¹⁹.

En av prioriteringar inom programmet är Sysselsättning. Fonden stödjer utvecklingen av företagsinkubatorer och investeringsstöd för egenföretagande, mikroföretag och nyföretagande.

Programområdet ska genom samverkan bli bättre på att ta tillvara potentialen hos de företag och den arbetskraft som finns i regionen. Samverkan och integration när det gäller arbetsmarknadsfrågor ser man som en förutsättning för regional utveckling.

Programmet ska också främja hållbar och kvalitativ sysselsättning och arbetskraftens rörlighet genom integrering av gränsöverskridande arbetsmarknader, inklusive gränsöverskridande rörlighet, gemensamma lokala sysselsättningsinitiativ, informations- och rådgivningstjänster samt gemensam utbildning.

Inom programmet pekar man på flertalet aktiviteter som fonden kan stödja. Vissa av dessa prioriteringar skulle kunna passa på arbete Skogsstyrelsen med Integration:

- Metodutveckling, stöd och rådgivning till egenföretag mikroföretag och nystartade företag.
- Skapande av gränsöverskridande företagsnätverk och branschråd.
- Ökad rörlighet inom utbildningssystemen inklusive samarbete kring gränsöverskridande praktikmöjligheter i regionen, med särskilt fokus på ungdomar.
- Utnyttja gränsöverskridande regionala synergier på arbetsmarknaden, inklusive matchning av utbud och efterfrågan samt mellan utbildning och arbetsmarknad.
- Utveckla gränsregionala arbetsmarknadsanalyser och statistiksamarbeten.

Bland de exempel som nämns som intressant för fonden finns bland annat insatser som stärker integrationsperspektivet i företagsrådgivningssystemet; Anpassning av befintliga företagsfrämjande stödstrukturer till personer med utländsk bakgrund; Insatser som

¹⁹ Tillväxtverket, Webbsida 2016

syftar till en snabb etablering av företagare med utländsk bakgrund; Insatser som syftar till att underlätta för företag att anställa personer med utländsk bakgrund.

Programmet tar emot ansökningar vid två tillfällen per år. Ansökningar om förprojekt kan lämnas in löpande.

Exempel på beviljade projekt inom prioritering ”Sysselsättning”:

- Främja starta eget verksamheter bland högskolestudenter och invandrare.
- Analyser av sysselsättning och kompetenser bland olika yrkesgrupper.
- Tillskapa nya mötesplatser mellan arbetsgivare inom utpekade branscher.
- Nya verktyg för värdering av kompetenser.

Interreg Sverige Norge

Programgeografin för Interreg Sverige-Norge utgörs av fem regioner på svensk sida och fem fylken på norsk sida. Programgeografin omfattar totalt 61 svenska kommuner och 108 norska. Programmet delas in i tre delområden:

1. Nordens Gröna Bälte som består av Jämtlands och Västernorrlands län i Sverige samt Nord- och Sør-Trøndelag fylke i Norge.
2. Inre Skandinavien¹ som består av Värmlands och Dalarnas län i Sverige. I Norge ingår Hedmark, Østfold och Akershus fylke.
3. Gränslöst Samarbete² som består av Västra Götalands län i Sverige samt Østfold och Akershus fylke i Norge.

Programmets syfte och mål²⁰ är att genom ett gränsöverskridande samarbete skapa de bästa förutsättningarna för en ekonomiskt stark region med en attraktiv livsmiljö. Programmet finansierar projekt som ska främja gränsöverskridande samarbete och hantera gemensamma utmaningar i gränsregionen. Programmet prioriterar projekt där de sökande föreslår aktiviteter som undanröjer gränshinder, utnyttjar gränsregionens samlade resurser samt att bidrar till att koppla samman regioner över gränsen.

I programmets SWOT analys pekas ut kompetensförsörjningsfrågor som centrala för gränsregionen Sverige-Norge.

De tre delområden inom INTERREG Sverige-Norge har alla sina egna sekretariat och separata ansökningsrutiner. Det som är gemensamt är att fondens budget är indelat i olika insatsområden där insatsområden: Natur och kultur, Innovativa miljöer samt sysselsättning kan vara av intresse för Skogsstyrelsen.

---

²⁰ Tillväxtverket, Webbsida 2016

Interreg Central Baltic

Interreg Central Baltic är ett gränsregionalt samarbetsprogram mellan Sverige, Finland med Åland, Estland och Lettland. I Sverige är det länen Gotland, Gävleborg, Stockholm, Södermanland, Uppsala, Östergötland, Västermanland och Örebro som ingår i programområdet.

Programmet medfinansierar projekt mellan de nordiska länderna och de baltiska staterna. Central Baltic programmet kan stödja åtgärder som skyddar miljön, ökar tillgängligheten och förbättrar välståndet i regionen.

Under perioden 2014-2020 har programmet en budget på cirka 1 miljard kronor.

Den svenska delen av ett projekt kan finansieras med upp till 75 % av medel från programmet. Alla typer av organisationer kan söka stöd, offentliga såväl som privata dock inte enskilda näringsidkare och privatpersoner.

Central Baltic stödjer åtgärder som skyddar miljön (främst hav), ökar tillgängligheten och förbättrar välståndet i regionen. Programmet finansierar insatser som bidrar till en ökad samhällsgemenskap och motverkar social exkludering. Projekt som utvecklar regionens yrkesutbildningar och skapar länkar till arbetsmarknadens behov kan också finansieras²¹.

Programmet fokuserar på fyra mål:

- Stärkandet av regionens ekonomiska konkurrenskraft
- Hållbar användning av våra gemensamma resurser
- Ökad tillgänglighet i regionen
- Förbättrad kompetens och ökad samhällsgemenskap

När det gäller integrationsfrågor kan främst den sista prioriteringen vara intressant för SKS del.

Northern Periphery and Arctic samt Interreg Nord

Interreg Nord är ett gränsregionalt samarbetsprogram mellan norra Sverige, Norge och Finland samt Sápmi. Målet för Nordprogrammet är att förstärka områdets konkurrenskraft och attraktivitet. Programmet vill främja projekt vilka utgår från regionens arktiska särdrag.

Norra Periferi programmet har liknande upplägg men här kan dessutom kan andra länder i delta även utanför EU.

---

²¹ *Tillväxtverket*, Webbsida 2016

Nordprogrammet har under perioden 2014-2020 en budget på cirka 352 miljoner kronor. Den svenska delen av ett projekt kan finansieras med upp till 65 % av medel från programmet²².

Den som ansöker om stöd ska vara en juridisk person och kan vara privat såväl som offentlig aktör.

Nordprogrammet är uppdelat i två geografiska delområden, delområde Nord och delområde Sápmi.

Delområde Nord omfattar Nordlands, Troms och Finnmarks fylkeskommuner i Norge, Norrbottens län och Norsjö, Malå, Skellefteå och Sorsele kommuner i Västerbottens län i Sverige samt Lapplands, Norra Österbottens och Mellersta Österbottens landskap i Finland.

Delområde Sápmi omfattar Finnmark, Troms, Nordland, Nord-Trøndelag, Sör-Trøndelag fylken samt delar av Hedmark fylke i Norge, Norrbottens län, Västerbottens län, Jämtlands län, Västernorrlands län samt del av Dalarna län (Idre samebys område) i Sverige, Lappland, Norra Österbotten samt Mellersta Österbotten i Finland.

Programmet har fyra olika prioriteringar:

- Forskning och innovation
Entreprenörskap
Kultur och Miljö samt
- Gemensam arbetsmarknad

I programbeskrivningen lyfter man aspekter som vikten att bevara och återställa regionens naturområden; samt arbeta fram gemensamma lösningar för grön tillväxt och resurseffektivitet.

Interreg Botnia- Atlantica

Interreg Botnia-Atlantica är ett gränsregionalt samarbetsprogram mellan Sverige, Norge och Finland. I Finland ingår de tre landskapen Mellersta Österbotten, Österbotten och Södra Österbotten. I Sverige ingår Västerbottens och Västernorrlands län samt Nordanstigs kommun i Gävleborgs län. Den norska delen av Botnia-Atlanticaområdet består av Nordland fylke²³.

Programmet stödjer projekt vilka ska bidra till en ökad innovationskapacitet, ett stärkt näringsliv, utvecklade natur- och kulturarv samt goda öst-västliga kommunikationer.

---

²²

²³ Tillväxtverket, Webbsida 2016

Under perioden 2014-2020 har fonden en budget på cirka 304 miljoner kronor. När det gäller de svenska delen av ett projekt kan medfinansieringen uppgå till 60 % av projektets kostnader.

Alla typer av organisationer kan söka stöd, offentliga såväl som privata. Enskilda näringsidkare och privatpersoner är dock inte stödberättigade.

Fonden har fyra prioriteringar varav prioritering Miljö är kanske den viktigast att beakta för SKS del. Inom den prioriteringen gäller två mål:

- Att öka hållbart nyttjande av natur och kulturarv
- Att öka beredskap att hantera miljöutmaningar kring vattenfrågor från fjäll till kust

Skogsstyrelsen har varit aktiv i flera projekt som delfinansieras av Interreg Botnia-Atlantica främst genom samverkan med Finland kring frågor rörande skogshistoria.

Fonden anger flertal exempel på önskvärda teman för projekt inom programmet där arbete med integration skulle kunna få utrymme:

- Projekt som utvecklar geografiska naturområden och kulturarv för ett hållbart friluftsliv och som hållbara destinationer.
- Samarbete kring nya metoder för bevarande och utvecklande av naturmiljöer.
- Samarbete för att minska effekter av t ex ras, översvämningar och andra katastrofer.

Kolarctic

Programmet Kolarctic Crossborder Cooperation 2014-2020 finns till för att förstärka samarbetet mellan länderna på Nordkalotten och i nordvästra Ryssland. Projekten som kan få medfinansiering via fonden ska ha som syfte att föra de yttersta områdena av EU och dess grannar närmare varandra²⁴.

Det område som omfattas av Kolarctic utgörs av Lappland i Finland, Norrbotten i Sverige, Finnmark, Troms och Nordland i Norge och Murmansk oblast, Arkhangelsk oblast och Nenets autonoma distrikt i Ryssland.

Målet med programmet är att främja en livskraftig ekonomi och en attraktiv region, där invånare och besökare njuter av den arktiska naturen och där naturresurserna används på ett hållbart sätt.

Det finns två prioriteringar inom programmet:

- En hållbar arktisk ekonomi, natur och miljö med tema miljöskydd och klimatanpassningar

---

²⁴ Tillväxtverket, Webbsida 2016

- Rörlighet för personer, varor och kunskap med bland annat tema rörlighet och migrationshantering

Med migrationshantering menas här främst aktiviteter som har med gränsövervakning att göra därför är främst den första prioriteringen av intresse för SKS under förutsättning att lämpliga samverkanspartner finns inom programmet gränser. I programmets SWOT analys pekar man på problemområden som kompetensförsörjning och problem med rekryteringar. Båda de problem formuleringar kan vara aktuella för de gröna näringarna inom programmets geografi.

Transnationella INTERREG program

Det finns tre stora program inom det transnationella samarbetet inom EU²⁵:

Östersjöprogrammet (Interreg Baltic Sea Region) är ett transnationellt samarbetsprogram mellan elva länder. Programmets mål är att stärka utveckling och samarbete för att skapa en mer innovativ, tillgänglig och hållbar Östersjöregion.

Northern Periphery and Arctic är ett transnationellt samarbetsprogram mellan Sverige, Finland, Irland, Nordirland, Skottland, Island, Grönland och Norge. Programmet syftar till att öka regionens möjligheter att bli en förstklassig region att leva i, studera, arbeta, besöka och investera i. Insatserna ska generera konkurrenskraftiga och hållbara samhällen genom innovation, entreprenörskap och att fånga unika tillväxtpotentialer i regionen på ett bra sätt. Området röner stort intresse på grund av dess geografiska läge både politiskt och miljömässigt.

Nordsjöprogrammet (Interreg North Sea Region) är ett transnationellt samarbetsprogram mellan sju länder. Det övergripande målet med programmet är att göra Nordsjöregionen till en bättre region att bo och investera i. Programmet har alltsedan det startade haft stort fokus på förbättring av tillgänglighet, skapa hållbara transporter samt miljöutveckling.

Alla de tre program innehåller prioriteringar där man lyfter miljöfråga som betydelsefulla. Programmen pekar också på vikten att arbeta för koldioxidåtkonomi, klimatanpassningar samt på behov att stödja innovationer.

För Skogsstyrelsen del är det enbart möjligt att delta i programmen i större konstellation av aktörer.

²⁵ Tillväxtverket, Webbsida 2016

2.1.2 Landsbygdsprogrammet

Landsbygdsprogrammet består till en stor del av jordbruksstöden. En mindre del av programmet förvaltas av Skogsstyrelsen med medel där kan sökas av skogsägare/aktiva inom skogsbruket.

Inom landsbygdsprogrammet 2014-2020 finns fyra stöd med särskilt fokus på skogen:

- Kompetensutveckling och rådgivning (100 miljoner kronor)
- Skogens miljövärden (100 miljoner kronor)
- Samarbete inom miljö (80 miljoner kronor)
- Återställande av skador på skogar (ingen fastställd budget). Stödet kan aktiveras vid speciella tillfällen, till exempel vid skogsbränder och naturkatastrofer.

Eftersom det är Skogsstyrelsen som handlägger och beslutar om ansökningar till de skogliga stöden är det i förväg reglerat vilka delar av LBP kan Skogsstyrelsen vara aktiv i som en genomförande part.

Skogsstyrelsen genomför en del aktiviteter inom området Kompetensutveckling genom att anordna rådgivningar som kopplar till stödet Skogens miljövärden vilket är ett stöd inom Miljöinvesteringar. Inom Samarbetsstöden finns en möjlighet för Skogsstyrelsen att delta i projekt som andra aktörer leder. Här finns det en öppning för eventuella integrationssatsningar. Detta är dock beroende av vilka ämnen väljs till kommande utlysningar inom Samarbetsstödet.

2.1.3 Vinnova

Vinnova är en statlig myndighet under Näringsdepartementet²⁶ med uppgift är att främja hållbar tillväxt genom att förbättra förutsättningarna för innovation och att finansiera viss forskning. Vinnova delar ut ca 2,7 miljarder kronor per år i olika insatser. Det finns möjlighet att söka medel till projekt och till förprojekt. Det finns möjlighet att söka medel inom fyra olika ”utmaningar” eller tema. Alla fyra har en fokus på den sökande ska arbeta med innovationer.

De fyra utmaningar är:

1. Hållbara städer
2. Framtidens hälsa och sjukvård
3. Konkurrenskraftig produktion
4. Informationssamhället

Inom varje utmaning publicerar Vinnova nya utlysningar som varar mellan 6 veckor och 3 månader. Offentlig sektor kan söka projektmedel ur Vinnova och SKS har sökt vid flera tillfällen och även fått medel i mindre utsträckning.

---

²⁶ Näringsdepartementet. Regleringsbrev 20151217

Eftersom fokus ligger på innovationer är det relativt sällan att en utlysning stämmer på en verksamhet som Skogsstyrelsen bedriver, det förekommer dock fokus i utlysningarna på frågor som mer eller mindre direkt berör skog, energisektor och transportsektor. Projekt söks i så fall i sammanslutningar med andra aktörer och deltagande av en forskningsaktör är oftast en förutsättning för en ansökan.

3 Lokal finansiering

På det lokala planet finns det olika möjligheter att finansiera projekt där integrationsfrågor kan vara i fokus. Det finns både offentligt och ibland privat intresse att finansiera och delta i olika projekt med lokal anknytning.

Här har Skogsstyrelsen en särställning när det gäller det lokala närvaro som många gånger en av få myndigheter på orten eller inom kommunen.

Naturvårdsverket konstaterar i utvärdering av miljömålen att ”Behovet av naturvårdande skötsel i Sverige är stort. I de flesta landskapsavsnitt finns det i dag mycket stora behov av naturvårdande skötsel och restaurering. Under den senaste tioårsperioden bedöms mindre än en femtedel av behovet ha utförts inom skyddade områden och runt en tiondel i de frivilliga avsättningarna.” Resurserna för att utföra skötseln räcker inte²⁷.

Skogsstyrelsen kan vara en aktör som initierar eller också deltar i olika lokala initiativ som arbetar med naturvårdande skötsel och samtidigt satsar på integrationsfrämjande åtgärder.

Här beskrivs tre varianter av en möjlig medfinansiering till lokala projekt.

3.1 LONA statliga bidrag till lokala naturvårdsprojekt

Kommuner, på egen hand eller i samverkan med andra aktörer har möjlighet att söka medfinansiering till lokala naturvårdsprojekt. Bidraget som är högst 50 % av projektets kostnader betalas ut till aktiviteter bidrar till att nå det generationsmål för miljöarbetet och de miljö kvalitetsmålen. I ett LONA projekt kan både kompetensutvecklingsåtgärder, planeringsarbete samt det praktiska genomförande av åtgärder ingå.

Inom LONA kan kommuner i samarbete med andra aktörer arbeta med frågor som rör planering och förvaltning av skyddade områden, restaurering av områden samt med informationsaktiviteter och kunskaps spridning om naturvård och friluftsliv²⁸.

LONA medel söks via respektive Länsstyrelse.

Skogsstyrelsen har medverkat i ett antal LONA projekt med bl.a. nya svenskar som arbetskraft. Erfarenheter av de genomförda projekten borde spridas inom vår organisation.

²⁷ Naturvårdsverket 2012

²⁸ Naturvårdsverkets författningssamling, NFS 2012:6

3.2 Lokalt ledd utveckling (LLU)

Inom landsbygdsprogrammet finns det stöd till lokala utvecklingsinitiativ genom leadermetoden. LLU består inom programperioden 2014-2020 av 48 leaderområden i hela landet.

För att söka medel ur den delen av landsbygdsprogrammet krävs en sammanslutning av ideella och offentliga aktörer med anknytning till respektive leaderområde. Tanken med leaderområden är att drivkraften och initiativet ska ligga hos de aktörer som har en stark lokal förankring. De aktörer som vill engagera sig i utvecklingen av sin bygd samt kunna få stöd för sina utvecklingsprojekt.

Projekten kan beröra både landsbygd och städer. Inom LLU bedöms projekten utifrån graden av lokalförankring och i urvalet premieras projektkonstellationer där olika delar av det lokala samhället är representerat. *”LAG-gruppernas viktigaste arbete består i att leda olika initiativ från lokalsamhället. Detta gäller framför allt för mer komplexa projekt som omfattar olika samarbetsparter – ofta de projekt som är mest innovativa och har störst möjlighet att leda till förändring”*²⁹.

I vägledningen rekommenderar man också ett arbetssätt att utgå från övergripande problem beskrivningar för att sedan tillämpa slutsatser lokalt. En rekommendation som passar väl in på SKS förutsättningar som en nationell myndighet som samtidigt har god lokal förankring.

Det finns två olika stöd inom lokalt ledd utveckling som organisationer, föreningar, företag och myndigheter kan söka:

- Stöd för att genomföra projekt
- Stöd till samarbete med andra områden

Medfinansiering till projekt inom ett leaderområde kan uppgå till 100 % av kostnader. Inom Leader finansierar man i första hand småskaliga projekt upp till 100 000 kr. Ansökan lämnas in via Jordbruksverkets e-tjänst Mina sidor.

3.3 Bygdemedel

Bygdemedel eller bygdeavgiftsmedel, är en ersättning till områden som historisk blivit berörda av utbyggnaden av vattenkraft. Medel som inte behöver avsättas till att ersätta skador som orsakats av vattenkraften kan sökas av föreningar och kommuner. Pengarna ska användas till projekt och investeringar för ändamål som främjar näringsliv eller service i området eller annars är till nytta för området³⁰.

²⁹ Europeiska kommissionen 2014. Vägledning

³⁰ Svensk författningssamling. Förordning (1998:928) om bygde- och fiskeavgifter.

Bygdemedel passar utmärkt att söka för mindre lokala projekt där kostnader i projektet handlar främst om materialkostnad, utbildningskostnad eller andra kostnader i samband med förbättringar av de lokala, småskaliga infrastrukturen.

De investeringar som kan vara aktuella måste vara angelägna ur samhällssynpunkt. Bygdemedel kan också användas som offentlig medfinansiering i EU projekt. En för SKS möjlig konstruktion skulle kunna vara att tillsammans med kommuner och de lokala ideella krafter forma lokala integrationsprojekt där finansiering söks ex. från ESF men delar av medfinansieringen tänks av bygdemedel.

4 Slutsatser

Det finns förutsättningar för Skogsstyrelsen att på egen hand men främst tillsammans med andra aktörer söka medfinansiering till projekt med integration som tema.

Myndighet kan arbeta med integrationsfrågor på olika nivåer.

De olika finansierare beskriver oftast ganska väl vilka verksamheter förväntas söka och få medfinansiering hos respektive fond.

Integrationsfrågor finns i relativ få sammanhang som ett direkt utlyst ämne för projekt. Så kan vara fallet inom ESF, inom AIF och mindre utsträckning hos Vinnova.

Det mest effektfulla sätt att söka medfinansiering för verksamheter kring integration är att knyta flera nivåer och arbeta både med övergripande frågor internationellt och nationellt samt också lokalt genom ex. LONA eller Leader finansierad verksamhet.

Skogsstyrelsen har möjlighet att engagera sig på en internationell arena inom EU genom att medverka i samordningsaktiviteter mellan länderna, genom policyskapandeaktiviteter och arbete med frågor som berör andra EU länder.

Vi kan också arbeta internationellt genom att söka och driva genomförande projekt som går ut på att skapa aktiviteter som gynnar de länder eller de regioner som ingår i respektive programområde. Skogsstyrelsen kan också skapa projekt lokalt med utgångspunkt från den lokala förankringen som finns på Skogsstyrelsens distrikten.

För att få nyttja medel inom det breda urval av EU fonder som är aktuella för Sverige i olika geografiska konstellationer bör de planerade verksamheterna formas så att målbeskrivningar på olika sätt knyter an till miljöskydd, artskydd, skogsskötsel samt natur- kultur och friluftsförhållanden. Detta öppnar för att flertal tillgängliga fonder inom EU kan vara aktuella för Skogsstyrelsen projektinitiativ.

Att genomföra naturvårdsprojekt med integrationsfokus handlar om att hitta deltagare bland nysvenskar som har förutsättningar att delta. Förutsättningar kan handla både om individens kvalifikationer och vilja att delta såväl som ekonomiska förutsättningar för deltagande.

Att arbeta med integration med anknytning till praktiskt naturvårdsarbete tillför de tilltänkta projekten viktiga aspekt som kan i många fall avgöra chanser att projektidéer får bifall och kan genomföras. Dessa projektinitiativ kommer helt enkelt motsvara flera olika prioriteringar.

Detta att kombinera praktiska insatser i skog och mark med sociala aspekter är ett vanligt sätt att arbeta för Skogsstyrelsen del inom arbetsmarknadsprojekten.

Detta arbetssätt att i de kommande projekten inkludera integrationsfrågor som en av nivåer i de tilltänkta verksamheter är den mest framkomliga vägen för att kunna få medfinansiering från olika källor och i olika konstellationerna.

Genom att vara verksam på olika arenor kan Skogsstyrelsen bygga ett nätverk med andra aktörer. Inom nätverken kan Skogsstyrelsen samverka med andra, lära av andra och bygga upp kommande projektkonstellationer. Att söka medfinansiering och genomföra projekt på olika nivåer i organisationen skapar på sikt professionalitet i hantering av ansökningar och administrationen av projekteten.

Framgångsfaktorer som avgör om en organisation lyckas med sina projektsatsningar är i stort sätt de samma som gäller för organisationens kärnverksamhet. God framförhållning, bra kännedom om villkor och förutsättningar för den planerade verksamheten samt beredskap för att hantera förändringar, alternativt att parera brister i planeringen av resurser. För projektverksamhet gäller också att sätta sig i villkoren för vad är godkända kostnader samt gällande regler för redovisning och avrapportering.

Källor och hänvisningar

Europeiska kommissionen med Soto Paul och Peter Ramsden med fl. 2014 aug. ver, 2. Vägledning om lokalt ledd utveckling för lokala aktörer.

Europaparlamentet. Webbsida. Online (20161107) Till din tjänst. Faktablad om Europeiska Unionen 2016. <http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/sv/20150201PVL00025/Home.html>

Forum. Juli 2016. Idéburet offentligt partnerskap – vilka möjligheter erbjuder EU-rätten?

Jordbruksverket. Webbsida. Online (20161105) <http://www.jordbruksverket.se/amnesomraden/landsbygdfiske/lokaltleddutvecklinggenomleader/lokaltleddutveckling20142020/godkandaleaderomraden.4.37e9ac46144f41921cd21299.html>

Migrationsverket 2014SE65AMNP001. Sveriges nationella program för Europeiska asyl-, migrations- och integrationsfonden 2014-2020. Version 1.3

Naturvårdsverkets författningssamling. Förordningen (2003:598)NFS 2012:6

Naturvårdsverket. 2012 juni Rapport 6500. Steg på vägen – Fördjupad utvärdering av miljömålen 2012.

Näringsdepartementet. N2015/08872. Regleringsbrev för Vinnova 20151217

Sofisam. Webbsida. Online (20161105). <http://sofisam.se/>

Sofisam. Handbok för myndigheter. Webbsida Online (20161105). <http://sofisam.se/handbok-for-myndigheter.html>

Svenska ESF-rådet. Webbsida. Online (20160905) <http://www.esf.se/sv/Vara-fonder/Socialfonden1/>

Sveriges Kommuner och Landsting. 20130701. 35 åtgärdsförslag för ett hållbart asyl- och flyktingmottagande ISBN-nummer:978-91-7164-962-1

Sveriges Kommuner och Landsting. 2016. LOSSA Lokala exempel på samverkan mellan stat, kommuner och civilsamhälle i mottagandet av nyanlända ISBN-nummer:978-91-7585-366-6

Sveriges Kommuner och Landsting. 20150629 Framgångsrik lokal integration ISBN-nummer:5392.

Sveriges Kommuner och Landsting. Online (20161005) EU:s sektorsprogram. Webbsida. <https://skl.se/demokratiledningstyrning/euinternationellt/eusfonderochprogram/sektorsprogram.7561.html>

Sveriges Kommuner och Landsting, dnr 12/7517. Ett hållbart asyl- och flyktingmottagande,

Svensk författningssamling. Förordning (2009:145) med instruktion för Tillväxtverket Svenska ESF- rådet. 2015. Operativt program för social delaktighet för dem som har det sämst ställt.

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor 2016. Flyktingmottagande. Det civila samhällets roll och villkor.

Lidestav Gun med fl. (2011) Jämställt arbetsliv i skogssektorn – underlag för åtgärder. SLU.

Naturvårdsverket. Steg på vägen – Fördjupad utvärdering av miljömålen 2012

Svensk författningssamling. Förordning (2003:598) om statliga bidrag till lokala naturvårdsprojekt. 2003:598 Godkända Leaderområden. Jordbruksverket.

Svensk författningssamling. Förordning(1998:928) om bygde- och fiskeavgifter.

Tillväxtverket. 2015. Utveckla Sverige EU:s struktur- och investeringsfonder i Sverige 2014–2020.

Tillväxtverket. Webbsida 2016. Online (20160905). <http://interreg.tillvaxtverket.se/>

Tillväxtverket. Webbsida 2016. Online (20161115). <http://interreg-oks.eu/>

Tillväxtverket. Webbsida 2016. Online (20161115). <http://centralbaltic.eu/>

Tillväxtverket. Webbsida 2016. Online (20161115). <https://interreg.tillvaxtverket.se/program/transnationellprogram.4.1139e41f134c7946d848000420.html>

Tillväxtverket. Webbsida 2016. Online (2016111) <http://www.botniaatlantica.eu/assets/7/Dokument/Programdokument/Programdokument.pdf>

Tillväxtverket. 20141212 Officiella Nordprogrammet.

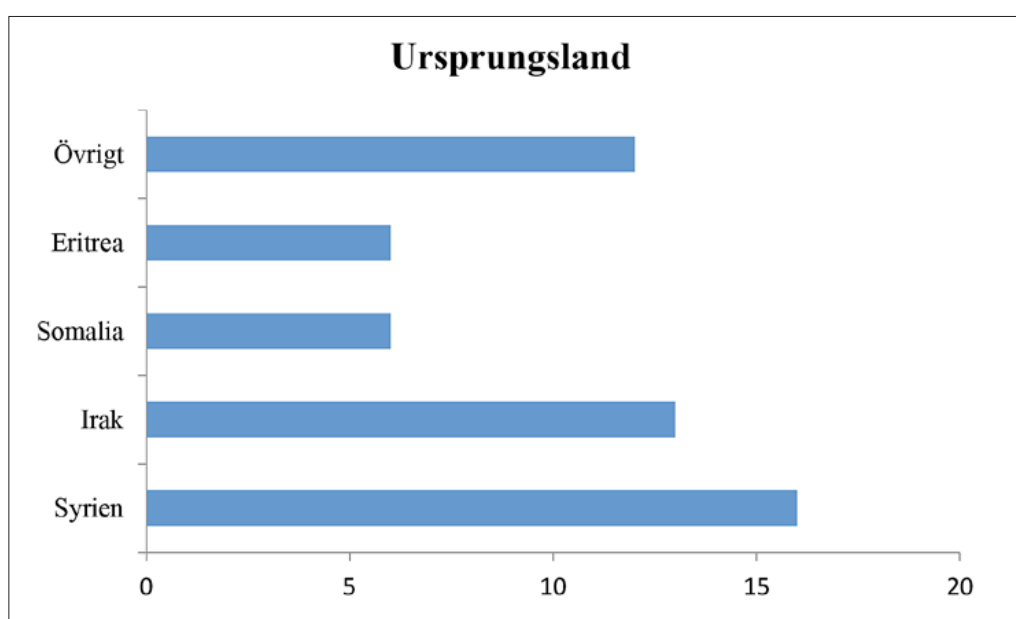
Tillväxtverket. Webbsida 2016. Online (2016111) http://www.kolarctic.fi/wp-content/uploads/sites/4/2016/01/Annex-6-of-the-JOP_-SWOT-Analysis.pdf

Tillväxtverket. Boverket, SKL. Webbsida 2016. Online (20160605) <http://www.interreurope.eu/in-my-country/sweden/>

Nyanländas erfarenheter av skogsutbildning

Resultat av enkät

Totalt deltog 53 personer, 72 % män och 28 % kvinnor. Enkäten har manlig majoritet. Längden på genomförd SFI varierade mellan respondenterna beroende på hur länge de varit i Sverige samt hur länge de haft asyltillstånd. Samtliga respondenter har angett ålder och majoriteten hade en ålder över 40 år, 36 %. 32 % hade en ålder mellan 20-30 år och 30 % hade en ålder mellan 30-40 år. Det var ingen utav respondenterna som hade en ålder lägre än 20 år.

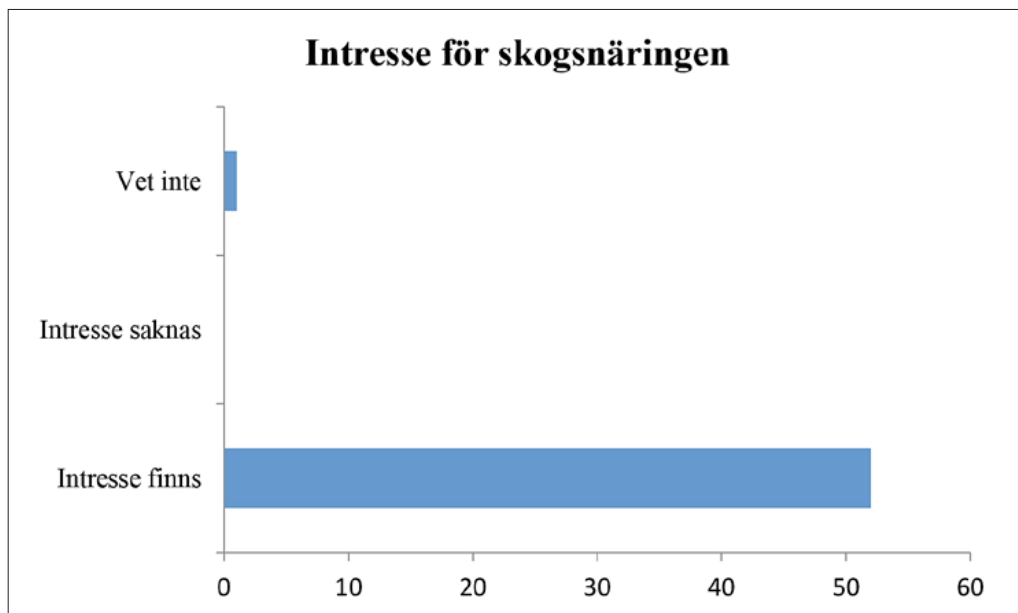
Figur 1. Respondentgruppens ursprungsland.

Respondentgruppen kommer från totalt 15 olika länder. De största grupperna kommer från Syrien, Irak, Somalia och Eritrea. 30 % härstammar från Syrien, 25 % härstammar från Irak, 11 % härstammar från Somalia och 11 % härstammar från Eritrea. Alla övriga respondenter härstammar från skilda länder.

Utifrån hela respondentgruppen angav 70 % att deras uppväxtplats var i en stad, 23 % angav att deras uppväxtplats var i ett mindre samhälle och 7 % angav att deras uppväxtplats var på landsbygden. 70 % angav att de i framtiden vill bo i en stad, 26 % angav att de vill bo i ett mindre samhälle och 4 % angav att de vill bo på landsbygden.

94 % av respondenterna angav att praktik och praktiska moment är viktigt för inläring av språk och skoglig kunskap, 4 % tycker att det är onödigt med praktik och 2 % vet inte.

96 % av respondenterna angav att de lärt sig mycket om skogen i samband med utbildningen, 0 % angav att de inte lärt sig någonting och 4 % vet inte om de lärt sig någonting.

Figur 2. Respondentgruppens intresse för skogsnäringen.

83 % angav att de fått ett ökat intresse för skog i samband med utbildning, 4 % har inte fått ett ökat intresse och 13 % vet inte.

59 % av respondenterna angav att bristande språkfärdigheter är det största hindret för att få jobb i Sverige, 26 % angav att utbildning är den största hindret, 9 % angav att boende var det största hindret och 6 % angav alternativet vet inte.

98 % av respondenterna tycker skogen är intressant och vill lära sig mer, 0 % tycker det motsatta och 2 % vet inte.

94 % angav att de fått en bättre syn på den svenska skogen efter genomförande av skoglig utbildning, 2 % har inte fått bättre syn och 4 % vet inte.

Myndigheternas arbetssätt att korta vägen till egenförsörjning

En kartläggning genomfördes kring vilken unik kompetens myndigheterna med beröring i de gröna näringarna har och hur de kan bidra för att få nyanlända i sysselsättning. Här följer en sammanfattning av myndigheternas svar:

Fortifikationsverket: Äger mark och upphandlar skötseln av den. För att utföra skötseln kan det krävas säkerhetsprovning då det innefattar militära skyddsområden. På skjutfälten kan det finnas odetonerad ammunition vilket medför arbetsmiljörisker och kräver särskild utbildning. Fortifikationsverket har i dagsläget inte personella resurser att arbetsleda nyanlända på dessa platser på ett säkert sätt. Eftersom Fortifikationsverket inte bedriver naturvårdande skötsel i egen regi saknas utrustning och annan materiel för ändamålet.

Havs- och vattenmyndigheten: Nyttjar främst Länsstyrelserna och ideella krafter för skötsel inom sitt ansvarsområde.

Lantmäteriet: En stor del av de digitala gränserna är felaktiga, för att rätta till dem behöver ett stort antal gränsmarkeringar hittas och precisionsinmätas. Identifieringen av gränsmarkeringar skulle kunna sysselsätta några hundra personer årligen. Idag finns ingen kapacitet för att genomföra arbetet i egen regi. Precisionsinmätningen kräver utbildning och måste utföras av Lantmäteriets ordinarie personal.

Länsstyrelserna: Länsstyrelserna har ett brett spektra och en stor mängd praktiska arbetsuppgifter där resurserna är knappa. Det gäller främst skötselåtgärder inom natur, kultur, rekreation och vattenvård. De har emellertid ingen kapacitet att ta arbetsgivar- och arbetsmiljöansvar men kan i viss utsträckning arbetsleda i utförandet av arbetsuppgifterna. Länsstyrelserna är positiva till att låta nyanlända utföra arbetsuppgifterna men hänsyn måste tas till ingångna avtal med upphandlade leverantörer.

Naturvårdsverket: Har en stark vilja att bidra, ställer upp med informationskanaler, nyttjar i huvudsak Länsstyrelserna för genomförandet av skötsel inom sitt ansvarsområde.

Riksantikvarieämbetet: Är under 2016 Initiativtagare till ”Från flyktingmottagande till samhällsdeltagande – Långban som drivkraft för samverkan över gränser”. Projektet har bedrivits under ledning av Värmlands Museum och i samarbete med Filipstads kommun. Fokus på insatserna har varit att undersöka hur kulturmiljö och kulturarv fungerar som resurs i arbetet med etablering av nyanlända, som del i en hållbar samhällsutveckling. Riksantikvarieämbetet nyttjar annars i huvudsak Länsstyrelserna för genomförandet inom sitt ansvarsområde.

Skogsstyrelsen: Inom Skogsstyrelsen finns arbete med enklare inventeringar, åtgärder för att begränsa skogsskador (till exempel barkborrefällor eller begränsning av almsjukans spridning), gränsmarkering av områdesskydd med mera. Utöver det har Skogsstyrelsen samverkat med Arbetsförmedlingen sedan -50 talet och myndigheterna har idag en samverkansöverenskommelse. Inom ramen för samverkan är möjligheterna stora, tillsammans med andra myndigheter, kommuner, ideella föreningar och i viss mån även privata aktörer finns en mångfald av arbetsuppgifter som passar de flesta. Under 2000- talet har två stora arbetsmarknadspolitiska projekt genomförts, Gröna jobb som slutade 2006 med cirka 3 500 deltagare och Skogsstyrelsen och Arbetsförmedlingen tillsammans som slutade 2015, cirka 2 000 deltagare. I skrivande stund tillhandahåller myndigheten knappt 900 platser, ungefär 300 av dem riktas mot nyanlända. Skogsstyrelsen har erfarenhet och kapacitet att ta arbetsgivar- och arbetsmiljöansvar för en större mängd personer.

Statens fastighetsverk äger 2,6 miljoner hektar mark med naturreservat och kulturmiljöer. Statens fastighetsverk behöver se över markens gränsmarkeringar och det finns ett nästan oändligt behov att markera rågångar. Test av samverkan mellan Skogsstyrelsen och Fastighetsverket har kommit igång under hösten.

Statens jordbruksverk ser behov av arbetskraft inom de gröna näringarna och den potential som de nyanlända innebär. Jordbruksverket har ingen egen regional organisation, men ser över möjligheten att genomföra någon aktivitet i egen regi som stödjer integrationen till gagn för utvecklingen av landsbygden och livsmedelsproduktionen. I Landsbygdsprogrammet finns dessutom möjligheter till finansiellt stöd för vissa integrationsprojekt som involverar lantbruks- eller trädgårdsföretagare.

Sveriges Lantbruksuniversitet: Äger mark, har försöksparker och inom forskningen kan det finnas behov av kvantitativa inventeringar. Eftersom SLU behöver tillhandahålla praktiska moment i utbildningen är dessa arbetsuppgifter i första hand till för SLUs studenter vilket gör att de inte är aktuella för nyanlända. Lärosätet har flera pågående initiativ riktade mot nyanlända, exempelvis Skogen som integrationsarena, Rehabiliteringsträdgården i Alnarp och Mentor till mentor för potentiella företagare.

Arbetsinriktad information till nyanlända

Sammanfattning

Arbetsförmedlingen och SLU har, inom ramen för regeringsuppdraget, samlat information och tagit fram underlag till en webbportal som underlättar för nyanlända att söka utbildning och arbete i de gröna näringarna. Webbportalen lanseras under första kvartalet 2017. Materialet håller på att översättas till fler språk. SLU ansvarar för förvaltning och uppdatering av sidorna. Dialog förs med LRF om hur de kan vara delaktiga, hittills har beslutats att LRF:s portal för arbetssökande och arbetsgivare, Gröna Jobb, länkas till och från SLU. Även från Arbetsförmedlingens platsbank länkas till den nya webbportalen.

Innehåll i webbportalen

Nedan följer en uppställning av rubriker som webbportalen håller på att byggas utifrån.

- Vad är gröna näringen? Kort beskrivning av gröna näringarna.
- Kontakt: Kontaktuppgifter till olika förmedlare av jobb och utbildningsanordnare.

1: För dig som är ny i Sverige

Att bo på landsbygden

- Vem bor på landsbygden
- Möjligheter till arbete på landsbygden
- Boende (bostad) på landsbygden
- Infrastruktur på landsbygden

Att arbeta på landsbygden

Utbildningar

Arbetsmarknadsutbildning

- Så fungerar arbetsmarknadsutbildning
- Kan jag gå en arbetsmarknadsutbildning?
- **Du som är ny i Sverige**
- Ekonomiskt stöd och försäkring

Vuxenutbildning på naturbruksgymnasium

- är en yrkesinriktad utbildning till yrken inom jord- och skogsbruk,
- kan vara från ett par månader upp till 2 år beroende på utbildning,
- kan du gå som vuxen när du vill utbilda dig i naturbruk,

- söker du via din hemkommun som också beslutar om du får gå,
- kan kräva olika förkunskaper beroende på utbildning,
- Du kan söka studiestöd och studielån under din utbildning.

Yrkeshögskoleutbildning

- Inom yrkeshögskolan utbildas du för en tydlig yrkesroll
- Utbildningarna är skräddarsydda i nära samarbete med arbetslivet
- Teori varvas med praktik, så kallad LIA (Lärande i arbete)
- Utbildningarna är eftergymnasiala och oftast mellan ett och tre år långa
- De allra flesta är avgiftsfria och alla berättigar till studiestöd och studielån

Universitet och högskoleutbildning

- är antingen 3 eller 5-årig leder till kandidat- eller mastersexamen och ibland till en yrkesexamen
- inom jord- och skogsbruk läser du på Sveriges lantbruksuniversitet
- kräver att du har en gymnasieexamen och att du har ett antal poäng i engelska och svenska
- söker du till i konkurrens med andra
- Du kan söka studiestöd och studielån under din utbildning

Om du har en akademisk examen kan du gå kompletterande utbildning på universitetet

- Lista med gröna universitetsprogram och kurser
- Så här gör du för att söka
- Kontakt

2. Översiktlig webbaserad information om gröna näringen

Följande kommer att bli en länk från SLUs webb:

Steg 1

- Här finner du övergripande information om lantbruks- och skogssektorn, företagandet, geografiska förutsättningar, organisationer, lagar och regler och mycket mer. Här kan du välja att lära mer om växtodling, djur, trädgård, livsmedel och skog.
- Länk till Skogsintroduktionskurs
- Länk till ...
- Länk till ...
- Inom dessa olika områden finns senare också fördjupningskurser i ett andra steg,

Steg 2

Inriktningskurser inom

- Allmänt om svenskt lantbruk och landsbygden
- Växtodlingen
- Djur
- Trädgård
- Livsmedel
- Skog

3. Vad kan du jobba med i olika branscher?

Exempel på olika jobb inom:

- Jordbruk
- Djur
- Natur och miljö
- Livsmedel
- Trädgård
- Golf
- Skog

4. Söka jobb

- Länkar till arbetsförmedlingen och Gröna jobbportalen.

5. Praktik

- Arbetspraktik
- Vad innebär arbetspraktik?

6. Eget företagande

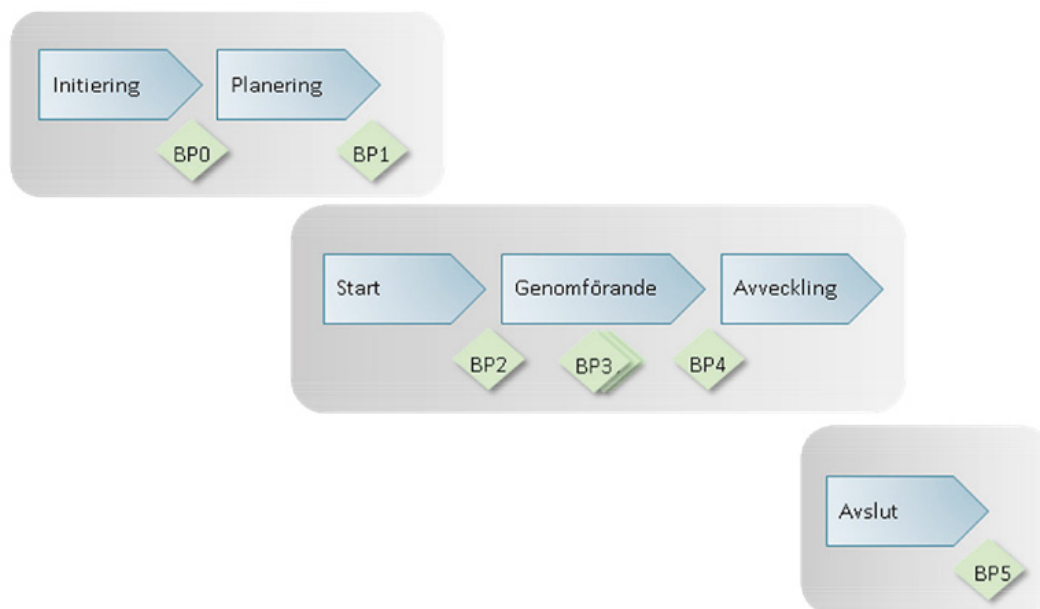
- Länkar

7. För arbetsgivare

- Vill du ta emot en nyanländ på din arbetsplats?
- Ekonomiskt stöd
- Vad är anställningsstöd?
- Traineejobb
- Arbetspraktik
- Stöd i hela processen att rekrytera
- Länk till SLA/LRF/Arbetsförmedlingen

Kommunikationsplan

Främjande av anställning för nyanlända i de gröna näringarna och naturvården

Bakgrund

Skogsstyrelsen har fått i uppdrag av regeringen att, tillsammans med Arbetsförmedlingen och Sveriges Lantbruksuniversitet, underlätta för nyanlända i Sverige att få anställning inom de gröna näringarna och naturvården.

I arbetet granskar vi hela kedjan, från boende på flyktinganläggning till försörjning. Där identifierar vi möjligheter till förbättring i de olika leden. Vi genomför också olika insatser för att ge en meningsfull väntan och samtidigt skapa intresse för individer på anläggningsboende eller skapa ”snabbspår” för företagare. Den här kommunikationsplanen är ett styrdokument för hur vi kommunicerar om projektet och hur vi sprider resultatet av det.

Syfte

Att få nyanlända intresserade av de gröna näringarna och de möjligheter till sysselsättning som branschen erbjuder samt att ge dem förutsättningar för att kunna ta del av dessa möjligheter.

Att påverka arbetsgivarna till att se nyanlända som en viktig resurs och få dem att föredra nyanlända framför utländsk arbetskraft.

Övergripande mål

Att få fler nyanlända anställda inom de gröna näringarna och naturvården.

Målgrupper

- Regeringskansliet
- Nyanlända
- Arbetsgivarna, arbetsgivarorganisationerna, LRF mm
- Facken
- Arbetsförmedlingen
- Migrationsverket
- Myndigheter med beröring i de gröna näringarna
- Media

Prioriterade målgrupper

- Nyanlända med intresse/ erfarenhet av de gröna näringarna
- Nyanlända med erfarenhet av företagande
- Arbetsgivarna

Mål för kommunikationen

- Att göra regeringen uppmärksam på det som skapar ineffektivitet i förvaltningen och informera dem om vilka möjligheter det finns att öka sysselsättningen av nyanlända inom de gröna näringarna och naturvården.
- Att intressera nyanlända för att arbeta inom de gröna näringarna och få dem att förstå vilka möjligheter det finns till utbildning och försörjning inom branschen.
- Att påverka arbetsgivarna, arbetsgivarorganisationerna, LRF med flera till att se nyanlända som en resurs så att de föredrar dem framför utländsk arbetskraft.
- Att få fackförbunden att vilja samverka om det vi planerar att genomföra.
- Att hitta och förhindra ineffektivitet hos arbetsförmedlingen på vägen till arbete i de gröna näringarna för nyanlända.
- Att göra information om de gröna näringarna tillgänglig för arbetsförmedlarna.
- Att få till en samverkan med myndigheter inom de gröna näringarna och samtal om hur de kan bidra för att snabba på integreringen av de nyanlända.
- Att få media att ge en rättvisande bild av arbetet i projektet.

Budskap

Regeringskansliet

Det här kan ni göra för att underlätta för myndigheterna att förenkla möjligheterna för nyanlända att komma i försörjning, genom att minska hinder i förvaltning.

Nyanlända

Hitta dina möjligheter inom de gröna näringarna! En framtidens bransch med hållbar, grön utveckling och möjligheter till utbildning och anställning.

Arbetsgivare och arbetsorganisationer

Hitta dina möjligheter i mångfalden! Bland nyanlända finns mycket potential och kunskap. Nyttja den arbetskraft som finns, kostnadseffektivt och hållbart!

Arbetsförmedlarna

Inom de gröna näringarna finns jobb även i framtiden! Ni behöver mer kunskap om de gröna näringarna.

Media

Skogsstyrelsen, i samverkan med andra myndigheter och det gröna näringslivet, öppnar upp för möjligheten till sysselsättning inom de gröna näringarna. Uppdraget ska bidra till ökad anställning av nyanlända inom lantbruk, skogsbruk och naturvård.

Kanaler

- Webb
- Skogseko
- Sektorsråd
- Sociala medier, hur kan vi använda Facebook, Twitter och så vidare?
- Pressmeddelanden
- Internetportal, Gröna jobb

Aktiviteter

- Löpande information till näringsdepartementet
- Information i en mängd olika sammanhang
- Workshops kring specifika frågor

Hinder för att vi ska nå kommunikationsmålen

- Att information eller förslag inte når fram till rätt mottagare
  - o Informationen riktas fel
  - o Språkliga eller kulturella hinder
  - o Mottagaren har inte kapacitet att ta emot informationen
- Att informationen är bristfällig så att den inte tas på allvar

Utvärdering av kommunikationsinsatsen

Syftet med uppdraget är att förbättra delar i kedjan, från asylsökande till försörjning, inom de gröna näringarna. Kommunikationsmålen är tätt sammankopplade med resultaten i projektet, eftersom resultaten i sig inte har någon effekt om inte den som berörs använder dem. Vi kommer därför göra en bedömning om kommunikationsinsatserna är tillräckliga vid projektavslut.

Ansvar

Styr- och projektgrupp ansvarar för att kommunicera kring projektet i de sammanhang det är lämpligt. Projektgruppsmedlemmarna ansvarar för kommunikation inom de delar av projektet man ansvarar för. I övrigt har projektledaren det övergripande ansvaret för projektets kommunikation.

Aktivitetsplan

Internt

Skogsstyrelsen

Insats	Innehåll	Ansvar	Datum
Info chefsportalen	Aktuell status	FG	Månad
Info facken	Aktuell status	FG	Månad

Arbetsförmedlingen (AF)

Insats	Innehåll	Ansvar	Datum
Info Regionerna-Chefer (Kanal: Chefsrummet)	Informera om uppdraget/Kontaktperson AF	AÅ	Mars
Info AF (Kanal: Intranät)	Informera om uppdraget	AÅ	Mars
Info Regionerna-Branschstrategier (Kanal:möte, intranät)	Informera om uppdraget och eventuella samarbeten/Kontaktperson AF	AÅ	Mars

Sveriges lantbruksuniversitet (SLU)

Insats	Innehåll	Ansvar	Datum
Info fakultetsnämnden	Informerat om uppdraget	AD	Feb, april, maj
Info SLUs ledningsråd	Informera om uppdraget	AD	Löpande
Info SLUs samverkan för integration (SiS)	Informationsutbyte mellan uppdraget och SiS	AD	Månad
Workshop (SiS)	Diskussion och utveckling av integrationsinsatser	AD	Feb, april, juni
Info fakultetsledningen	Presenterat slutrapport	AD	Dec
Rektor	Presenterat slutrapport	AD	17-01-12
SLUs ledningsråd	Presentera slutrapport och diskutera SLUs fortsatta arbete utifrån rapporten	AD, MS	Jan 17

Referensgrupp

Insats	Innehåll	Ansvar	Datum
Uppstart	Informera kring arbetssätt och vad som kommer utredas	FG	16-01-29
Avstämning	Resultat så långt, fokuserar vi rätt	FG	vecka 9
Avstämning	Resultat så långt, rätt fokus	FG	16-06-07
Avstämning	Slutrapport	FG	16-12-16

Regeringskansliet

Insats	Innehåll	Ansvar	Datum
Avtalsmätning upplägg	Uppdragsspec, mål, milstolpar och leveranser	FG	16-01-13
Avstämning delrapport	Utkast på delrapport	FG	16-04-08
Delrapport	Resultat så långt, planer framåt	FG	16-03-15
Informera om slutrapport		FG	17-01-25
Slutrapport		FG	17-01-31

Externt

Insats	Innehåll	Ansvar	Datum
Det gröna näringslivets migrationsforum	Aktuell status	FG/AD/AA	Löpande
Västerbottensdagarna på Grand hotell	Föreläsning om uppdraget	AD	16-01-27
Arbets- och Näringslivsdagarna	Språngbräddor in på arbetsmarknaden, gröna näringar	FG	16-03-17
Informera handledare Sveaskog	Handledare Växtkraft! Sveaskogs integrationsstrategi	FG	16-05-04
Landsbygdsriksdagen	Aktuell status, resultat, inriktning på landsbygdsutveckling	FG/AD/PA	16-05-28
Naturvårdskonferens	Sysselsättning av nyanlända kan ge mer naturvård och större total nytta	FG	16-09-15
Naturbrukets yrkesnämnd	Information om regeringsuppdraget	FG	16-09-27
Det gröna näringslivets migrationsforum	Grän utbildning för nysvenskar. Ett samarbete mellan SLU och naturbruksgymnasierna	AD	16-11-15
Naturunderstödd individutveckling, rehabilitering och gröna jobb, Borlänge	Information om regeringsuppdraget	FG	16-11-23
Naturvårdsverkets konferens: Mötesplats skyddad natur 2016	Skyddad natur och integration, ett panelsamtal	AD	16-11-29
Naturvårdsverkets konferens: Mötesplats skyddad natur 2016	Alternativ finansieringsformer för naturvård	FG	16-11-29
Avslutningshearing		FG	17-02-10

Bilaga 12

Datum
2016-12-12

Ekonomienheten
Rickard Aman
rickard.aman@skogsstyrelsen.se
Tfn 0910-438414

Utvärdering av pilotprojekt för asylsökande i Luleå, sammanfattning

Enligt Uppdragsspecifikationen ska det utredas och sammanställas goda erfarenheter och innovativt arbetssätt som ska utmynna i en eller flera arbetsmodeller. Dessa ska sedan testas i samverkan med andra myndigheter och aktörer.

Under perioden 5 september – 14 oktober 2016 utfördes pilotprojektet för asylsökande på Södra Norrbottens distrikt. Projektet syftade till att testa om det är en fungerande modell att låta Skogsstyrelsen arbetsmarknadspolitiska verksamhet göra aktiviteter för asylsökande, som också ges möjlighet att delta i praktik i ovan nämnd verksamhet. Deltagarna fick vid projektens avslutande svara på en enkät. Även arbetsledarna har fått frågor att besvara. Det är dessa svar som kommenteras nedan.

Deltagarna anser att språket inte har varit ett hinder för aktiviteterna. De anser att det är bra att informationen hålls på svenska, men även engelska kan användas.

Aktiviteterna har genomgående fått väldigt höga betyg. Det är väldigt små skillnader i svaren mellan de olika aktiviteterna. Detta kan betyda att alla aktiviteter varit väldigt bra eller så anser deltagarna att generellt så är det ett bra projekt, men de har inte engagerat sig att värdera de olika aktiviteterna.

Pilotprojektet verkar ha gett mycket goda kunskaper och förståelse om de gröna näringarna. Deltagarna är med vissa undantag relativt positiva till att arbeta inom de gröna näringarna.

Enligt arbetsledarna så har deltagarna kommit något närmare arbetsmarknaden. De aktiviteter som gett störst effekt är studiebesöken, speciellt på skolorna. Det som skulle kunna öka effekten är att även besöka företag inom turism samt att ha möjlighet att följa med personer inom grön näring för att få mer kunskap om vad arbetet innebär. Personliga egenskaper hos arbetsledarna påverkar resultaten en hel del. För att öka effekten av projektet skulle projektets längd kunna ökas till 10-12 veckor. Sammansättningen av deltagarna har varit bra.

Datum
2016-12-12

Ekonomienheten
Rickard Aman
rickard.aman@skogsstyrelsen.se
Tfn 0910-438414

Utvärdering av pilotprojekt för asylsökande i Skellefteå, sammanfattning

Enligt Uppdragsspecifikationen ska det utredas och sammanställas goda erfarenheter och innovativt arbetssätt som ska utmynna i en eller flera arbetsmodeller. Dessa ska sedan testas i samverkan med andra myndigheter och aktörer.

Under perioden 19-30 september 2016 och 10-21 oktober 2016 utfördes två omgångar av pilotprojektet för att främja anställning av nyanlända på Skellefteå distrikt. Deltagarna fick vid projektens avslutande svara på en enkät. Även arbetsledarna har fått frågor att besvara.

Pilotprojektet verkar ha gett mycket goda kunskaper och förståelse om de gröna näringarna. Deltagarna är positiva till att arbeta inom de gröna näringarna, men ger inte riktigt lika höga betyg som för aktiviteternas innehåll och den kunskap de erhållit. De flesta anser att språket är ett hinder för aktiviteternas genomförande. En aktivitet som skulle kunna förbättra effekten ytterligare är praktikplatser.

För att underlätta arbetet med deltagarna och nå bättre effekter så bör arbetsledarna få vissa förkunskaper. Exempelvis vilka möjligheter deltagarna har till att söka praktikplatser/börja arbeta och hur ser deras möjligheter ut för att studera det svenska språket.

Det finns viss kritik för att det saknas en röd tråd och syfte med aktiviteterna. Ska det både vara allmän samhällsintroduktion och/eller en introduktion till de gröna näringarna? Det bör tydligare framgå att aktiviteterna ska ha den långsiktiga effekten att fler nyanlända ska erhålla anställning i de gröna näringarna.

Ett av syftena med Pilotprojekten är att finna nya innovativa och nyskapande vägar för nyanlända att komma till anställning. Det är tveksamt om de genomförda aktiviteterna eller samarbetet med andra aktörer och myndigheter varit speciellt nyskapande. Men det samarbete som varit med Migrationsverket och Statens Lantbruksuniversitet har antagligen gett bra erfarenheter som kan ligga till grund för ett mer utvecklat samarbete.

Samarbetet med Migrationsverket har fungerat bra, men kan utvecklas ytterligare. Det skulle antagligen vara bra om Migrationsverket medverkade vid uppstarten. De företag som projektet besökt har varit väldigt positiva till att visa upp sin verksamhet.

Bilaga 14

DRIVHUSET

”Främja företagande av nyanlända i de gröna näringarna och naturvården”

Syfte och övergripande mål:

Vårt övergripande mål är att utveckla en skalbar plattform för att stödja nyanlända att utveckla nya företag inom gröna näringar och naturvård. Vidare har vi som mål att deltagarna efter avslutat program skall ha skapat ett större närverk i Sverige, både lokalt och nationellt, fått möjligheter att praktisera och stärka sin svenska samt utvecklat och stärkt sina entreprenöriella förmågor och beteende.

Målgruppen är nyanlända som fått uppehållstillstånd, är inskrivna på Arbetsförmedlingen och som har en ambition om att starta eget i Sverige inom gröna näringar och/eller naturvård. Deltagarna behöver inte sedan tidigare ha erfarenhet eller kompetens inom näringen. Engagemang, drivkraft och motivation hos individerna prioriteras högre. Övergripande mål är att deltagarna startar nya företag och/eller hittar annan sysselsättning genom de nätverk som byggs runt deltagarna i projektet. Exempel på tjänster som kan utvecklas genom programmet är skogsvårds- och kraftledningsetrepreneurörer, trädgårdsanläggare och avbytare i lantbruk.

Vi har identifierat fyra steg, utöver språket, för nyanlända att skapa växande företag: Utveckling av nya affärsmodeller, kunskap om företagsetablering i Sverige, näringens behov samt affärskontakter.

Antal deltagare i 1 pilot: 20 deltagare anvisade av Arbetsförmedlingen och Drivhuset

När: februari – april

Upplägg

Projektet erbjuder nyanlända ett affärsutvecklingsprogram för att utveckla affärsidéer med utgångspunkt från de resurser, kompetenser, färdigheter och kontakter de har med sig in i landet med syfte att starta eget inom gröna näringar och naturvård. Programmet tillhandahåller verktyg för att utveckla idéerna i nära dialog med potentiella kunder och leverantörer i syfte att öka möjligheten att produkterna/tjänsterna blir efterfrågade på marknaden. Metodiken innebär ett praktiskt och aktionsorienterat arbetssätt där deltagarna konkret och aktivt testar sina affärsidéer mot potentiella kunder och bygger nätverk kring sig själva och sitt företag.

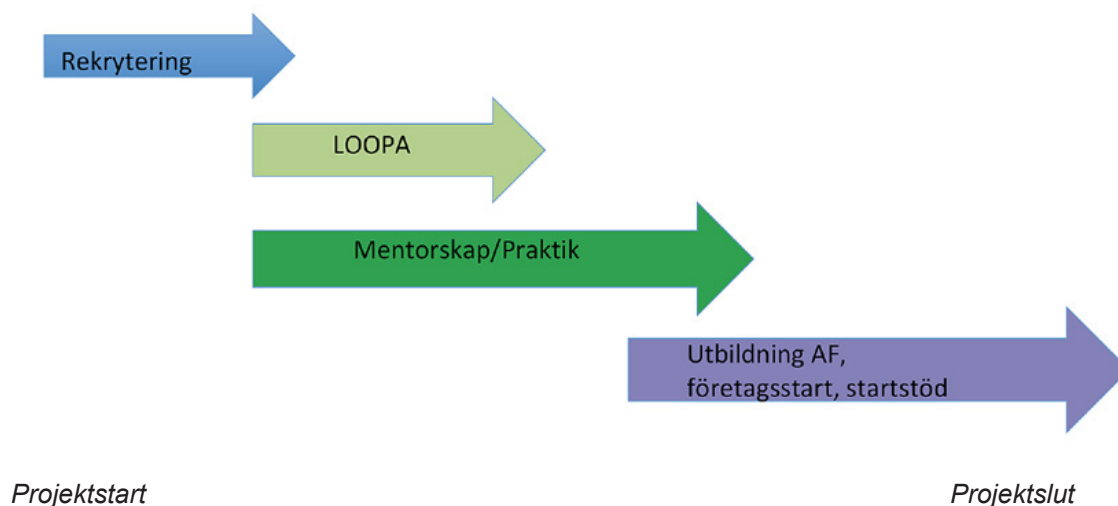
Förutom ett affärsutvecklingsprogram, utbildas deltagarna i regelverk och förutsättningar för att driva företag i Sverige samt erbjuds mentorer som är etablerade

i den bransch inom vilken deltagaren skall starta egen verksamhet. Exempel på samhällsorienterande inslag med fokus på egenföretagande är förutom regelverk, olika bolagsformer, information från myndigheter osv också olika sätt att finansiera sin företagstart med små resurser (bootstrapping), företagsekonomi, sälj och inspiration från andra som har lyckats. Samtidigt får deltagarna möjlighet att praktisera språket genom att interagera med potentiella kunder och andra intressenter som redan lever och verkar i landet.

Mentorskap är en ovärderlig väg för att bistå en människa med att utveckla sitt ledarskap, sina affärer och sitt nätverk. Forskning visar att man genom en mentor får livskraftigare företag, färre konkurser och starkare tillväxt i jämförelse med blivande och etablerade företagare som står utan mentor.

Projektupplägg

- 20 deltagare
- Arbetsförmedlingen rekryterar tillsammans med Drivhuset, deltagare till pilotprojektet
- Loopa – affärsutvecklingsprogram genomförs under februari – april 2017
- Parallellt genomförs praktik/mentorskap
- Efter avslutat affärsutvecklingsprogram samt praktik genomförs Arbetsförmedlingens utbildning. Deltagaren startar om möjligt företag och erhåller vid den tidpunkten även uppstartsstöd.

Samverkan

Pilotprojektet genomförs av Drivhuset i samverkan med Skogsstyrelsen, Arbetsförmedlingen, Almi och LRF.

Om Drivhuset

Drivhuset arbetar rikstäckande och bedriver verksamhet på 15 orter i Sverige från Umeå i norr till Malmö i söder med stark koppling till högskolor och universitet. Under vår 20-åriga resa har vi träffat 17 000 entreprenörer under 30 000 vägledningsmöten. Hittills har det genererat 7 500 startups. Drivhuset genomför poänggivande kurser eller

kursmoduler på ett flertal högskolor och universitet samt arrangerar innovationslabb för såväl studenter som offentlig förvaltning och näringsliv. Genom en stark förankring hos akademi, departement, myndigheter och andra offentliga aktörer har vi byggt upp en stark nationell plattform. Tillsammans med Chalmers Entrepreneurship & Strategy, ett av världens topprankade universitet vad gäller innovation och entreprenörskap, har Drivhuset utvecklat en ny metod för affärsutveckling – loopmetoden. Verksamheten drivs utan vinstintresse.

Almi

Almis vision är att skapa möjligheter för alla bärkraftiga idéer och företag att utvecklas. Almi erbjuder rådgivning, lån och riskkapital i företagandets alla faser – från idéer till framgångsrika företag. Det omfattar såväl idéer med tillväxtpotential i tidiga faser som befintliga företag som satsar på tillväxt och expansion. Almi Företagspartner AB ägs av staten och är moderbolag i en koncern med 16 regionala dotterbolag, Almi Invest AB och IFS Rådgivning AB. Vi finns nära kunderna med 40 kontor över hela landet. Almis roll i pilotprojektet är att tillhandahålla mentorer till deltagarna genom deras nationella mentorskapsprogram (?)

LRF Konsult

LRF Konsult är ett specialistföretag med bred och djup kompetens som utvecklar företag och deras ägare. Med en stark lokal förankring tillhandahåller man rådgivning med ett helhetsperspektiv inom ekonomi, juridik, affärsrådgivning och fastighetsförmedling till ägarledda företag.

Hos LRF Konsult möter deltagarna hög kompetens, ett starkt engagemang, stolta och professionella medarbetare som arbetar med kunder inom segmenten skog, lantbruk och företag. LRF:s bidrag till pilotprojektet är branschkunskap samt kontakter inom näringarna. LRF konsult tar ansvar för att hitta praktikvärdar bland sina kunder. Almi bidrar till denna process genom potentiella mentorer i deras nätverk, exempelvis deras nationella mentorsprogram.

Avrapportering

Pilotprojektet ska utvärderas av Drivhuset. Slutsatser och lärdomar från utvärderingen ska redovisas i form av en rapport som ska skickas till Arbetsförmedlingen (ansvarig för programmet gällande företagande), Tillväxtverket (ansvarig för snabbspår till företagande) och Skogsstyrelsen (ansvarig arbetsmarknadspolitisk verksamhet).

Ny form av vuxenutbildning

Grön integrationsarena för nyanlända – ett koncept

För att kunna rekrytera arbetskraft till de gröna näringarna behövs det information och utbildning om vad de svenska gröna näringarna representerar. Många gånger har både landsbygden och gröna näringar låg status i de hemländer som de asylsökande och nyanlända kommer ifrån, där de representerar avsaknad av infrastruktur och låg utvecklingsgrad. Det behövs en sammanhållen information och utbildning för vuxna, från asylboendet fram till egen försörjning för att de nyanlända ska bli anställningsbara i de gröna näringarna och ha möjlighet att bo på landsbygden.

Inrätta Grön introduktionskurs på asylboendet, Grön SFI hos kommunen och Grönt Vux på naturbruksgymnasiet.

Grön vuxenutbildning för nyanlända är ett utbildningskoncept, där vi genom att utveckla en flexibel utbildning för nyanlända kan:

- inkludera nyanlända på landsbygden i ett kulturellt och socialt sammanhang
- rekrytera till gröna näringar på alla nivåer (naturbruk, yrkeshögskola, universitet)
- tillhandahålla grön och naturbaserad kompetens
- rekrytera och behålla arbetskraft på landsbygden
- öka mångfalden, jämlikheten och jämställdheten i sektorn

Avsikten är att erbjuda en utbildning och praktik som är anpassad efter varje individs förutsättningar och som ger förutsättningar för att kunna läsa vidare på de gröna utbildningar som finns eller att gå direkt ut i arbete.

Utbildningen ligger på en lärplattform så att kurserna kan läsas i egen takt på distans och kombineras med praktik, var som helst i Sverige. Målsättningen är att de nyanlända ska kunna bo kvar där de är och slippa byta bostadort.

Målet är att utbildningen och praktiken ska vara en kontinuerlig rekryteringsväg till arbete i de gröna näringarna på alla nivåer. Utbildningen startar redan under asyltiden och fortsätta under etableringsfasen och SFI genom kurserna Grön introduktion och Grön SFI (Fig. 1). Därefter väljer de som är intresserade Grönt Vux och läser kurser och praktiserar på ett naturbruksgymnasium.

Grön introduktion

Målgrupp: Asylsökande på asyl- och anläggningsboenden

Omfattning: 10 000 asylsökande

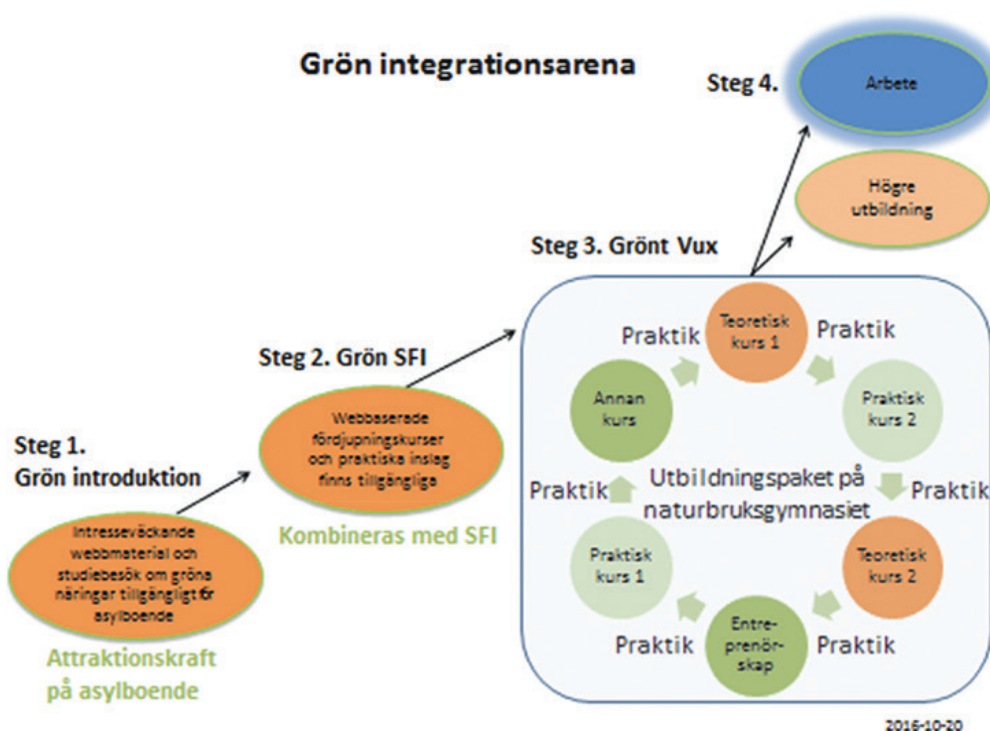
Försörjningsform för de asylsökande: Dagersättning

Ansvar för produktion av teoretiskt undervisningsmaterial: SLU

Ansvar för handledningsmaterial och utbildning av handledare: SLU

Handledare: Vuxenskolan, naturbrukslärare, privata aktörer/anställda på boenden
 Kostnad per år: 20,2 Mkr
 Ansvarig myndighet: Länsstyrelsen

För att skapa intresse och attraktionskraft för de gröna näringarna har SLU tagit fram en enkel och grundläggande utbildning/information. Målgruppen för utbildningen är de som befinner sig på asylboendet och som väntar på uppehållstillstånd. Utbildningen är webbaserad och inkluderar handledning och studiebesök. Tanken är att målgruppen ska bli bekant med de gröna näringarna genom att de får ca 2 veckors introduktionskurs som innefattar studiebesök. Utbildningen har testats i samarbete med Skogsstyrelsen och Migrationsverket i Skellefteå som ett pilotprojekt i regeringsuppdraget.

Figur 1. För att väcka intresse för gröna näringar och utbildningar ges Grön introduktion på asylboendet och Grön SFI inom ramen för SFI-utbildningen. Den som är intresserad av att utbilda sig eller arbeta inom den gröna sektorn kan sedan välja några eller alla kurserna på Grönt Vux. Kurserna väljs utifrån intresse, förutsättningar och vilken utbildning/arbete som är slutmålet. Kurserna varvas med praktik i varierande grad beroende på behov utifrån kursval. Praktiken kan också vara ett sätt att pausa i utbildningen för att läsa mer svenska om det visar sig att språkkunskaperna utgör ett hinder.

Bedömningen är att ca 10 000 av de personer som bor på asyl- och anläggningsboenden kan vara föremål för att ta del av kursen Grön introduktion. De asylboende behöver viss handledning, framför allt för att genomföra studiebesök. I ett första skede, för att få igång utbildningen snabbt, när det är många asylsökande är det möjligt att Vuxenskolan skulle kunna agera handledare. Vuxenskolan har idag uppdrag för svenskaundervisning för asylsökande. Grön introduktion skulle kunna utgöra en del av det uppdraget. På längre sikt är det möjligt att införliva andra utbildningsaktörer, t ex naturbruksgymnasier, folkhögskolor eller privata aktörer som handledare.

Grön introduktion omfattar ca 10 dagar med handledning och studiebesök. Om en kostnadsberäkning utgår från att en plats på SFI-utbildningen kostar 40 000 kr per år och att Grön introduktion omfattar ca 5 % av en SFI-plats, skulle kostnaden bli 2000 kr per deltagare. Totalt kostar utbildningen 20 MKr/år för att utbilda 10 000 personer. Det är handledningen som kostar. Eftersom ett av målen är att de nyanlända ska stanna kvar på landsbygden så ges kursen företrädesvis i 150 glesbygdskommuner, vilket skulle betyda att respektive kommun skulle utbilda 67 personer.

Initialt kommer det att behövas en 4 timmars utbildning av handledarna. Denna utbildning genomförs av SLU. Två handledare per kommun utbildas, alltså totalt 300 st. Helst skulle de vara en person med erfarenhet av de gröna näringarna och en utrikes född med egen erfarenhet av asylprocessen. Kostnad för utbildning av handledare är ca 200 000 kr. (20 tillfällen på olika platser i landet x (4 timförberedelse + 4 tim utbildning + 8 tim resa) = 320 tim vilket motsvarar ca 2 mån arbete för en person på SLU med en lön på 45000 kr/mån före alla påslag).

Grön SFI

Målgrupp: Nyanlända i etableringsfasen

Omfattning: 10 000 nyanlända

Försörjningsform för de nyanlända: Etableringsersättning

Ansvar för produktion av teoretiskt undervisningsmaterial: SLU

Ansvar för handledningsmaterial och utbildning av SFI-lärare: SLU och naturbruksgymnasierna

Lärare/handledare: SFI-lärare

Ansvarig myndighet: Kommunerna

Kostnad per år: 500 kr x 10 000 = 5 MKr

Extra kostnad år 1: 1 milj för utbildning av lärare/handledare

SLU har tagit fram webbaserade kurser som vänder sig till de som läser svenska för invandrare. Målet är att ge en något mer fördjupad utbildning/information om de gröna näringarna, när de nyanlända börjar kunna lite mer svenska. Kursernas ges av kommunen i kombination med SFI. Skogs-SFI används idag på SFI i Dorotea och Övertorneå kommun. Skogs-SFI har tagits fram som ett samarbete mellan Länsstyrelsen i Västerbotten, Burträsk naturbruksgymnasium (Skellefteå kommun), Dorotea kommun Jägarförbundet i Västerbotten, Umeå universitet och SLU. Projektet har finansierats med medel från SLU och regionala tillväxtmedel från Länsstyrelsen i Västerbotten.

Cirka 10 000 deltagare beräknas delta. Beräkningen utgår ifrån att kursen ges i cirka 150 glesbygdskommuner och att 20 % av det totala antalet inskrivna på SFI (ca 50 000) tar del av kursen. Alltså totalt 10 000 personer i 150 kommuner vilket ger ett snitt på 67 personer per kommun. Om Grön SFI används en dag i veckan där studiematerialet i kursen kombineras med ”studiebesök” så motsvarar det 1/5 av tiden på SFI. Utbildningen införlivas i den övriga SFI-utbildningen bedrivs av SFI-lärarna. Lärarna ges utbildning i distanspedagogik och ”gröna näringar” vilket beräknas kosta ca 1 MKr första året. Ansvarig för utbildning av lärare är SLU tillsammans med naturbruksgymnasierna. Genom att naturbrukslärarna är med och utbildar SFI-lärarna

byggs en brygga och en informationsväg mellan SFI och naturbruksgymnasierna. Därutöver avsätts 500 kr per år och elev för studiebesöken.

Språk

Grön introduktion och Grön SFI är på svenska men kan delvis översättas till valfritt språk på webben med Google translate. Översättningen blir inte perfekt men sammanhangen kan ändå förstås och målgruppen är van att använda verktyget. Startmaterialet för Skogsintroduktionskursen håller på att översättas till arabiska. De övriga näringarnas material ska också översättas. På så sätt kan kursen spridas och nå ut via olika invandrarkanaler som föreningar, webbplatser, radio och tvprogram till de som är intresserade oavsett om de bor på ett asylboende som har handledning eller inte.

Grönt Vux

Målgrupp: Nyanlända i/efter etableringsfasen

Omfattning: 500 elever fördelade på 50 naturbruksgymnasier beroende på hur avancerad utbildningen är

Försörjningsform för de nyanlända: Studiestöd/studielån/etableringsersättning

Ansvar för utbildningsmaterial: SLU tillsammans med naturbruksgymnasierna

Lärare/handledare: Naturbruksgymnasierna

Ansvarig myndighet: SLU

Kostnad per år 65 MKr

Naturbruksgymnasierna i Sverige är idag en underutnyttjad kapacitet, bl a pga av avsaknad av en gemensam organisation som kan ges ett samlat uppdrag. De drygt 50 naturbruksgymnasier som finns har olika huvudmän (kommuner, landsting, Hushållningssällskapet eller en privat aktör). Arbetsförmedlingen upphandlar kortare utbildningar till bristyrken inom Gröna näringar. Dessa utbildningar upphandlas av enstaka naturbruksgymnasier och andra privata aktörer. Några naturbruksgymnasier ger uppdragsutbildningar där kommuner köper enstaka platser, eller så kan kommuner ansöka om YrkesVux.

Den underutnyttjade kapaciteten kan användas till utbildning för nyanlända. För att det ska vara möjligt behövs en ny gemensam och mer långsiktig skolform (jämfört med arbetsmarknadsutbildningar). För att skolformen ska kunna ges på alla naturbruksgymnasier behövs ett gemensamt uppdrag till naturbruksgymnasierna. Vi föreslår att SLU får ett uppdrag i regleringsbrevet att vara ”förmyndare” och borga för kvaliteten och fördela ut medel till samtliga naturbruksgymnasierna. SLU har redan denna roll när medel förmedlas vidare till bl a skogligt basår på naturbruksgymnasiet.

SLU och Naturbruksskolornas förening har tagit fram ett förslag på en ett-årig flexibel utbildning på naturbruksgymnasierna där kurser väljs utifrån förkunskap, intresse och mål och varvas med praktik. Kurserna ska leda till antingen arbete eller fortsatt utbildning beroende på vilket mål som satts upp. Intresseskapande, information och inslussning sker via Grön introduktion och Grön SFI (beskriven ovan). Utbildningen är webbaserad med handledning och praktiska moment på naturbruksgymnasiet. Målet är att eleven inte ska behöva flytta till naturbruksgymnasiet utan kunna bo kvar i kommunen där personen gör/gjort sin SFI-utbildning.

Naturbruksgymnasierna ansvarar för utbildning och praktik medan SLU finns med som tillsynsmyndighet. Tillsynsuppdraget och medel ges till SLU i regleringsbrevet. SLU slussar samtliga medel vidare till naturbruksgymnasierna och har insyn i kursplaner och för en dialog med naturbruksgymnasierna angående innehållet.

Förslaget är att varje utbildningsplats omfattar 130 000 kr. Det ekonomiska underlaget med 130 000 kr grundar sig på att SLU, i regleringsbrevet, erhåller SLU 130 000 kr per student och år för de studenter som går ett skogligt basår. I det skogliga basåret ingår en termins kurser och en termins praktik. Med tanke på att den planerade utbildningen omfattar både praktik och utbildning är det rimligt att avsätta samma summa som för de skogliga basårsplatserna.

Tio platser vardera avsätts för respektive naturbruksgymnasium, alltså 500 platser/år till en kostnad av 65 MKr/år. I de fall ett naturbruksgymnasium inte utnyttjar sina platser kan ett annat gymnasium tilldelas fler platser.

Exempel på utbildningsvägar

Exempel 1: En person med en 3-årig ekonomisk högskoleexamen kommer till Sverige och flyttar in på ett asylboende på landsbygden (ex. Hällnäs i Västerbotten). Personen får där bekanta sig med en eller flera gröna näringar via kursen Grön introduktion. Personen börjar på SFI i en landsbygdskommun (ex. Dorotea) och får mer kunskap om den gröna näring (skog) som har mest förankring och arbetstillfällen i kommunen via kursen Grön SFI. Personen kompletterar sin ekonomutbildning med skogsutbildning på naturbruksgymnasiet i Burträsk. Personen kan bo kvar i Dorotea under året med skogsutbildning och åka på träffar och kortare praktik på naturbruksgymnasiet. Efter ett år är personen anställningsbar inom skogsbranschen och kan söka jobb på ett skogsföretag med kontor i Dorotea med omnejd. På det här viset kan personen bo kvar i landsbygdskommunen.

Exempel 2: En person med kort utbildningsbakgrund som kommer samma väg som personen i exempel 1, läser mer praktiskt inriktade kurser och blir behörig att arbeta med skogsvård och röjningsarbete och kan på mindre än ett år vara anställningsbar.

Varför inte naturbruksutbildning som arbetsmarknadsutbildning, yrkeshögskola eller yrkesvux?

Givetvis fyller arbetsmarknadsutbildning, yrkeshögskola och yrkesvux för gröna bristyrken en viktig roll men samtliga utbildningar är tidsbegränsade och inriktade mot enstaka yrken. Som ett komplement till dessa behövs en samlad och långsiktig utbildning som kan bedrivas av samtliga naturbruksgymnasier. På så sätt synliggör vi en tydlig väg in i de gröna näringarna.

Arbetsmarknadsutbildning

För att en arbetsmarknadsutbildning ska kunna upphandlas måste det finnas en tydlig beställare, ett väl definierat bristyrke och en gemensam utbildningsorganisation. När det gäller gröna näringar så är det flera olika beställare, ett fåtal definierade bristyrken och det finns ingen gemensam utbildningsorganisation. Det som framkommer i dialog med

de gröna näringarna är att det mer handlar om en mer långsiktig kompetensförsörjning i olika yrken. Det finns alltså inte en tydlig beställare. Bristyrkena är åtgärdade genom snabbspår som håller på att tas fram. Naturbruksgymnasierna består av olika huvudmän. Sammantaget så betyder detta att det inte är möjligt för Arbetsförmedlingen att göra en större upphandling mot de gröna näringarna.

Yrkeshögskola

Yrkeshögskolan riktar sig mot bristyrken och till de som har ett avslutat gymnasium. Utbildningar startas och läggs ned beroende på efterfrågad yrkesgrupp. Det finns naturbruksgymnasier som har/haft yrkeshögskoleutbildningar men då handlar det om enstaka naturbruksgymnasier. Bedömningen är att yrkeshögskoleformen endast kommer att gälla enstaka utbildningsanordnare och mindre grupper av nyanlända.

Yrkesvux

Enskilda kommuner, kommuner i samverkan eller kommunalförbund kan ansöka om yrkesvux för kommunal vuxenutbildning. Många av naturbruksgymnasierna är kommunala och skulle kunna ansöka om yrkesvux. De övriga t ex Hushållningssällskapet, som redan idag bedriver utbildning för nyanlända utesluts dessvärre.

Socialt och kulturellt sammanhang

Sverige är idag ett nation präglad av en betydande social och kulturell mångfald. Det finns en medvetenhet och en politisk vilja att arbeta för en ökad jämställdhet och etnisk och kulturell mångfald inom de gröna näringarna.

Det är viktigt att personer med en annan etniskt bakgrund än svensk får kunskap om de gröna näringarna och därmed en ökad förståelse för deras betydelse för det svenska samhället och dess medborgare. Kunskap om de gröna näringarna och deras värden för samhället och individen ökar möjligheterna för nyanlända, främst i landsbygdsamhället att interagera med ortsbefolkningen och delta lokalt och regionalt i aktiviteter och beslutsprocesser. Med en grön plattform som grund ökar förutsättningarna för att av egen makt vilja utbilda sig inom den gröna sektorn.

Målsättningen med utbildningen är ge individen möjlighet till kunskap om hur samhällssystemet fungerar, att tillägna sig inte bara formella meriter utan också den tysta kunskap och de resurser och kontakter som krävs för framgång på olika områden i det svenska samhället. Detta med incitamentet att utanförskap, segregering och marginalisering antas minska i den mån som nyanlända personer tillägnar sig de kunskaper och erfarenheter som gör dem bättre rustade för livet i Sverige (de los Reyes och Wingborg 2002).

En grundförutsättning för att utbildningen ska vara attraktiv för målgruppen är att den utvecklas tillsammans med målgruppen och inte för den. Det är, som Yusra Moshtat (2008) skriver i sin rapport, ”en komplex utmaning som till stor del kan sammanfattas

med påståendet det behövs inga mirakel. Vad som krävs är allas delaktighet samt samarbete mellan alla svenskar och mellan myndigheter och organisationer kring dessa frågor.

Den utbildning som vi föreslår tar in nyanlända i ett socialt och kulturellt sammanhang och gör dem ”körklara” för att delta i befintlig utbildning på olika nivåer eller för att kunna ta enklare gröna arbete som inte kräver utbildning med utgångspunkt från individens önskemål och ambitioner.

Referenser

Moshtat, Y. 2008. Med andra ögon. Naturmöten med invandrare. Naturvårdsverket. Rapport 5808.

de los Reyes, P och Wingborg, M., 2002. Vardagsdiskriminering och rasism i Sverige. En kunskapsöversikt. Norrköping: Integrationsverket.

Av Skogsstyrelsen publicerade Rapporter:

- 1988:1 Mallar för ståndortsbonitering; Lathund för 18 län i södra Sverige
- 1991:1 Tätortsnära skogsbruk
- 1992:3 Aktiva Natur- och Kulturvårdande åtgärder i skogsbruket
- 1993:7 Betespräglad äldre bondeskog – från naturvårdssynpunkt
- 1994:5 Historiska kartor – underlag för natur- och kulturmiljövård i skogen
- 1995:1 Planering av skogsbrukets hänsyn till vatten i ett avrinningsområde i Gävleborg
- 1995:2 SUMPSKOG – ekologi och skötsel
- 1996:1 Women in Forestry – What is their situation?
- 1996:2 Skogens kvinnor – Hur är läget?
- 1997:2 Naturvårdsutbildning (20 poäng) Hur gick det?
- 1997:5 Miljeu96 Rådgivning. Rapport från utvärdering av miljeurådgivningen
- 1997:6 Effekter av skogsbränsleuttag och askåterföring – en litteraturstudie
- 1997:7 Målgruppsanalys
- 1997:8 Effekter av tungmetallnedfall på skogslevande landsnäckor (with English Summary: The impact on forest land snails by atmospheric deposition of heavy metals)
- 1997:9 GIS-metodik för kartläggning av markförsurning – En pilotstudie i Jönköpings län
- 1998:1 Miljökonsekvensbeskrivning (MKB) av skogsbränsleuttag, asktillförsel och övrig näringskompensation
- 1998:3 Dalaskog – Pilotprojekt i landskapsanalys
- 1998:4 Användning av satellitdata – hitta avverkad skog och uppskatta lövröjningsbehov
- 1998:5 Baskatjoner och aciditet i svensk skogsmark – tillstånd och förändringar
- 1998:6 Övervakning av biologisk mångfald i det brukade skogslandskapet. With a summary in English: Monitoring of biodiversity in managed forests.
- 1998:7 Marksvampar i kalkbarrskogar och skogsbeten i Gotländska nyckelbiotoper
- 1999:1 Miljökonsekvensbeskrivning av Skogsstyrelsens förslag till åtgärdsprogram för kalkning och vitalisering
- 1999:2 Internationella konventioner och andra instrument som behandlar internationella skogsfrågor
- 2000:1 Samordnade åtgärder mot försurning av mark och vatten – Underlagsdokument till Nationell plan för kalkning av sjöar och vattendrag
- 2000:4 Skogsbruket i den lokala ekonomin
- 2000:5 Aska från biobränsle
- 2000:6 Skogsskadeinventering av bok och ek i Sydsverige 1999
- 2001:1 Landmolluskfaunans ekologi i sump- och myrskogar i mellersta Norrland, med jämförelser beträffande förhållandena i södra Sverige
- 2001:2 Arealförluster från skogliga avrinningsområden i Västra Götaland
- 2001:3 The proposals for action submitted by the Intergovernmental Panel on Forests (IPF) and the Intergovernmental Forum on Forests (IFF) – in the Swedish context
- 2001:4 Resultat från Skogsstyrelsens ekenkät 2000
- 2001:5 Effekter av kalkning i utströmningsområden med kalkkross 0–3 millimeter
- 2001:6 Biobränslen i Söderhamn
- 2001:7 Entreprenörer i skogsbruket 1993–1998
- 2001:8A Skogspolitisk historia
- 2001:8B Skogspolitiken idag – en beskrivning av den politik och övriga faktorer som påverkar skogen och skogsbruket
- 2001:8C Gröna planer
- 2001:8D Föryngring av skog
- 2001:8E Fornlämningar och kulturmiljöer i skogsmark
- 2001:8G Framtidens skog
- 2001:8H De skogliga aktörerna och skogspolitiken
- 2001:8I Skogsbilvägar
- 2001:8J Skogen sociala värden
- 2001:8K Arbetsmarknadspolitiska åtgärder i skogen
- 2001:8L Skogsvårdsorganisationens uppdragsverksamhet
- 2001:8M Skogsbruk och rennäring
- 2001:8O Skador på skog
- 2001:9 Projekterfarenheter av landskapsanalys i lokal samverkan – (LIFE 96 ENV S 367) Uthålligt skogsbruk byggt på landskapsanalys i lokal samverkan
- 2001:11A Strategier för åtgärder mot markförsurning
- 2001:11B Markförsurningsprocesser
- 2001:11C Effekter på biologisk mångfald av markförsurning och motåtgärder
- 2001:11D Urvalskriterier för bedömning av markförsurning

2001:11E	Effekter på kvävedynamiken av markförsurning och motåtgärder
2001:11F	Effekter på skogsproduktion av markförsurning och motåtgärder
2001:11G	Effekter på tungmetallers och cesiums rörlighet av markförsurning och motåtgärder
2002:1	Ekskador i Europa
2002:2	Gröna Huset, slutrapport
2002:3	Project experiences of landscape analysis with local participation – (LIFE 96 ENV S 367) Local participation in sustainable forest management based on landscape analysis
2002:4	Landskapsekologisk planering i Söderhamns kommun
2002:5	Miljöriktig vedeldning – Ett informationsprojekt i Söderhamn
2002:6	White backed woodpecker landscapes and new nature reserves
2002:7	ÄBIN Satellit
2002:8	Demonstration of Methods to monitor Sustainable Forestry, Final report Sweden
2002:9	Inventering av frötäktssbestånd av stjäkke, bergesk och rödek under 2001 – Ekdöd, skötsel och naturvård
2002:10	A comparison between National Forest Programmes of some EU-member states
2002:11	Satellitbildsbaserade skattningar av skogliga variabler
2002:12	Skog & Miljö – Miljöbeskrivning av skogsmarken i Söderhamns kommun
2003:1	Övervakning av biologisk mångfald i skogen – En jämförelse av två metoder
2003:2	Fågelfaunan i olika skogsmiljöer – en studie på beståndsnivå
2003:3	Effektivare samråd mellan rennärning och skogsbruk – förbättrad dialog via ett utvecklat samrådsförfarande
2003:4	Projekt Nissadalen – En integrerad strategi för kalkning och askspridning i hela avrinningsområden
2003:5	Projekt Renbruksplan 2000–2002 Slutrapport, – ett planeringsverktyg för samebyarna
2003:6	Att mäta skogens biologiska mångfald – möjligheter och hinder för att följa upp skogspolitikens miljömål i Sverige
2003:7	Vilka botaniska naturvärden finns vid torplämningar i norra Uppland?
2003:8	Kalkgranskogar i Sverige och Norge – förslag till växtsociologisk klassificering
2003:9	Skogsägare på distans – Utvärdering av SVO:s riktade insatser för utbor
2003:10	The EU enlargement in 2004: analysis of the forestry situation and perspectives in relation to the present EU and Sweden
2004:1	Effektuppföljning skogsmarkskalkning tillväxt och trädvitalitet, 1990–2002
2004:2	Skogliga konsekvensanalyser 2003 – SKA 03
2004:3	Natur- och kulturinventeringen i Kronobergs län 1996–2001
2004:4	Naturlig förnygring av tall
2004:5	How Sweden meets the IPF requirements on nfp
2004:6	Synthesis of the model forest concept and its application to Vilhelmina model forest and Barents model forest network
2004:7	Vedlevande arters krav på substrat – sammanställning och analys av 3 600 arter
2004:8	EU-utvidgningen och skogsindustrin – En analys av skogsindustrins betydelse för de nya medlemsländernas ekonomier
2004:10	Om virkesförrådets utveckling och dess påverkan på skogsbrukets lönsamhet under perioden 1980–2002
2004:11	Naturskydd och skogligt genbevarande
2004:12	När vi skogspolitikens mångfaldsmål på artnivå? – Åtgärdsförslag för uppföljning och metodutveckling
2005:1	Access to the forests for disabled people
2005:2	Tillgång till naturen för människor med funktionshinder
2005:3	Besöksstudier i naturområden – en handbok
2005:4	Visitor studies in nature areas – a manual
2005:5	Skogshistoria år från år 1177–2005
2005:6	Vägar till ett effektivare samarbete i den privata tätortsnära skogen
2005:7	Planering för rekreation – Grön skogsbruksplan i privatägd tätortsnära skog
2005:8a-8c	Report from Proceedings of ForestSAT 2005 in Borås May 31 – June 3
2005:9	Sammanställning av stormskador på skog i Sverige under de senaste 210 åren
2005:10	Frivilliga avsättningar – en del i Miljökvalitetsmålet Levande skogar
2005:11	Skogliga sektorsmål – förutsättningar och bakgrundsmaterial
2005:12	Målbilder för det skogliga sektorsmålet – hur går det med bevarandet av biologisk mångfald?
2005:13	Ekonomiska konsekvenser av de skogliga sektorsmålen
2005:14	Tio skogsägares erfarenheter av stormen
2005:15	Uppföljning av skador på fornlämningar och övriga kulturlämningar i skog
2005:16	Mykorrhizasvampar i örtrika granskogar – en metodstudie för att hitta värdefulla miljöer
2005:17	Forskningsseminarium skogsbruk – rennärning 11–12 augusti 2004

2005:18	Klassning av renbete med hjälp av ståndortsboniteringens vegetationstypsindelning
2005:19	Jämförelse av produktionspotential mellan tall, gran och björk på samma ståndort
2006:1	Kalkning och askspridning på skogsmark – redovisning av arealer som ingått i Skogsstyrelsens försöksverksamhet 1989–2003
2006:2	Satellitbildsanalys av skogsbilvägar över våtmarker
2006:3	Myllrande Våtmarker – Förslag till nationell uppföljning av delmålet om byggande av skogsbilvägar över värdefulla våtmarker
2006:4	Granbarkborren – en scenarioanalys för 2006–2009
2006:5	Överensstämmelse anmält och verkligt GROT-uttag?
2006:6	Klimathotet och skogens biologiska mångfald
2006:7	Arenor för hållbart brukande av landskapets alla värden – begreppet Model Forest som ett exempel
2006:8	Analys av riskfaktorer efter stormen Gudrun
2006:9	Stormskadad skog – föryngring, skador och skötsel
2006:10	Miljökonsekvenser för vattenkvalitet, Underlagsrapport inom projektet Stormanalys
2006:11	Miljökonsekvenser för biologisk mångfald – Underlagsrapport inom projekt Stormanalys
2006:12	Ekonomiska och sociala konsekvenser i skogsbruket av stormen Gudrun
2006:13	Hur drabbades enskilda skogsägare av stormen Gudrun – Resultat av en enkätundersökning
2006:14	Riskhantering i skogsbruket
2006:15	Granbarkborrens utnyttjande av vindfällan under första sommaren efter stormen Gudrun – (The spruce bark beetle in wind-felled trees in the first summer following the storm Gudrun)
2006:16	Skogliga sektorsmål i ett internationellt sammanhang
2006:17	Skogen och ekosystemansatsen i Sverige
2006:18	Strategi för hantering av skogliga naturvärden i Norrtälje kommun ("Norrtäljeprojektet")
2006:19	Kantzonen ekologiska roll i skogliga vattendrag – en litteraturöversikt
2006:20	Ägoslag i skogen – Förslag till indelning, begrepp och definitioner för skogsrelaterade ägoslag
2006:21	Regional produktionsanalys – Konsekvenser av olika miljöambitioner i länen Dalarna och Gävleborg
2006:22	Regional skoglig Produktionsanalys – Konsekvenser av olika skötselregimer
2006:23	Biomassafflöden i svensk skogsnäring 2004
2006:24	Trädbränslestatistik i Sverige – en förstudie
2006:25	Tillväxtstudie på Skogsstyrelsens obsytor
2006:26	Regional produktionsanalys – Uppskattning av tillgängligt trädbränsle i Dalarnas och Gävleborgs län
2006:27	Referenshägn som ett verktyg i vilt- och skogsförvaltning
2007:1	Utvärdering av ÄBIN
2007:2	Trädslagens betydelse för markens syra-basstatus – resultat från Ståndortskarteringen
2007:3	Älg- och rådjursstammarnas kostnader och värden
2007:4	Virkesbalanser för år 2004
2007:5	Life Forests for water – summary from the final seminar in Lycksele 22–24 August 2006
2007:6	Renskadorna i plant- och ungskog – en litteraturöversikt och analys av en taxeringsmetod
2007:7	Övervakning och klassificering av skogsvattendrag i enlighet med EU:s ramdirektiv för vatten – exempel från Emån och Öreälven
2007:8	Svenskt skogsbruk möter klimatförändringar
2007:9	Uppföljning av skador på fornlämningar i skogsmark
2007:10	Utgör kvävegödning av skog en risk för Östersjön? Slutsatser från ett seminarium anordnat av Baltic Sea 2020 i samarbete med Skogsstyrelsen
2008:1	Arenas for Sustainable Use of All Values in the Landscape – the Model Forest concept as an example
2008:2	Samhällsekonomisk konsekvensanalys av skogsmarks- och ytvattenkalkning
2008:3	Mercury Loading from forest to surface waters: The effects of forest harvest and liming
2008:4	The impact of liming on ectomycorrhizal fungal communities in coniferous forests in Southern Sweden
2008:5	Långtidseffekter av kalkning på skogsmarkens kol- och kväveförråd
2008:6	Underlag för en nationell strategi för skötsel och skydd av sumpskogar
2008:7	Regionala analyser om kontinuitetsskogar och hyggesfritt skogsbruk
2008:8	Frötäkt och frötäktsområden av gran och tall i Sverige
2008:9	Vägledning vid skogsmarkskalkning
2008:10	Områden som skogsmarkskalkats inom Skogsstyrelsens försöksverksamhet 2005–2007
2008:11	Inventering av ädellövplanteringar på stormhyggen från 1999 i Skåne
2008:12	Aluminiumhalter i skogsbäckar och variationen med avrinningsområdenas egenskaper
2008:13	Åtgärder för ett hållbart brukande av skogsmarken – resultat från studier finansierade inom Movib
2008:14	Användningen av växtskyddsmedel inom skogsbruket
2008:15	Skogsmarkskalkning
2008:16	Skogsmarkskalkningens effekter på kemin i mark, grundvatten och ytvatten i SKOKAL-områdena 16 år efter behandling

2008:18	Effekter av skogsbruk på rennärningen – en litteraturstudie
2008:19	Hyggesfritt skogsbruk i ädellövskog – En litteratursammanställning
2008:20	Kontinuitetsskogar och hyggesfritt skogsbruk i ädellövskogar – slutrapport för delprojekt Ädellöv
2008:21	Skoglig kontinuitet och historiska kartor – en metodstudie för bokskog
2008:22	Kontinuitetsskogar och Kontinuitetsskogsbruk – Slutrapport för delprojekt Skötsel – hyggesfritt skogsbruk
2008:23	Naturkultur – Utvecklingen i försöksserien de 10 första åren
2008:24	Jämförelse av ekonomi och produktion mellan trakthyggesbruk och blädning i skiktad granskog – analyser spå bestånds nivå baserade på simulering
2008:25	Skogliga konsekvensanalyser 2008 – SKA–VB 08
2009:1	Åtgärdsplanering i reglerade vattendrag – arbetsgång och åtgärdsförslag i övre Ångermanälven
2009:2	Skog & Historia i Uppland – Gröna Jobb 2004–2008
2009:3	Utvärdering av metoder för kvantifiering av epifytiska hänglavar
2009:4	Kartläggning och Identifiering av kontinuitetsskog
2009:5	Skogsproduktion i stormområdet: Ett underlag för Skogsstyrelsens strategi för uthållig skogsproduktion
2009:6	Ekonomisk beskrivning av konsekvenser i samband med ledningsintrång i skogsmark
2009:7	Avverkning av nyckelbiotoper och objekt med höga naturvärden – en GIS-analys och inventeringsdata från Polytax
2009:8	Produktionsanalys i Gävleborgs län
2009:9	Skogsstyrelsens erfarenheter kring samarbetsnätverk i landskapet
2010:1	Föryngra – Vårda – Skydda – Underlag för Skogsstyrelsens strategi för hållbar skogsproduktion
2010:2	Effektiv rådgivning – Slutrapport
2010:3	Markägarenkäten. Skogsstyrelsens delrapport för undersökningarna om processen för formellt skydd 2005–2008
2010:4	Landskapsansats för bevarande av skoglig biologisk mångfald – en uppföljning av 1997 års regionala bristanalys, och om behovet av samverkan mellan aktörer
2010:5	Översyn av Skogsstyrelsens virkesmättningsföreskrifter – Analys och förslag
2010:6	Polytax 5/7 återväxttaxering: Resultat från 1999–2008
2010:7	Behöver omvandlingstalen mellan m ³ f ub och m ³ sk revideras? – En förstudie
2010:8	Åtgärdsprogram för bevarande av vitryggig hackspett och dess livsmiljöer 2005–2009 – Slutrapport
2010:9	Störningskänslighet hos lavar i barrskogar
2011:1	Polytax 5/7 återväxttaxering: Resultat från 1999–2009
2011:3	Möjligheter att förbättra måluppfyllelse vad gäller miljöhänsyn vid föryngringsavverkning: Rapport efter en analys och rådgivande prioritering av åtgärder
2011:4	Fastighetsavtal – vidareutveckling av modell till flygfärdig produkt, Slutrapport
2011:5	Nedre Ångermanälven och Faxälven – förslag till miljöförbättrande åtgärder
2011:6	Upprättade renbruksplaner – 2005–2010
2011:7	Kontinuitetsskogar och hyggesfritt skogsbruk – Slutrapport för delprojekt naturvärden
2011:8	Utredningsrapport – Långsiktig plan för Skogsstyrelsens inventeringar och uppföljningar
2012:1	Kommunikationsstrategi för Renbruksplan
2012:2	Förstudierapport, dialog och samverkan mellan skogsbruk och rennärning
2012:3	Hänsyn till kulturmiljöer – resultat från P3 2008–2011
2012:4	Kalibrering för samsyn över myndighetsgränserna avseende olika former av dikningsåtgärder i skogsmark
2012:5	Skogsbrukets frivilliga avsättningar
2012:6	Långsiktiga effekter på vattenkemi, öringsbestånd och bottenfauna efter ask- och kalkbehandling i hela avrinningsområden i brukad skogsmark – utvärdering 13 år efter åtgärder mot försurning
2012:7	Nationella skogliga produktionsmål – Uppföljning av 2005 års sektorsmål
2012:8	Kommunikationsstrategi för Renbruksplan – Är det en fungerande modell för samebyarna vid samråd?
2012:9	Ökade risker för skador på skog och åtgärder för att minska riskerna
2012:10	Hänsynsuppföljning – grunder
2012:11	Virkesproduktion och inväxning i skiktad skog efter höggallring
2012:12	Tillståndet för skogsgenetiska resurser i Sverige. Rapport till FAO
2013:1	Återväxtstöd efter stormen Gudrun
2013:2	Förändringar i återväxtkvalitet, val av föryngringsmetoder och trädslagsanvändning mellan 1999 och 2012
2013:3	Hänsyn till forn- och kulturlämningar – Resultat från Kulturpolytaxen 2012
2013:4	Hänsynsuppföljning – underlag inför detaljerad kravspecifikation, En dellerans från Dialog om miljöhänsyn
2013:5	Målbilder för god miljöhänsyn – En dellerans från Dialog om miljöhänsyn

2014:1	Effekter av kvävegödsling på skogsmark – Kunskapssammanställning utförd av SLU på begäran av Skogsstyrelsen
2014:2	Renbruksplan – från tanke till verklighet
2014:3	Användning och betydelsen av RenGIS i samrådsprocessen med andra markanvändare
2014:4	Hänsynen till forn- och kulturlämningar – Resultat från Hänsynsuppföljning Kulturmiljöer 2013
2014:5	Förstudie – systemtillsyn och systemdialog
2014:6	Renbruksplankoncept – ett redskap för samhällsplanering
2014:7	Förstudie – Artskydd i skogen – Slutrapport
2015:1	Miljöövervakning på Obsytorna 1984–2013 – Beskrivning, resultat, utvärdering och framtid
2015:2	Skogsmarksgödsling med kväve – Kunskapssammanställning inför Skogsstyrelsens översyn av föreskrifter och allmänna råd om kvävegödsling
2015:3	Vegetativt förökad skogsodlingsmaterial
2015:4	Global framtida efterfrågan på och möjligt utbud av virkesråvara
2015:5	Satellitbildskartering av lämnad miljöhänsyn i skogsbruket – en landskapsansats
2015:6	Lägsta ålder för föryngringsavverkning (LÅF) – en analys av följder av att sänka åldrarna i norra Sverige till samma nivå som i södra Sverige
2015:7	Hänsynen till forn- och kulturlämningar – Resultat från Hänsynsuppföljning Kulturmiljöer 2014
2015:8	Uppföljning av skogliga åtgärder längs vattendrag för att gynna lövträd och lövträdetablering.
2015:9	Ångermanälvsprojektet – förslag till miljöförbättrande åtgärder i mellersta Ångermanälven och nedre Fjällsjöälven
2015:10	Skogliga konsekvensanalyser 2015–SKA 15
2015:11	Analys av miljöförhållanden – SKA 15
2015:12	Effekter av ett förrändrat klimat–SKA 15
2015:13	Uppföljning av skogliga åtgärder längs vattendrag för att gynna lövträd och lövträdetablering
2016:1	Uppföljning av biologisk mångfald i skog med höga naturvärden – Metodik och genomförande
2016:2	Effekter av klimatförändringar på skogen och behov av anpassning i skogsbruket
2016:4	Alternativa skogsskötselmetoder i Vildmarksriket – ett pilotprojekt
2016:5	Hänsyn till forn- och kulturlämningar - Resultat från Hänsynsuppföljning Kulturmiljöer 2015
2016:6	METOD för uppföljning av miljöhänsyn och hänsyn till rennärigen vid stubbskörd
2016:7	Nulägesbeskrivning om nyckelbiotoper
2016:8	Möjligheter att minska stabilitetsrisker i raviner och slänter vid skogsbruk och exploatering – Genomgång av ansvar vid utförande av skogliga förändringar, ansvar för tillsyn samt ansvar vid inträffad skada
2016:12	Nya och reviderade målbilder för god miljöhänsyn - Skogssektors gemensamma målbilder för god miljöhänsyn vid skogsbruksåtgärder
2016:13	Målanpassad ungskogsskötsel
2016:14	Översyn av Skogsstyrelsens beräkningsmodell för bruttoavverkning

Av Skogsstyrelsen publicerade Meddelanden:

1991:2	Vägplan -90
1991:5	Ekologiska effekter av skogsbränsleuttag
1995:2	Gallringsundersökning 92
1995:3	Kontrolltaxering av nyckelbiotoper
1996:1	Skogsstyrelsens anslag för tillämpad skogsproduktionsforskning
1997:1	Naturskydd och naturhänsyn i skogen
1997:2	Skogsvårdsorganisationens årskonferens 1996
1998:1	Skogsvårdsorganisationens Utvärdering av Skogspolitiken
1998:2	Skogliga aktörer och den nya skogspolitiken
1998:3	Föryngringsavverkning och skogsbilvägar
1998:4	Miljöhänsyn vid föryngringsavverkning – Delresultat från Polytax
1998:5	Beståndsanläggning
1998:6	Naturskydd och miljöarbete
1998:7	Röjningsundersökning 1997
1998:8	Gallringsundersökning 1997
1998:9	Skadebilden beträffande fasta fornlämningar och övriga kulturmiljövärden
1998:10	Produktionskonsekvenser av den nya skogspolitiken
1998:11	SMILE – Uppföljning av sumpskogsskötsel
1998:12	Sköter vi ädellövskogen? – Ett projekt inom SMILE
1998:13	Riksdagens skogspolitiska intentioner. Om mål som uppdrag till en myndighet
1998:14	Swedish forest policy in an international perspective. (Utfört av FAO)
1998:15	Produktion eller miljö. (En mediaundersökning utförd av Göteborgs universitet)
1998:16	De trädbevuxna impedimentens betydelse som livsmiljöer för skogslevande växt- och djurarter

1998:17	Verksamhet inom Skogsvårdsorganisationen som kan utnyttjas i den nationella miljöövervakning
1998:19	Skogsvårdsorganisationens årskonferens 1998
1999:1	Nyckelbiotopsinventeringen 1993–1998. Slutrapport
1999:3	Sveriges sumpskogar. Resultat av sumpskogsinventeringen 1990–1998
2001:1	Skogsvårdsorganisationens Årskonferens 2000
2001:2	Rekommendationer vid uttag av skogsbränsle och kompensationsgödsling
2001:3	Kontrollinventering av nyckelbiotoper år 2000
2001:4	Åtgärder mot markförsurning och för ett uthålligt brukande av skogsmarken
2001:5	Miljöövervakning av Biologisk mångfald i Nyckelbiotoper
2001:6	Utvärdering av samråden 1998 Skogsbruk – rennäring
2002:1	Skogsvårdsorganisationens utvärdering av skogspolitikens effekter – SUS 2001
2002:2	Skog för naturvårdsändamål – uppföljning av områdeskydd, frivilliga avsättningar, samt miljöhänsyn vid förnygringsavverkning
2002:4	Action plan to counteract soil acidification and to promote sustainable use of forestland
2002:6	Skogsmarksgödsling – effekter på skogshushållning, ekonomi, sysselsättning och miljö
2003:1	Skogsvårdsorganisationens Årskonferens 2002
2003:2	Konsekvenser av ett förbud mot permetrinbehandling av skogsplanter
2004:1	Kontinuitetsskogar – en förstudie
2004:2	Landskapsekologiska kärnområden – LEKO, Redovisning av ett projekt 1999–2003
2004:3	Skogens sociala värden
2004:4	Inventering av nyckelbiotoper – Resultat 2003
2006:1	Stormen 2005 – en skoglig analys
2007:1	Övervakning av insektsangrepp – Slutrapport från Skogsstyrelsens regeringsuppdrag
2007:2	Kvävegödsling av skogsmark
2007:3	Skogsstyrelsens inventering av nyckelbiotoper – Resultat till och med 2006
2007:4	Fördjupad utvärdering av Levande skogar
2007:5	Hållbart nyttjande av skog
2008:1	Kontinuitetsskogar och hyggesfritt skogsbruk
2008:2	Rekommendationer vid uttag av avverkningsrester och askåterföring
2008:3	Skogsbrukets frivilliga avsättningar
2008:4	Rundvirkes- och skogsbränslebalanser för år 2007 – SKA-VB 08
2009:1	Dikesrensningens regelverk
2009:2	Viltanpassad Skogsskötsel – Skogliga åtgärder för att minska skador
2009:3	Ny metod och nya definitioner i uppföljningen av frivilliga avsättningar
2009:4	Stubbskörd – kunskapssammanställning och Skogsstyrelsens rekommendationer
2009:5	Vidareutveckling av pågående viltskadeinventeringar
2009:6	En märkbar förändring i skogsägarnas vardag – Projekt Skogsägarnas myndighetskontakter
2009:7	Regler om användning av främmande trädslag
2010:1	Vattenförvaltningen i skogen
2010:2	Nationell tillämpning av FLEGT – Forest Law Enforcement, Governance and Trade
2011:1	Tillsyn enl 9 kap miljöbalken av verksamhet på mark som omfattas av skogsvårdslagen
2011:2	Skogs- och miljöpolitiska mål – brister, orsaker och förslag på åtgärder
2011:3	Skogliga inventeringsmetoder i en kunskapsbaserad älgförvaltning
2011:4	Uppdrag om nationella bestämmelser som kompletterar EU:s timmerförordning samt om revidering av virkesmätningenslagstiftningen
2011:5	Uppföljning av hänsyn till rennäringen
2011:6	Översyn av föreskrifter och allmänna råd för 30 paragrafen SvL – Del 1
2011:7	Hjortdjurens inverkan på tillväxt av produktionsträd och rekrytering av betesbegärliga trädslag – problembeskrivning, orsaker och förslag till åtgärder
2012:1	Förslag på regelförenklingar i skogsvårdslagstiftningen
2012:2	Uppdrag om nationella bestämmelser som kompletterar EU:s timmerförordning
2012:3	Beredskap vid skador på skog
2013:1	Dialog och samverkan mellan skogsbruk och rennäring
2013:2	Uppdrag om förslag till ny lagstiftning om virkesmätning
2013:3	Adaptiv skogsskötsel
2013:4	Ask och askskottsjukan i Sverige
2013:5	Förstudie om ett nationellt skogsprogram för Sverige – Förslag och ställningstaganden
2013:6	Förstudie om ett nationellt skogsprogram för Sverige – omvärldsanalys
2013:7	Ökad jämställdhet bland skogsägare
2013:8	Naturvårdsavtal för områden med sociala värden
2013:9	Skogens sociala värden – en kunskapssammanställning

2014:1	Översyn av föreskrifter och allmänna råd till 30 § SvL – Del 2
2014:2	Skogslandskapets vatten – en lägesbeskrivning av arbetet med styrmedel och åtgärder
2015:1	Förenkling i skogsvårdslagstiftningen – Redovisning av regeringsuppdrag
2015:2	Redovisning av arbete med skogens sociala värde
2015:3	Rundvirkes- och skogsbränslebalanser för år 2013 – SKA 15
2015:4	Renskogsavtal och lägesbeskrivning i frågot om skogsbruk–rennäring
2015:6	Utvärdering av ekonomiska stöd
2016:1	Kunskapsplattform för skogsproduktion – Tillståndet i skogen, problem och tänkbara insatser och åtgärder
2016:2	Analys av hur Skogsstyrelsen verkar för att miljömålen ska nås
2016:3	Delrapport - Främja anställning av nyanlända i de gröna näringarna och naturvården
2016:4	Skogliga skattningar från laserdata
2016:5	Kulturarv i skogen
2016:6	Sektorsdialog 2014 och 2015
2016:7	Adaptiv skogsskötsel 2013-2015
2016:8	Agenda 2030 - underlag för genomförande - Ett regeringsuppdrag
2016:9	Implementering av målbilder för god miljöhänsyn
2016:10	Gemensam inlämningsfunktion för skogsägare
2016:11	Samlad tillsynsplan 2017
2017:1	Skogens sociala värden i Skogsstyrelsens rådgivning och information

Beställning av Rapporter och Meddelanden

Skogsstyrelsen,
Böcker och Broschyrer
551 83 JÖNKÖPING
Telefon: 036 – 35 93 40
växel 036 – 35 93 00
fax 036 – 19 06 22
e-post: bocker@skogsstyrelsen.se
www.skogsstyrelsen.se/bocker

I Skogsstyrelsens Meddelande-serie publiceras redogörelser, utredningar med mera av officiell karaktär.

Innehållet överensstämmer med myndighetens policy.

I Skogsstyrelsens Rapport-serie publiceras redogörelser och utredningar med mera för vars innehåll författaren/författarna själva ansvarar.

Skogsstyrelsen publicerar dessutom fortlöpande: Foldrar, broschyrer, böcker med mera inom skilda skogliga ämnesområden. Skogsstyrelsen är också utgivare av tidningen Skogseko.

”Skogsstyrelsen har på uppdrag av regeringen, tillsammans med Arbetsförmedlingen och Sveriges lantbruksuniversitet, granskat vägen från anläggningsboende till egenförsörjning. Detta meddelande är slutredovisningen av uppdraget.”